

PILNĪGI JAUTĀJUMI UN PILNĪGAS ATBILDES

Viņa Dievišķā Žēlastība
A.Č. Bhaktivēdānta Svāmī Prabhu pāda
Starptautiskās Krišnas apziņas biedrības dibinātājs-āčārja

Viņa Dievišķā Žēlastība
A.Č. Bhaktivēdānta Svāmī Prabhupāda
Starptautiskās Krišnas apziņas biedrības dibinātājs-ačārja

Pilnīgi jautājumi un pilnīgas atbildes

Šo grāmatu veido sarunas starp Viņa Dievišķo Žēlastību A. Č. Bhaktivēdāntu Svāmī Prabhupādu un Miera korpusa dalībnieku, amerikāni Bobu Kohenu.

Saturs

Ievads

1. Krišna – visupievilcīgais
2. Vēdu kultūra – varnāšrama-dharma
3. Dzīves mērķis
4. Materiālās dabas trīs īpašības
5. Kā kļūt tīram
6. Tīrie bhaktas
7. Darbošanās, apzinoties Krišnu
8. Pilnveidošanās Krišnas apziņā
9. Nākotnes izvēle

Pielikumi

Par autoru

Meditācija

Ēšanas joga

Sanskrita izrunas rādītājs

Ievads

Pirms es satiku Šrīlu Prabhupādu, man nebija gandrīz nekādas izpratnes par to, kas ir Dievs un garīgā dzīve. Mani vienmēr bija interesējusi reliģija, taču agrāk, kad es vēl nebiju saticis Krišnas apziņas bhaktas, man pietrūka izpratnes un vēlēšanās, lai censtos izziņāt reliģijas noslēpumus. Cilvēka veselais saprāts nešaubīgi atzīst, ka pastāv Radītājs, taču kas gan ir Dievs? Un kas esmu es? Lai gan es biju mācījies ebreju skolā un studējis austrumu filozofiju, tomēr nekad nebiju varējis atrast pilnīgas atbildes uz šiem jautājumiem.

1968. gada nogalē es pirmo reizi izdzirdēju Harē Krišnas mantru. Tas bija Ņujorkā, Grinvičas ciematīnā.

*hare kṛṣṇa hare kṛṣṇa
kṛṣṇa kṛṣṇa hare hare
hare rāma hare rāma
rāma rāma hare hare*

Daudzināšana mani aizrāva un lika justies ļoti patīkami. Mantra palika atmiņā, un pēc neilga laika es pat nožēloju, ka nebiju paņēmis no bhaktām žurnālu. Vēlāk es no viņiem uzzināju, ka tobrīd manā sirdī tika iedēstīta pārpasaulīgā sēkla, kas spēj nobriest par Dieva mīlestības augli.

Pēc dažiem mēnešiem es uz kādas atklātnes izlasīju Harē Krišnas mantru. Zem tās bija rakstīts: "Daudziniet šos Dieva vārdus, un jūs kļūsiat laimīgi!" Es pa reizei to skaitīju un drīz pārliccinājos, ka mantra patiešām nomierina prātu.

1971. gadā es pabeidzu koledžu ar bakalaura grādu ķīmijā un kā Miera korpusa brīvprātīgais devos uz Indiju, lai pasniegtu dabas zinātnes. Indijā es centos kaut ko uzzināt par Harē Krišnas kustību. Mani piesaistīja daudzināšana, ientresēja filozofija, turklāt es vēlējos uzzināt, cik šī kustība ir autoritatīva. Jau pirms došanās uz Indiju es vairākas reizes biju viesojies Ņujorkas Harē Krišnas templī, taču nespēju iedomāties sevi starp šiem bhaktām, kuru dzīve man šķita ļoti askētiska.

Indijā pirmo reizi Krišnas apziņas bhaktas es satiku 1971. gada oktobrī Kalkutā, kur viņi bija sarīkojuši festivālu. Bhaktas man izskaidroja jogas mērķi un to, cik svarīgi dzīvē ir tiekties pēc garīgā. Pamazām es sāku saprast, ka viņu rituāli un ceremonijas nav tikai garlaicīgi un sentimentāli pienākumi, bet gan īstens un saprātīgs dzīvesveids. Tomēr sākumā man bija ļoti grūti izprast Krišnas apziņas filozofiju. Mani aizspriedumi, kas ir ieaudzināti rietumniekiem, neļāva ieraudzīt lietas, kas ir vienkāršākas par vienkāršu. Par laimi bhaktas pārliecināja mani dzīvot kaut nedaudz askētiski, tāpēc es drīz ieguvu nelielu izpratni par garīgo dzīvi. Tagad es atceros, cik gan aplami un tāli no patiesības toreiz bija mani priekšstati par garīgo dzīvi un pārpasaulīgo esamību. Pēc mēneša (1971. gada novembrī) man bija īsa tikšanās ar Šrīlu Prabhupādu, un drīz pēc tam es nolēmu kļūt par veģetārieti. (Es lepojos ar to, ka esmu veģetārieti, taču vēlāk Šrīla Prabhupāda man atgādināja, ka pat baloži ir veģetārieši.)

1972. gada februārī es Kalkutā satiku dažus bhaktas, un viņi mani uzaicināja uz festivālu Mājāpurā – svētvietu uz salas simt astoņdesmit kilometru attālumā no Kalkutas. Festivāls bija veltīts Krišnas avatāra Kunga Čaitanjas Mahāprabhu godināšanai. Es biju ieplānojis doties uz Nepālu, taču Miera korpusā man nedeļa atļāuj atstāt Indiju, tāpēc es devos uz Mājāpuru. Es bija domājis palikt Mājāpurā ne vairāk par divām dienām, taču pavadīju tur nedēļu. No visiem sabraukušajiem rietumniekiem vienīgi es nebiju bhakta, bet, tā kā uz šīs salas es dzīvoju kopā ar bhaktām, man pavērās lieliska iespēja sīki iepazīt dzīvi Krišnas apziņā.

Trešajā festivāldienā mani uzaicināja uz tikšanos ar Šrīlu Prabhupādu. Viņš dzīvoja mazā ķieģeļu

būdiņā ar salmu jumtu, kurā atradās dažas necilas mēbeles. Šrīla Prabhupāda palūdza mani apsēsties un pēc tam jautāja, kā man iet un vai man ir kādi jautājumi. Bhaktas man bija teikuši, ka Šrīla Prabhupāda var atbildēt uz maniem jautājumiem, jo viņš pārstāv garīgo skolotāju pēctecību. Es ticēju, ka Šrīla Prabhupāda patiešām zina visu uz pasaules. Galu galā to bija teikuši viņa bhaktas, kurus es apbrīnoju un cienīju. To atcerēdamies, es sāku uzdot jautājumus. Tā, pats to neapzinoties, es griezpos pie guru, garīgā skolotāja, ar pareizu attieksmi: pazemīgi jautājot par garīgo dzīvi.

Man likās, ka Šrīla Prabhupāda ir ar mani apmierināts, un arī nākamajās dienās viņš atbildēja uz maniem jautājumiem. Mani jautājumi bija teorētiskas dabas, taču Šrīla Prabhupāda vienmēr atbildēja, domājot tieši par manām problēmām, un tā, lai es varētu garīgot savu dzīvi. Viņa atbildes bija ne tikai loģiskas un zinātniskas, bet arī interesantas un pārsteidzoši vienkāršas. Pirms tikšanās ar Šrīlu Prabhupādu un viņa mācekļiem mani priekšstati par garīgo dzīvi bija ļoti miglaini. Bet no šīm sarunām ar Šrīlu Prabhupādu man viss kļuva ļoti skaidrs un atklājās īstenajā gaismā. Šrīla Prabhupāda pacietīgi mēģināja man dot pareizo izpratni – to, ka Krišna, Dievs, ir augstākais baudītājs, visu būtņu labākais draugs un visa īpašnieks. Es ļoti pretojos pieņemt acīmredzamo, t.i., ka man nopietni jātiecas sasniegt Dieva apziņu, lai varētu izprast Dievu. Taču Šrīla Prabhupāda laipni un neatslābstoši mani iedvesmoja. Lai gan es nepratu skaidri noformulēt savus jautājumus, Šrīla Prabhupāda visu labi saprata un deva pilnīgas atbildes.

Bobs Kohens, 1974. gada 14. augustā

1. Krišna – visupievilcīgais

Bobs: Kas ir zinātnieks?

Šrīla Prabhupāda: Tas, kurš zina lietas tādas, kādas tās ir patiesībā.

Bobs: Viņš domā, ka zina lietas tādas, kādas tās ir patiesībā.

Šrīla Prabhupāda: Ko?

Bobs: Viņš uzskata, ka zina lietas tādas, kādas tās ir patiesībā.

Šrīla Prabhupāda: Nē, viņam patiešām ir jāzina. Mēs vēršamies pie zinātnieka tāpēc, ka viņam ir jābūt apveltītam ar patiesajām zināšanām par visām lietām. Zinātnieks ir tas, kurš zina lietas tādas, kādas tās ir patiesībā. "Krišna" nozīmē "visupievilcīgais".

Bobs: Visupievilcīgais?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Dievam ir jābūt visupievilcīgam, citādi kā gan Viņš varētu būt Dievs? Cilvēks ir nozīmīgs, ja viņš ir pievilcīgs. Vai ne?

Bobs: Jā.

Šrīla Prabhupāda: Tātad Dievam ir jābūt pievilcīgam un visupiesaistošam. Tāpēc, ja Dievam ir vārds vai arī ja jūs gribat Dievu nosaukt kādā vārdā, tad šis vārds var būt vienīgi "Krišna".

Bobs: Bet kāpēc vienīgi Krišna?

Šrīla Prabhupāda: Tāpēc ka Viņš ir visupievilcīgs. "Krišna" nozīmē "visupievilcīgais".

Bobs: Jā, tagad es to saprotu.

Šrīla Prabhupāda: Jā. Dievam nav vārda, taču mēs Viņu saucam pēc Viņa īpašībām. Ja cilvēks ir ļoti skaists, mēs viņu saucam par "skaistuli". Ja cilvēks ir ļoti saprātīgs, mēs viņu saucam par "gudro". Tātad vārdu var dot atbilstoši īpašībām. Dievs ir visupievilcīgs, tāpēc vienīgi Viņu var saukt par Krišnu. "Krišna" nozīmē "visupievilcīgais". Šis vārds satur visu.

Bobs: Bet vai nevar lietot vārdu, kas nozīmē "visvarens"?

Šrīla Prabhupāda: Jā... Ja mēs neesam vareni, tad kā mēs varam būt visupie-vilcīgi?

Šjāmasundara (bhakta no Amerikas, Šrīlas Prabhupādas sekretārs): Tas ietver sevī visu.

Šrīla Prabhupāda: Pilnīgi visu. Viņam ir jābūt ļoti skaistam, Viņam ir jābūt ļoti gudram, Viņam ir jābūt ļoti varenam, Viņam ir jābūt ļoti slavenam...

Bobs: Vai Krišna piesaista arī neliešus?

Šrīla Prabhupāda: Jā! Un Viņš Pats bija vislielākais nelietis.

Bobs: Kā tas var būt?

Šrīla Prabhupāda: (smejas) Tāpēc ka Viņš vienmēr ķircināja gopī.

Šjāmasundara: Ķircināja?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Reiz, kad Rādhārānī izgāja uz ielas, Krišna Viņai uzbruka, bet, kad Viņa pakrita un sauca: "Krišna! Nemoki Mani tā!" arī Krišna nokrita līdz ar Rādhārānī un izmantoja izdevību, lai noskūpstītu Viņu. (Šrīla Prabhupāda smejas.) Rādhārānī bija ļoti priecīga, taču ārēji Krišna rīkojās kā vislielākais nelietis. Ja nelieša daba nebūtu Krišnā, kā gan šajā pasaulē varētu būt nelieši? Mūsu mācības par Dievu pamatā ir atziņa, ka Viņš ir visa avots. Ja Krišnā nebūtu nelietības izpausmes, tad kā gan tā varētu pastāvēt... Jo Viņš ir visa pamats. Taču Krišnas nelietība ir tik brīnišķīga, ka visi to godina.

Bobs: Bet ko jūs varat teikt par neliešiem, kas nav tik labi?

Šrīla Prabhupāda: Nē, nelietība nav laba, taču Krišna ir neierobežots. Viņš ir Dievs. Tāpēc arī Viņa nelietība ir laba. Krišna ir godājams vienmēr un visos aspektos. Dievs ir labs.

Bobs: Jā.

Šrīla Prabhupāda: Tāpēc, ja Viņš kļūst par nelieti, arī tas ir labi. Tas ir Krišna. Nelietība nav laba, bet, kad nelietības pastrādā Krišna, kurš ir labs visos aspektos, tas ir labi. Mums tas jāsaprot.

Bobs: Vai ir tādi cilvēki, kurus nepiesaista Krišna?

Šrīla Prabhupāda: Nē. Visus cilvēkus piesaista Krišna. Kurš gan ir tas, kuru Krišna nepiesaista? Vai tu vari minēt kādu piemēru – lūk, šis cilvēks vai šī dzīvā būtne nav pieķēries Krišnam. Vai tu vari atrast šādu cilvēku?

Bobs: Kāds, kurš vēlas darīt dzīvē lietas, kuras, kā viņš pats to apzinās, ir sliktas, taču dara to, lai iegūtu varu, cieņu vai naudu...

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Bobs: ...var uzskatīt Dievu par nepievilcīgu. Viņu nepiesaista Dievs, jo Dievs liek viņam justies vainīgam.

Šrīla Prabhupāda: Nē, tas nav Dievs. Viņš ir pieķēries iespējai kļūt varenam. Cilvēks vēlas kļūt varens vai bagāts, vai ne? Taču neviens nav bagātāks par Krišnu. Tāpēc arī šo cilvēku piesaista Krišna.

Bobs: Vai cilvēks, kurš vēlas kļūt bagāts un tāpēc veltī lūgšanas Krišnam, kļūs bagāts?

Šrīla Prabhupāda: Jā, protams!

Bobs: Tātad viņš var kļūt bagāts šādā veidā?

Šrīla Prabhupāda: Jā, protams. Krišna ir visuvarens, un, ja jūs iesiet pie Krišnas ar lūgšanām, lai kļūtu bagāti, Krišna dos jums bagātību.

Bobs: Ja kāds dzīvo grēcīgi, bet lūdz Dievu, lai iegūtu bagātību, vai arī viņš kļūs bagāts?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Veltīt lūgšanas Krišnam nav grēks.

Bobs: Jā, tā tas ir.

Šrīla Prabhupāda: (Smejas.) Ja viņš tā vai citādi lūdz Krišnu, tad kā gan var teikt, ka viņš ir grēcīgs?

Bobs: Es tam piekrītu.

Šrīla Prabhupāda: Krišna Bhagavad-gītā (9.30.) saka: *api cet sudurācāro bhajate mām ananya-bhāk*. Vai tu esi to lasījis?

Bobs: Jā. Es gan nezinu sanskritu, taču angļu tulkojumus es esmu lasījis.

Šrīla Prabhupāda: Tā...

Bobs: "Pat vissliktākais cilvēks, kas griežas pie Manis ar lūgšanu..."

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Bobs: "...viņš pilnveidosies."

Šrīla Prabhupāda: Jā. Tiklīdz mēs sākam lūgt Krišnu, mēs vairs negrēkojam. Tāpēc Viņš ir visupievilcīgs. Vēdās ir teikts, ka Absolūtā Patiesība, Dieva Augstākā Personība ir visas baudas avots: raso vai sah. Ikviena būtne tiecas pēc kaut kā, ja viņa tajā izjūt kādu garšu.

Bobs: Atvainojiet, kā?

Šrīla Prabhupāda: Kaut kādu garšu. Teiksim, kāds cilvēks dzer. Kāpēc viņš dzer? Viņš dzeršanā izjūt kaut kādu garšu. Cilvēks vēlas naudu, jo ar naudas palīdzību viņš var gūt noteiktu garšu.

Bobs: Ko nozīmē garša?

Šrīla Prabhupāda: (Jautā Šjāmasundaram.) Kāda ir vārda "garša" definīcija?

Šjāmasundara: Bauda, prieks.

Bobs: Skaidrs.

Šrīla Prabhupāda: Patīkama garša. Vēdās ir teikts: raso vai sah. Vārdu "garša" vislabāk izsaka sanskrita vārds "rasa". (Ienāk Šjāmasundaras sieva Mālatī, nesot paplāti ar ēdienu) Kas tas ir?

Mālatī: Cepti baklažāni.

Šrīla Prabhupāda: Tā. Visupievilcīgi! Visupievilcīgi! (Visi smejas.)

Šjāmasundara: Kāpēc Krišna ir vislielākais zinātnieks?

Šrīla Prabhupāda: Tāpēc, ka Viņš zina visu. Zinātnieks ir tas, kurš pilnībā zina kādu lietu visos sīkumos. Tāds cilvēks ir zinātnieks. Krišna – Viņš zina visu.

Bobs: Es mācu dabaszinātnes skolā.

Šrīla Prabhupāda: Jā, tu māci. Bet, ja tev nav pilnīgu zināšanu, kā tu vari mācīt? Tāds ir jautājums.

Bobs: Tomēr mēs varam mācīt arī bez pilnīgām zināšanām...

Šrīla Prabhupāda: Tā ir krāpšana; tā nav mācīšana. Tā ir mānīšana. Zinātnieki saka: "Sākumā bija matērijas sabiezējums... Un tad radās pasaule. Iespējams, ka tā. Varbūt tā..." Kas tā par mācīšanu? Vienkārši krāpšana! Tā nav mācīšana; tā ir mānīšana.

Bobs: Es atkārtošu to, ko jūs teicāt šorīt lekcijā – tas bija ļoti interesanti. Es uzdevu jautājumu par brīnumu rādīšanu, un jūs atbildējāt, ka vienīgi nesaprātīgi cilvēki tic brīnumiem – pieņemsim, bērns

redz, kā pieaudzis cilvēks paceļ galdu. Bērnam tas ir brīnums. Vai arī ķīmiķis sajauc skābi ar sārmu un rodas dūmi, sprādziens, vai izpaužas kāds cits efekts. Tam, kas par to nekā nezina, tas šķiet brīnums. Taču viss notiek atbilstoši likumiem, un, ja mums kaut kas šķiet kā brīnums, tad mēs vienkārši nezinām šos likumus. Tādējādi tikai muļķis tic brīnumiem, un – ja es kaut ko saku nepareizi, lūdzu, izlabojiet mani...

Šrīla Prabhupāda: Jā, jā.

Bobs: Jūs sacījāt, ka Jēzus atnākšanas laikā cilvēki atradās lielā neziņā, un Jēzum vajadzēja parādīt brīnumus, lai tos piesaistītu. Es neesmu pārliecināts, ka jūs vēlējāties pateikt tieši to.

Šrīla Prabhupāda: Tieši tā. Brīnumi ir domāti ne visai saprātīgiem cilvēkiem.

Bobs: Es uzdevu šo jautājumu, domājot par visiem tiem cilvēkiem Indijā, kas rāda brīnumus.

Šrīla Prabhupāda: Krišna ir vislielākais brīnumdaris.

Bobs: Jā.

Šrīla Prabhupāda: To saka Kuntī...

Bobs: Vai es nevaru kaut ko mācīt, ja arī man nav pilnīgu zināšanu? Piemēram, es varu...

Šrīla Prabhupāda: Tu vari mācīt tik, cik tu zini.

Bobs: Jā, bet es nedrīkstu mācīt kaut ko vairāk, kas sniedzas pāri manām zināšanām.

Šrīla Prabhupāda: Jā, jo tā ir krāpšana.

Šjāmasundara: Citiem vārdiem sakot, viņš nevar mācīt patiesību, būdams apveltīts ar nepilnīgām zināšanām.

Šrīla Prabhupāda: Jā. Patiesību nevar mācīt neviens cilvēks. Mūsu jutekļi ir nepilnīgi. Kā gan mēs varam mācīt pilnīgas zināšanas? Pieņemsim, ka mēs redzam Sauli kā nelielu disku. Mēs nespējam tai pietuvoties. Pat ja jūs cenšaties ieraudzīt Sauli teleskopā vai kādā citādā ierīcē, tad jāatceras, ka arī šīs ierīces ir mūsu pašu radītas, bet mēs esam nepilnīgi, tāpēc arī tās ir nepilnīgas. Tāpēc nemāciet par Sauli, ja jums nav pilnīgu zināšanu. Tā būs krāpšana.

Bobs: Bet ko darīt, ja mums ir jāmāca – zinātnieki uzskata, ka Saule atrodas apmēram 150 000 000 kilometru attālumā no Zemes?

Šrīla Prabhupāda: Tiklīdz tu saki "uzskata", tas vairs nav zinātniski.

Bobs: Bet es domāju, ka tādā gadījumā gandrīz visa zinātne nav zinātniska.

Šrīla Prabhupāda: Jā, tieši par to mēs arī runājam!

Bobs: Var teikt, ka visa zinātne balstās uz pieņēmumiem – tas ir tā, un tas ir tā.

Šrīla Prabhupāda: Jā, viņi māca nepilnīgas zināšanas. Piemēram, tagad viņi reklamē lidojumu uz Mēnesi. Vai jūs domājat, ka viņu zināšanas ir pilnīgas?

Bobs: Nē.

Šrīla Prabhupāda: Tātad?

Bobs: Kāds ir īstenais skolotāja pienākums sabiedrībā? Piemēram, dabas zinātņu pasniedzējam. Par ko viņam klasē būtu jārunā?

Šrīla Prabhupāda: Klasē? Tev vienkārši jāmaca par Krišnu.

Bobs: Viņš nevar mācīt par...

Šrīla Prabhupāda: Nē, tas ietver visu. Viņa mērķim ir jābūt zināšanām par Krišnu.

Bobs: Vai zinātnieks var mācīt to, kā skābe savienojas ar sārmu, un citas līdzīgas zināšanas, saistot tās ar Krišnu, kas ir visa mērķis?

Šrīla Prabhupāda: Kā tas varētu notikt?

Bobs: Nodarbojoties ar zinātniskiem pētījumiem, mēs varam atklāt dabas likumsakarības, un tās norāda uz kāda visu pārvaldoša spēka pastāvēšanu...

Šrīla Prabhupāda: To es skaidroju vakar. Es kādam ķīmiķim pajautāju, vai ūdeņradis un skābeklis saskaņā ar ķīmisko reakciju norisi pārvēršas ūdenī. Vai tas tā ir?

Bobs: Tā ir taisnība.

Šrīla Prabhupāda: Tagad padomājiet – Atlantijas okeānā un Klusajā okeānā ir ļoti daudz ūdens. Cik gan daudz vielu bija nepieciešams šo okeānu radīšanai?

Bobs: Cik daudz?

Šrīla Prabhupāda: Jā, cik tonnu?

Bobs: Ārkārtīgi daudz!

Šrīla Prabhupāda: Kurš gan tās ir sagādājis?

Bobs: To ir devis Dievs.

Šrīla Prabhupāda: Kādam tās bija jāzagādā.

Bobs: Jā.

Šrīla Prabhupāda: Tā ir zinātne. Tu vari mācīt šādā veidā.

Bobs: Vai mums ir vērts mācīt, ka, savienojoties skābei un sārnam, šīs vielas neitralizējas?

Šrīla Prabhupāda: Tieši tādā pašā veidā. Notiek tik daudz reakciju. Kurš tās veic? Kas rada skābi un sārmu? (Visi kādu brīdi klusē.)

Bobs: Šīs vielas rodas no tā paša avota, no kā ir radies ūdens.

Šrīla Prabhupāda: Jā. Bez ūdeņraža un skābekļa neviens nevar radīt ūdeni. Pastāv ļoti daudz ūdens, ne tikai šis Atlantijas vai Klusais okeāns – uz miljoniem citu planētu ir miljoniem Atlantijas un Kluso okeānu. Bet kurš radīja šo ūdeni no ūdeņraža un skābekļa, un kas ir sagādājis visas šīs vielas? Mēs vēlamies to zināt. Kādam vajadzēja to visu sagādāt, citādi tas nevarēja rasties.

Bobs: Bet vai mēs varam mācīt arī to, kā no ūdeņraža un skābekļa var iegūt ūdeni? Vai var mācīt par pašu sadegšanas procesu? Kā zināms, ūdeņradis un skābeklis sadeg un...

Šrīla Prabhupāda: Tas nav tik svarīgi. To nav grūti saprast. Piemēram, Mālatī izcepa šo purī (indiešu maizes veids). Viņa paņēma miltus un ghī (kausētu sviestu) un izcepa purī. Taču vai bez ghī un miltiem var pagatavot purī? Bhagavad-gītā ir teikts: "Ūdens, zeme, gaiss, uguns – tās ir Manas enerģijas." Kas ir ķermenis? Šis rupjais ķermenis ir tava enerģija. Vai tu to zini? Ķermenis sastāv no tavas enerģijas. Piemēram, es ēdu...

Bobs: Jā.

Šrīla Prabhupāda: Tā rodas mana enerģija, un ķermenis var darboties.

Bobs: Es to saprotu.

Šrīla Prabhupāda: Tādējādi ķermenis sastāv no tavas enerģijas.

Bobs: Taču ar ēdienu mēs uzņemam enerģiju, kas nāk no saules.

Šrīla Prabhupāda: Tāpēc es minēju šo piemēru. Sagremojot barību, rodas enerģija, un tā uztur ķermeni. Ja enerģijas piegāde tiek traucēta, ķermenis saslimst un kļūst vājš. Šis ķermenis ir tava enerģija. Tāpat arī šis milzīgais kosmiskais ķermenis, šis Visums, sastāv no Krišnas enerģijas. To nevar apšaubīt. Tāpat kā tavs ķermenis sastāv no tavas enerģijas, arī Visuma ķermenis sastāv no kādas būtnes enerģijas. Šī būtne ir Krišna. (Kādu laiku visi klusē.)

Bobs: Lai to izprastu, man ir jāpadomā.

Šrīla Prabhupāda: Šeit nav nekā sarežģīta. Tā tas ir. (Smejas.) Katru dienu tavi mati aug garāki. Kāpēc tas notiek? Tāpēc, ka tev ir enerģija.

Bobs: Šo enerģiju es saņemu ar ēdienu.

Šrīla Prabhupāda: Tādā vai citādā veidā tu esi saņēmis šo enerģiju! Ar šīs enerģijas palīdzību aug tavi mati. Tāpat kā tavs ķermenis ir veidots no tavas enerģijas, arī visa šī milzīgā izpausme sastāv no Dieva enerģijas. Tā tas ir! Tā nav tava enerģija.

Bobs: Jā. Tas man ir skaidrs.

Kāds bhakta: Vai tāpat arī planētas šajā Visumā nav Saules enerģija – vai tās nav radušās no Saules enerģijas?

Šrīla Prabhupāda: Jā, bet kurš radīja Sauli? Tā ir Krišnas enerģija. Saule ir siltums, un Krišna saka: *bhūmir āpo 'nalo vāyuh* – "Siltums ir Mana enerģija." Saule ir Krišnas siltuma enerģijas izpausme. Tā nav jūsu enerģija. Neviens nevar teikt: "Es esmu radījis Sauli." Taču kāds to ir radījis, un Krišna saka, ka Viņš ir tās radītājs. Mēs ticam Krišnam. Tāpēc mēs esam krišnaīti.

Bobs: Krišnaīti?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Mūsu zināšanas ir pilnīgas. Ja es mācu, ka siltums ir Krišnas enerģija, tad jūs nevarat to noliegt, jo tā nav jūsu enerģija. Tavā ķermenī ir noteikts siltuma daudzums. Tādējādi siltums ir kādas būtnes enerģija. Bet kas ir šī būtne? Tas ir Krišna. Krišna saka: *bhūmir āpo 'nalo vāyuh* – Jā, tā ir Mana enerģija." (Bg. 7.4.) Tādējādi manas zināšanas ir pilnīgas. Es esmu saņēmis zināšanas no vislielākā zinātnieka, tāpēc arī es esmu vislielākais zinātnieks. Varbūt es esmu muļķis, taču es esmu saņēmis zināšanas no vislielākā zinātnieka, un tāpēc es esmu vislielākais zinātnieks. Man to visu zināt nav sarežģīti.

Bobs: Atvainojiet?

Šrīla Prabhupāda: Man nav grūti kļūt par vislielāko zinātnieku, jo es esmu saņēmis zināšanas no vislielākā zinātnieka. (Kādu brīdi visi klusē.) "Zeme, ūdens, uguns, gaiss, ēters, prāts, saprāts un "es" ir Manas astoņas savrupās enerģijas."

Bobs: Tās ir savrupās enerģijas?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Gluži kā piens. Kas ir piens? Piens ir govys savrupā enerģija. (Aptvēruši to, Šjāmasundara un Bobs smejas.) Vai ne? Piens ir govys savrupās enerģijas izpausme.

Šjāmasundara: Vai tas ir kā blakusprodukts?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Bobs: Ar ko šī enerģija ir īpaša, ja tā ir atdalīta no Krišnas?

Šrīla Prabhupāda: "Atdalīta" nozīmē, ka piens ir radīts no govys ķermeņa, taču tas nav govys. Tāda ir vārda "savrupā" jēga.

Bobs: Tāpat arī šī zeme un viss pārējais ir radies no Krišnas, taču tas nav Krišna?

Šrīla Prabhupāda: Tas nav Krišna. Jeb, citiem vārdiem sakot, tas ir Krišna un vienlaicīgi arī nav Krišna. Tā ir mūsu filozofija. Vienlīdzīgs un atšķirīgs. Nevar teikt, ka šīs lietas atšķiras no Krišnas, jo bez Krišnas tās nevarētu pastāvēt. Taču nevar arī teikt: "Es labāk godināšu ūdeni. Kāpēc man jāgodina Krišna?" Panteisti saka, ka viss ir Dievs, tāpēc visas mūsu darbības ir Dieva godināšana. Tā ir mājāvādas filozofija – tā kā viss ir Dieva radīts, viss ir Dievs. Taču saskaņā ar mūsu filozofiju viss ir Dievs un arī nav Dievs.

Bobs: Kas uz zemes ir Dievs? Vai uz zemes ir kaut kas, kas ir Dievs?

Šrīla Prabhupāda: Jā, ir, jo viss sastāv no Dieva enerģijas. Taču tas nenozīmē, ka godinot jebkuru lietu, mēs godinām Dievu.

Bobs: Kas uz šīs zemes nav maija (maldi)? Tas ir...

Šrīla Prabhupāda: Maija ir enerģija.

Bobs: Maija ir enerģija?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Vārds "maija" nozīmē arī "maldi". Tāpēc nesaprātīgi ļaudis kļūdās, uzskatot enerģiju par enerģijas avotu. Tā ir maija. Piemēram, saules stari. Tie iekļūst istabā. Saules stari ir saules enerģija. Taču, ja istabā iespīd saule, mēs nevaram apgalvot, ka tā atrodas istabā. Ja saule iekļūtu istabā, tad viss – visa istaba un arī jūs paši – itin viss ietu bojā. Vienā mirkli. Jums nebūtu ne mirkļa laika, lai saprastu, ka saule ir iekļuvusi istabā. Vai ne?

Bobs: Jā, tā tas ir.

Šrīla Prabhupāda: Taču nevar arī apgalvot, ka saules stari nav saule. Bez saules nevar būt saules staru. Tātad nevar noliegt, ka saules stari nav saule. Taču vienlaicīgi tie nav saule. Tie reizē ir saule un nav saule. Tā ir mūsu filozofija. Ačintja-bhēdābhēda – tas ir neaptverami. Ar materiāliem priekšstatiem ir neiespējami aptvert, ka kaut kas vienlaicīgi pastāv un nepastāv. Tādu lietu nevar iedomāties. Šāda enerģija ir neaptverama. Un, tā kā viss ir Krišnas enerģija, Viņš var izpausties no jebkuras enerģijas. Tāpēc, ja mēs godinām Krišnu kaut kādā veidolā, kas veidots no zemes, ūdens vai kaut kā cita, tad šis veidols ir Krišna. Nevar teikt, ka tas nav Krišna. Ja mēs godinām Krišnas veidolu, kas veidots no metāla (Dievība templī), šis veidols ir Krišna. Tā ir patiesība, jo metāls ir Krišnas enerģija. Tādējādi tas neatšķiras no Krišnas, un Krišna ir tik varens, ka Viņš var izpaust Sevi ar Savu enerģiju visā pilnībā. Tāpēc Dievību godināšana nav pagānu rituāls. Tā ir īstena Dieva Kunga godināšana, ja vien jūs zināt šo paņēmienu.

Bobs: Ja mēs zinām šo paņēmienu, tad Dievība kļūst par Krišnu?

Šrīla Prabhupāda: Nē, ne kļūst – šis veidols ir Krišna.

Bobs: Dievība ir Krišna, bet tikai tad, kad mēs zinām šo paņēmienu?

Šrīla Prabhupāda: Jā. To var salīdzināt ar elektrības vadu – šis vads ir elektrība. Tas, kurš zina, kā to izmantot, var iegūt elektrību no tā.

Šjāmasundara: Citādi tas ir tikai vads.

Šrīla Prabhupāda: Patiešām, tikai vads.

Bobs: Ja es izveidoju Krišnas statuju, tā nav Krišna, kamēr...

Šrīla Prabhupāda: Statuja ir Krišna. Bet tev ir jāzina paņēmiens, kas ļauj izprast Krišnu. Tā ir Krišna.

Bobs: Tā nav tikai zeme un ūdens.

Šrīla Prabhupāda: Nē. Zeme nevar pastāvēt neatkarīgi no Krišnas. Krišna saka: "Mana enerģija." Enerģiju nevar atdalīt no enerģijas avota. Tas nav izdarāms. Tāpat kā siltumu nevar atdalīt no uguns. Taču uguns atšķiras no siltuma, un siltums atšķiras no uguns. Jūs saņemat siltumu; tas nenozīmē, ka jūs pieskaraties ugunij. Kaut gan uguns izdala siltumu, tā saglabā savu atsevišķo esamību. Gluži tāpat, lai gan Krišna ar Savām dažādām enerģijām rada visu, Viņš vienmēr paliek Krišna. Mājāvādī filozofi domā, ka Krišna ir viss, un tāpēc Viņš ir zaudējis savu atsevišķo esamību. Tā ir materiālistiska domāšana. Piemēram, dzerot šo pienu malku pa malkam, mēs visu izdzeram, un piena vairs nav, tas ir nonācis manā vēderā. Krišna nav tāds. Viņš ir visuvarens. Mēs pastāvīgi izmantojam Viņa enerģiju, tomēr Viņš pastāv un atrodas šeit. Līdzīgi cilvēkam, kurš neierobežoti laiž pasaulē bērnus – šis cilvēks joprojām pastāv. Tas ir rupjš piemērs. Ja viņš ir laidis pasaulē simtiem bērnu, tas nenozīmē, ka viņš pats vairs nepastāv. Arī Dievs jeb Krišna, lai arī ir neskaitāmi daudzu bērnu tēvs, joprojām pastāv.

*pūrṇasya pūrṇam ādāya
pūrṇam evāvaśiṣyate*

"Tā kā Viņš ir pilnīgais veselums, Viņš vienmēr saglabā līdzsvaru, kaut gan no Viņa izplūst tik daudz sevī pilnu vienību." ("Īśopaniśada", ievadmantra) Tāda ir Krišnas apziņa. Krišna nekad neiztukšojas. Krišna ir neierobežoti varens. Tāpēc Viņš ir visupievilcīgs. Šī pasaule ir daļa no Krišnas izvērstajām enerģijām, taču Krišnam ir neierobežoti daudz enerģiju. Šī Krišnas enerģiju izpēte ir tikai maza daļiņa. Ja jūs šādā veidā turpināt izziņāt Krišnu, tad tā ir Krišnas apziņa. Tā nav nekāda krāpšana – "varbūt tas ir tā", "iespējams, ka ne tā". Zināšanas par Krišnu ir pilnīgas!

Šjāmasundara: Un šī Krišnas izziņāšana nekad nebeidzas.

Šrīla Prabhupāda: Nē, kā gan tā var beigties? Krišnas enerģija ir neierobežota.

2. Vēdu kultūra – varnāśrama-dharma

Bobs: Es esmu izjautājis bhaktas par viņu attieksmi pret dzimumdzīvi, un man ir skaidrs, ko viņi par to domā, taču es nespēju iedomāties, ka varētu rīkoties tāpat. Redziet, vasaras beigās es gatavojos precēties.

Šrīla Prabhupāda: Tā.

Bobs: Es domāju precēties vasaras beigās – septembri vai augustā – kad es atgriezīšos Amerikā. Bhaktas man ir teikuši, ka ģimenes cilvēki var stāties dzimumsakaros tikai bērnu ieņemšanai, bet es nespēju iedomāties, ka spētu sekot šādiem noteikumiem, un... Kā cilvēks savā dzīvē drīkst nodarboties ar dzimumdzīvi?

Šrīla Prabhupāda: Vēdu mērķis ir palīdzēt cilvēkam pilnībā atteikties no dzimumdzīves. Visi Vēdu raksti ved mūs pretī atbrīvei no materiālajām važām. Ļaudis tiecas baudīt dažādos veidos, un dzimumdzīve ir augstākā bauda. Bhāgavatamā ir teikts, ka materiālajā pasaulē... (Bhāg. 5.5.8.)

puṁsaḥ striyā mithunī-bhāvam etam

Vīrietis ir pieķēries sievietei, un sieviete ir pieķērusies vīrietim. Pieķeršanās pastāv ne tikai cilvēku sabiedrībā – arī dzīvnieki ir tādi paši. Šī pieķeršanās ir materiālās dzīves galvenais princips. Un tā, sieviete pastāvīgi tiecas atrasties vīrieša sabiedrībā, bet vīrietis vienmēr ilgojas pēc sievietes sabiedrības. Visi stāsti, romāni, lugas, filmas un pat reklāma attēlo šo pieķeršanos starp vīrieti un sievieti. Pat apģērbu veikala skatlogā jūs ieraudzīsiet sievietes un vīriešus. Manu samhitā (5.56) ir teikts:

*pravṛttir eśā bhūtānām
nivṛttis tu mahāphalām*

Tādējādi šī pieķeršanās ir dabiska.

Bobs: Pieķeršanās starp vīrieti un sievieti?

Šrīla Prabhupāda: Starp vīrieti un sievieti. Tāpēc tam, kurš vēlas iegūt atbrīvi no materiālās pasaules, ir pilnībā jāatbrīvojas no šīs pieķeršanās. Citādi viņš tikai pieķersies vēl vairāk – viņam nāksies dzimt kā cilvēkam, padievam, dzīvniekam: čūskai, putnam vai plēsīgam zvēram. Viņam nāksies piedzimt atkal. Tāpēc mēs nevēlamies iesaistīties darbībā, kas pastiprina pieķeršanos, lai gan tā ir vispārēja parādība. Griha, kšētra, suta (mājas, zeme, dēli). Ja kāds var pakāpeniski atbrīvoties no šīs pieķeršanās, viņš ir uzskatāms par izcilu cilvēku. Tāpēc šajā Vēdu kultūrā vispirms zēnus mācīja būt par brahmačārī – ievērot dzimumatturību. Vēdu rakstu autori aicina samazināt pieķeršanos, nevis to palielināt. Tāpēc šo kārtību sauc par varnāśratna-dharmu. Indijas sabiedrība sastāv no varnām un āšramiem – četrām sabiedriskās un četrām garīgās dzīves kārtām. Garīgās dzīves kārtas ir šādas: brahmačarja (apmācība, kuras laikā jāievēro dzimumatturība), grihastha (ģimenes dzīve), vānaprastha (laiks, kad cilvēks ir aizgājis no darba dzīves) un sanjāsa (atsacīšanās dzīve). Savukārt sabiedriskās ļaužu kārtas ir brāhmani (inteliģence), kšatriji (vadītāji), vaišjas (tirgotāji un zemkopji) un šūdras (parastie strādnieki). Vadošie principi, kuriem ļaudis seko, ievērodami šo kārtību, ir tik iedarbīgi, ka pat tie, kas vēlas baudīt materiālo dzīvi, gūst tādu mācību, ka beigās saņem atbrīvi un atgriežas atpakaļ mājās, atpakaļ pie Dieva. Lūk, kāds ir šis ceļš. Ar dzimumdzīvi nodarboties nav nepieciešams, taču, ja mēs esam tai tik ļoti pieķērušies, tā ir pieļaujama, ievērojot noteiktus vadošos principus.

(Netālu sākas kīrtana, skan mridangas sitieni, smieklī un skaļi taures pūtieni.)

Šrīla Prabhupāda: Šrīmad-Bhāgavatamā (5.5.8.) ir teikts:

*puṁsaḥ striyā mithunī-bhāvam etaṁ
tayo mitho hṛdaya-granthim āhuḥ
ato gr̥ha-kṣetra-sutāpta-vittair
janasya moho 'yam ahaṁ mameti*

Materiālistiskās dzīves galvenais princips ir dzimumdzīve – pieķeršanās starp vīrieti un sievieti. Viņiem savienojoties šī pieķeršanās vēl vairāk pastiprinās, un tās ietekmē cilvēks sāk tiekties pēc grihas (mājas), kšētras (zemes), sutas (bērniem), āptas (draugiem jeb sabiedrības) un vitas. Vārds *vita* nozīmē "nauda". Lūk tā – *gr̥ha-kṣetra-sutāpta-vittaiḥ* – viņš tiek sasaistīts. *Janasya moho 'yam* – viņš ir maldos. Un šādā stāvoklī viņš uzskata: *ahaṁ mameti* – "Es esmu ķermenis, un viss, kas saistīts ar šo ķermeni, ir mans."

Bobs: Vai jūs varētu to izskaidrot sīkāk?

Šrīla Prabhupāda: Šī pieķeršanās palielinās. Materiālā pieķeršanās ir saistīta ar noteiktu domāšanu: "Es esmu šis ķermenis, un, tā kā šis ķermenis atrodas noteiktā valstī, tā ir mana dzimtene." Un tā tas turpinās: "Es esmu amerikānis, es esmu indietis, es esmu vācietis, es esmu šis, es esmu tas – šis ķermenis. Tā ir mana valsts. Savas valsts un nācijas labā es ziedošu visu." Tādā veidā mēs nonākam vēl lielākos maldos. Un, nomirstot šādos maldos, cilvēks saņem jaunu ķermeni. Un jaunais ķermenis atkarībā no viņa karmas var būt labāks vai sliktāks par iepriekšējo. Pat ja viņš saņem labāku ķermeni vai nokļūst uz debesu planētām, arī tad viņš nonāk materiālās dabas važās. Bet ja viņš kļūst par kaķi vai suni, tad viņš ir pazudis. Pilnīgi iespējams, ka viņš var kļūt arī par koku. Šajā pasaulē neviens nezina šo zinātni, t.i., kā dvēsele pārceļo no viena ķermeņa uz citu un kā tā nonāk dažādu ķermeņu ieslodzījumā. Nevienam nav šo zināšanu. Tāpēc, kad Ardžuna sacīja: "Ja es nogalināšu savu brāli, ja es nogalināšu savu vectēvu, kas atrodas ienaidnieku rindās..." viņa spriedumi bija ķermeniskās izpratnes līmenī. Taču, kad viņš pats nespēja tikt galā ar šo dilemmu, viņš uzticēja sevi Krišnam un pieņēma Kungu par savu garīgo skolotāju. Un Krišna, būdams Ardžunas garīgais skolotājs, sākumā viņu norāja:

aśocyān anvaśocas tvam

"...Tu runā kā mācīts cilvēks, taču patiesībā esi vislielākais muļķis, jo tavi vārdi ir ķermeniskās izpratnes līmenī." (Bg. 2.11.) Un tā, dzimumdzīve ievēl mūs vēl dziļāk ķermeniskajā dzīves izpratnē. Tāpēc ar šo paņēmienu mēs tiecamies no tās pilnīgi atbrīvoties.

Bobs: Pakāpeniski atbrīvoties no tās dzīves laikā?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Atbrīvoties no tās. Zēns saņem apmācību un atturas no dzimumsakariem līdz divdesmit piecu gadu vecumam. Kā brahmačārī. Daži zēni paliek naisthika-brahmačārī (tie, kas ievēro dzimumatturību visu mūžu). Viņi ir saņēmuši izglītību un pilnībā izpratuši garīgās zināšanas, tāpēc nevēlas precēties. Arī šajā ziņā pastāv aizliegums – neprecējies cilvēks nedrīkst nodarboties ar dzimumdzīvi. Tieši tāpēc starp cilvēkiem pastāv laulība; tās nav starp dzīvniekiem.

Taču cilvēki no civilizētas sabiedrības pamazām pāriet uz dzīvnieku sabiedrību. Viņi aizmirst par laulībām. Tas ir pareģots šāstrās. *Dāmpatyē 'bhirucir hetuḥ* – Kali-jugā (pašreizējā strīdu laikmetā) ļaudis pakāpeniski aizmirsīs par laulību ceremonijām; zēni un meitenes vienkārši vienosies par kopdzīvi, un viņu attiecības balstīsies vienīgi uz dzimumattiecībām. Ja kāds kļūs mazāk spējīgs nodarboties ar dzimumdzīvi, viņi izšķirsies. Par šo filozofiju daudzi Rietumu filozofi, piemēram, Freids, ir uzrakstījuši daudzas grāmatas. Taču Vēdu kultūrā dzimumdzīve mūs interesē vienīgi tāpēc, lai laistu pasaulē bērnus. Mēs nepētām seksa psiholoģiju. Šī psiholoģija ir iedzimta. Pat tam, kurš neko nav dzirdējis par Freida filozofiju, piemīt dzimumtieksme. To nemāca skolās un koledžās. Visi zina, kā to darīt. (Šrīla Prabhupāda smejas.) Šī tieksme piemīt visiem. Taču izglītības uzdevums ir no tās atbrīvoties. Tāda ir īstena izglītība. (Kādu brīdi visi klusē.)

Bobs: Šobrīd amerikāņiem tas šķistu pārāk radikāls uzskats.

Šrīla Prabhupāda: Jā, bet Amerikā daudzas lietas ir nepieciešams reformēt, un mūsu Krišnas apziņas kustība ieviesīs šīs izmaiņas. Es ierados jūsu valstī un redzēju, ka zēni un meitenes dzīvo kopā kā draugi, tāpēc es sacīju saviem mācekļiem: "Jūs nedrīkstat dzīvot kopā kā draugi; jums ir jāprecas."

Bobs: Daudzi cilvēki pārliecinās, ka arī laulība nav svēta, tāpēc viņi vispār nevēlas precēties. Ļaudis apprecas, bet, ja viņu kopdzīvē rodas grūtības, viņi pavisam ātri izšķiras...

Šrīla Prabhupāda: Jā, arī tā notiek.

Bobs: ...un tāpēc daudzi uzskata, ka nav jēgas precēties.

Šrīla Prabhupāda: Nē, viņi domā, ka laulība ir likumīga prostitūcija. Tāds ir viņu viedoklis, taču tā nav laulība. Pat tajā kristiešu žurnālā... Kā to sauca – "Sarg"?

Šjāmasundara: "Sargtornis"?

Šrīla Prabhupāda: "Sargtornis". Tajā bija raksts, kurā tika kritizēts priesteris, kas bija atļāvis laulību starp diviem vīriešiem, kuri bija homoseksuālisti. Lūk, kas notiek. Viņi to uzskata par prostitūciju, un tas ir viss. Tāpēc ļaudis domā: "Kāds man ir labums no pastāvīgas prostitūtas uzturēšanas, kas tik dārgi izmaksā? Labāk iztikt bez tā."

Šjāmasundara: Jūs minējāt piemēru par govi un tirgu.

Šrīla Prabhupāda: Jā, kad pienu var nopirkt tirgū, govi turēt nav izdevīgi. (Visi smejas.) Stāvoklis rietumu valstīs ir ļoti nožēlojams – es to esmu redzējis. Pamazām tas pats sāk notikt arī Indijā. Tāpēc mēs esam radījuši šo Krišnas apziņas kustību, kas mācīs ļaudīm būtiskos garīgās dzīves principus. Tā nav kaut kāda sektantiska reliģiska kustība. Tā ir kustība, kas nes kultūru un izglītību visu ļaužu

apgaismībai un labumam.

3. Dzīves mērķis

Šrīla Prabhupāda: Mēs esam nodibinājuši šo kustību tikai tāpēc, lai dotu cilvēkiem visas iespējas sasniegt augstāko mērķi šajā dzīvē.

Bobs: Augstāko mērķi?

Šrīla Prabhupāda: Sasniegt augstāko mērķi.

Bobs: Vai mūsu augstākais mērķis, ko varam sasniegt šajā dzīvē, ir izprast Dievu?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Atgriezies atpakaļ mājās, atpakaļ pie Dieva. Tas ir īstais mērķis, kas mums ir jāsasniedz. No jūrām iztvaiko ūdens un veido mākoņus, mākoņi nolīst kā lietus, un ūdenim ir dabiski pa upi atkal nokļūt jūrā. Tāpat arī mēs esam nākuši no Dieva, bet tagad ciešam materiālās dzīves valgos. Tāpēc mūsu uzdevums ir izkļūt no šī grūtā stāvokļa un atgriezies atpakaļ mājās, atpakaļ pie Dieva. Tas ir īstenais dzīves uzdevums.

*mām upetya punar janma
duḥkhālayam aśāśvatam
nāpnuvanti mahātmānaḥ
saṁsiddhiṁ paramām gatāḥ*

("Diženas dvēseles, garīgās kalpošanas jogi, kas sasnieguši Mani, nekad vairs neatgriežas šajā laicīgajā, ciešanu pilnajā pasaulē, jo viņi ir sasnieguši augstāko pilnību." (Bg. 8.15.)) Tas ir teikts Bhagavad-gītā. Tas, kurš ir sasniedzis Mani – *mām upetya* –, nekad vairs neatgriežas. Bet uz kuriem? Uz šo pasauli – *duḥkhālayam aśāśvatam*.

Šī pasaule ir ciešanu mājvieta. To zina visi, taču tā saucamie vadītāji ir apmulļojuši visus ļaudis. Dzīve materiālā pasaulē ir nožēlojama. Krišna, Dieva Personība, paskaidro, ka šī pasaule ir dukhālaja – vieta, kur ir tikai ciešanas. Tā ir arī aśāśvata – laicīga. Nevienš nevar vienkārši samierināties ar šādu stāvokli un teikt: "Lai jau dzīve ir nožēlojama. Es ilgi dzīvošu šajā pasaulē kā amerikānis vai indietis." Nē. To jūs nespējat. Jūs nevarat būt amerikāņi ilgu laiku. Kāds, kas ir piedzimis Amerikā, var domāt, ka viņš ir ļoti laimīgs. Taču nevienš nevar palikt Amerikā uz ilgu laiku. Viņam būs jāiziet no turienes. Bet to, kas būs nākošajā dzīvē, jūs nezināt! Tāpēc šī pasaule ir dukhālaja aśāśvata – ciešanu pilna un laicīga. Tāda ir mūsu filozofija.

Bobs: Bet, ja mēs kaut ko zinām par Dievu, vai mēs ciešam mazāk?

Šrīla Prabhupāda: Nē! Ar kaut kādām zināšanām vēl nepietiek. Mums ir jābūt pilnīgām zināšanām.

*janma karma ca me divyam
evam yo vetti tattvataḥ*

(Bg. 4.9.) Vārds "tattvataḥ" nozīmē "pilnībā". Pilnīgas zināšanas ir izklāstītas Bhagavad-gītā. Tāpēc mēs dodam iespēju visiem ļaudīm apgūt patieso Bhagavad-gītas mācību un sasniegt dzīves pilnību. Lūk, ar ko nodarbojas Krišnas apziņas kustība. Ko jūsu zinātnieki saka par dvēseles pārceļošanu?

Bobs: Es domāju... Ka zinātnieki... Nevar to noliegt vai apstiprināt. Viņiem par to nekas nav zināms.

Šrīla Prabhupāda: Tāpēc es apgalvoju, ka zinātne ir nepilnīga.

Bobs: Tomēr zinātnieki var kaut ko zināt. Ir zinātnisks likums, ka enerģija nekad nezūd; tā izmainās.

Šrīla Prabhupāda: Tas ir pareizi. Taču to, kā enerģija darbosies nākotnē – to zinātnieki nezina. Kā šī enerģija darbojas? Kā enerģija, to dažādi pielietojot, var darboties atšķirīgos veidos? Piemēram, elektrība. Atkarībā no izmantošanas veida tā var sildīt un tā var arī atdzēsēt. Kaut gan tie ir pretstati,

elektriskā enerģija ir viena un tā pati. Gluži tāpat arī šī dzīvības enerģija – kā tā darbosies? Kādu ceļu tā ies? Kādus augļus tā saņems nākošajā dzīvē? To viņi nezina.

Taču Bhagavad-gītā (Bg. 2.22.) tas ir pateikts ļoti vienkārši:

vāsānsi jīṛṇāni yathā vihāya

Mēs ietērpjamies drēbēs, uzvelkam kreklus. Kad šīs drēbes ir novalkātas, mēs uzvelkam jaunas. Tieši tāpat arī ķermenis ir kā drēbe. Tiklīdz ķermenis kļūst lietošanai nederīgs, mums tas ir jānomaina.

Bobs: Kas ir "mēs", kurš maina ķermeni? Kas nemainās?

Šrīla Prabhupāda: Tā ir dvēsele.

Bobs: Šajā dzīvē un nākošajā?

Šrīla Prabhupāda: Tā ir dvēsele – "es". Kas esi tu, kurš runā? Tu! Kas esmu es, kurš runā? Atsevišķa individuāla daļiņa – ātma jeb dvēsele.

Bobs: Vai mana dvēsele atšķiras no jūsu dvēseles?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Tu esi atsevišķa dvēsele, un arī es esmu atsevišķa dvēsele.

Bobs: Jūs esat atbrīvojies no karmas ietekmes. Ja arī es atbrīvošos no karmas važām, vai tad mūsu dvēseles būs vienādas vai nē?

Šrīla Prabhupāda: Visu būtņu dvēseles ir apveltītas ar vienādām īpašībām. Pašreiz tev ir noteikta izpratne par dzīvi, un šie tavi tautieši (Krišnas apziņas bhaktas) arī atradās noteiktu priekšstatu varā, taču viņi tika apmācīti, un tagad viņiem ir cita izpratne. Un tā, augstākā apmācība ir dot zināšanas par to, kā iegūt Krišnas apziņu. Tā ir pilnība.

Bobs: Ja ir divi cilvēki, kas sasnieguši Krišnas apziņu, vai viņu dvēseles ir vienādas?

Šrīla Prabhupāda: Dvēsele ir tāda pati.

Bobs: Ikvienā dzīvajā būtnē? Vai visās dzīvajās būtnēs tās ir vienādas?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Bobs: (Norāda uz diviem blakussēdošajiem bhaktām.) Ja viņi abi apzinās Krišnu, vai to dvēseles ir vienādas?

Šrīla Prabhupāda: Dvēsele ir tāda pati, un tā vienmēr ir individuāla – pat tādā cilvēkā, kas neapzinās Krišnu. Salīdzināsim tevi (tu esi cilvēks) ar mani (es esmu cilvēks). Kaut arī es neesmu kristietis, bet tu neesi hinduists, mēs abi esam cilvēki. Arī dvēsele var būt vai nebūt apveltīta ar Krišnas apziņu – tas nav svarīgi. Dvēsele ir dvēsele.

Bobs: Vai jūs varētu par to pastāstīt sīkāk?

Šrīla Prabhupāda: Dvēsele ir tīrs gars... Visas dvēseles ir vienādas. Pat dzīvnieka dvēsele. Tāpēc Vēdās ir teikts: *paṇḍitāḥ sama-darśinaḥ* – tie, kam ir īstenās zināšanas, neraugās uz cilvēku vai dzīvnieku ārējo apvalku. (Bg. 5.18)

Bobs: Vai es šajā sakarībā varu jums uzdot vēl vienu jautājumu?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Bobs: Es uzskatu, ka dvēsele ir kā Dieva daļiņa. Reizēm man šķiet ka es jūtu Dievu. Ja es atrodos šeit, tad var teikt, ka te ir arī Dievs. Ja dvēsele ir manā sirdī, vai man vajadzētu sajūst Dievu savā sirdī? Es gribu teikt, ka ne visu Dieva esamību, bet kā...

Šrīla Prabhupāda: Dieva daļiņu.

Bobs: Es nejūtu Dievu savā sirdī, taču Dievs tur droši vien ir, bet atsevišķi – atdalīts no manis. Bet vai man vajadzētu sajust Dievu savā sirdī, ja jau mana dvēsele ir Dieva daļiņa?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Dievs atrodas arī tavā sirdī. Dievs ir visur. Dievs ir iekšpusē un arī ārpusē. Tas mums ir jāzina.

Bobs: Kā jūs sajūtat Dievu savā sirdī?

Šrīla Prabhupāda: Sākumā var nebūt nekādas izjūtas, taču par to ir jāuzzina no šāstrām (svētajiem rakstiem), jāizlasa tas, kas teikts Vēdu rakstos. Piemēram, Bhagavad-gītā (18.61) ir teikts: *śvaraḥ sarva-bhūtānām ḥṛd-deśe 'rjuna tiṣṭhati* – Dievs atrodas ikvienas būtnes sirdī. *Paramāṇu-cayāntara-stham* – Dievs atrodas arī katrā atomā. Tās ir pamatzināšanas. Bet pēc tam, nodarbojoties ar jogu, tas ir jāizprot.

Bobs: Nodarbojoties ar jogu?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Bobs: Vai Harē Krišnas daudzinašana ir piemērotais jogas ceļš?

Šrīla Prabhupāda: Jā, arī tā ir joga.

Bobs: Ar kādu jogu man ir jānodarbojas, lai es varētu to saprast un sajust – sajust dvēseli savā sirdī?

Šrīla Prabhupāda: Jā, jogas ir dažādas, bet šajā laikmetā šis paņēmiens ir ļoti labs.

Bobs: Daudzināšana?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Bobs: Vai ar tās palīdzību es varu sajust, ka Dievs ir ne tikai ārpusē, bet arī iekšpusē?

Šrīla Prabhupāda: Tu pilnībā izpratīsi Dievu: kā Dievs atrodas sirdī, kā Dievs atrodas ārpusē, kā Dievs darbojas. Tu izpratīsi to visu. Šajā kalpošanas noskaņā Dievs tev Pats atklās Sevi. Ar paša spēkiem Dievu izprast nav iespējams. Tas var notikt tikai tad, ja Dievs Pats atklāj Sevi. Tāpat kā naktī mēs ne ar kādu paņēmienu – ne ar lāpu, ne ar kādu citu gaismekli – nespējam ieraudzīt sauli. Bet no rīta saule ir viegli ieraugāma bez kādas citas gaismas palīdzības. Gluži tāpat mums ir jāizkopj – ir jāsasniedz stāvoklis, kurā Dievs mums atklāsies. Nav tāda paņēmiena, kurā Dievam varētu vienkārši pateikt: "Lūdzu, atnāc. Es Tevi apskatīšu." Nē, Dievs nav mūsu pavēļu izpildītājs.

Bobs: Lai Dievs atklātos, mums Viņš ir jāiepriecina. Vai tas ir pareizi?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Šjāmasundara: Kā mēs varam zināt, ka Dievs ir iepriecināts?

Šrīla Prabhupāda: Tad, kad mēs viņu ieraudzīsim. Tad arī mēs zināsim. Tāpat kā ar ēšanu – mums nevajag nevienam jautāt, vai mēs jūtamies stiprāki un vai mēs esam sātīgi paēduši. Ēdot mēs vienkārši sajūtīsim enerģijas pieplūdumu. Nav vajadzīgs to kādam jautāt. Tāpat arī, patiesi kalpojot Dievam, mēs sapratīsim: "Dievs dod man norādījumus. Viņš atrodas šeit. Es redzu Dievu."

Kāds bhakta: Vai arī Dieva pārstāvi.

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Bhakta: Tas ir vieglāk.

Šrīla Prabhupāda: Mums ir jāvēršas pie Dieva pārstāvja.

yasya prasādād bhagavat-prasādah

"Ar garīgā skolotāja žēlastību mēs saņemam Krišnas žēlastību." Ja mēs iepriecinām Dieva pārstāvi, tad mēs iepriecinām arī Dievu un varam redzēt Viņu vaigu vaigā.

Kāds indiešu bhakta: Kā mēs varam iepriecināt Dieva pārstāvi?

Šrīla Prabhupāda: Mums ir jāpilda viņa norādījumi. Tas ir viss. Dieva pārstāvis ir guru. Viņš mums liek kaut ko darīt – ja mēs to darām, tad tas viņu iepriecina.

yasyāprasādān na gatiḥ kuto 'pi

"Bez garīgā skolotāja žēlastības neviens nevar pilnveidoties." Ja garīgais skolotājs nav ar mums apmierināts, tad mēs esam zaudējuši visu. Tāpēc mēs godinām guru.

*sākṣād-dharitvena samasta-śāstrair
uktas tathā bhāvayata eva sadbhiḥ
kintu prabhor yaḥ priya eva tasya
vande guroḥ śrī-caraṇāravindam*

("Garīgais skolotājs ir jāgodina tāpat kā Visaugstais Kungs, jo viņš ir Dieva Kunga vistuvākais kalps. Tas ir atzīts visos svētajos rakstos, un to atzīst visas autoritātes. Tāpēc es pazemīgi noliecos pie šāda garīgā skolotāja, Kunga Krišnas īstenā pārstāvja, lotospēdām.") Pret guru ir jāizturas kā pret Dievu. Tas ir norādīts visās šāstrās.

Bobs: Vai guru ir jāatzīst par Dieva pārstāvi?

Šrīla Prabhupāda: Jā, guru ir Dieva pārstāvis. Guru ir Krišnas ārējā izpausme.

Bobs: Bet vai viņš atšķiras no Krišnas avatāriem, kas ierodas uz zemes?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Bobs: Ar ko Krišnas ārējais izvērsums, kas ir guru, atšķiras no citiem Krišnas ārējiem izvērsumiem, kuri ierodas uz zemes, piemēram, Krišnas un Čaitanjas?

Šrīla Prabhupāda: Guru ir Krišnas pārstāvis. Guru ir apveltīts ar noteiktām īpašībām. Galvenās no tām ir minētas Vēdās: (Mundaka Upaniṣada 1.2.12.)

*tad-vijñānārthaṁ sa gurum evābhigacchet
samiṭ-pāṇiḥ śrotriyaṁ brahma-niṣṭham*

Guru ir jābūt mācekļu pēctecības loceklim, un viņam jāzina visas Vēdas, klausoties no sava garīgā skolotāja. Parasti guru atšķiras no citiem ar to, ka viņš ir augstākā līmeņa bhakta; tas ir viss. Un guru kalpo Krišnam, sludinot Kunga vēstījumu.

Bobs: Vai Kungs Čaitanja – vai Viņš bija citāds guru nekā esat jūs?

Šrīla Prabhupāda: Nē, nē. Guru nevar būt dažādi. Visi guru ir vienādi.

Bobs: Taču Viņš bija – vai Viņš bija arī Krišnas avatārs?

Šrīla Prabhupāda: Jā, Viņš ir Pats Krišna, bet Viņš pieņēma guru lomu.

Bobs: Es... Es saprotu.

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Bobs: Bet tad...

Šrīla Prabhupāda: Krišna ir Dievs, tāpēc Viņš pieprasīja: (Bg. 18.66.)

*sarva-dharmān parityajya
mām ekaṁ śaraṇaṁ vraja*

"Atmet visu veidu reliģijas un uztici sevi vienīgi Man." Taču cilvēki neizprata Viņu pareizi. Tāpēc Krišna ieradās atkal kā guru un mācīja ļaudīm, kā viņi var uzticēt sevi Krišnam.

Šjāmasundara: Vai Krišna Bhagavad-gītā nesaka: "Es esmu garīgais skolotājs"?

Šrīla Prabhupāda: Jā, Ardžuna pieņēma Viņu par garīgo skolotāju, tāpēc Krišna ir sākotnējais garīgais skolotājs. Tas ir pavisam vienkārši. *Śiṣyas te 'haṁ śādhi mām tvām prapannam.* Ardžuna sacīja Kungam: "Es esmu Tavs māceklis un dvēsele, kas uzticējusi sevi Tev. Lūdzu, māci mani." (Bg. 2.7.) Kā gan Ardžuna varētu kļūt par Krišnas mācekli, ja Krišna nebūtu garīgais skolotājs? Viņš ir sākotnējais guru. *Tene brahma hṛdā ya ādi-kavaye* – "Tieši Kungs ielika pirmās radītās būtnes Brahmas sirdī Vēdu zināšanas." (Bhāg. 1.1.1.) Tāpēc Viņš ir sākotnējais guru.

Bobs: Krišna?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Viņš ir sākotnējais guru. Nākošais guru ir Viņa māceklis Brahma, pēc viņa nāk tā māceklis Nārada. Viņš arī ir guru. Nākošais guru ir Nāradas māceklis Vjāsa. Tā ir guru-parampara (garīgo skolotāju mācekļu pēctecība). *Evaṁ paramparā-prāptam* – pārpasaulīgās zināšanas tiek saņemtas pa mācekļu pēctecību. (Bg. 4.2.)

Bobs: Tātad guru saņem zināšanas no mācekļu pēctecības, nevis tieši no Krišnas? Vai jūs saņemat arī zināšanas tieši no Krišnas?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Krišna Pats dod norādījumus Bhagavad-gītā.

Bobs: Es saprotu, bet...

Šrīla Prabhupāda: Taču tās ir jāapgūst caur mācekļu pēctecību, citādi jūs nesapratīsiet šīs zināšanas pareizi.

Bobs: Taču pašreiz jūs nesaņemat zināšanas tieši no Krišnas. Tās ir grāmatās un tiek saņemtas pa mācekļu pēctecību.

Šrīla Prabhupāda: Šajā ziņā nav starpības. Pieņemsim, es apgalvoju, ka tas ir zīmulis. Ja tu viņam saki: "Tas ir zīmulis," un viņš to pavēsta citam cilvēkam: "Tas ir zīmulis," vai mans teiktais atšķiras no tā, ko teiks šis cilvēks?

Bobs: Vai jūs to visu varat zināt ar Krišnas žēlastību?

Šrīla Prabhupāda: Arī tu vari saņemt Krišnas žēlastību. Svarīgi, ka zināšanas tiek nodotas tālāk, neko nemainot. Tieši šādi mēs mācām Bhagavad-gītu. Krišna Bhagavad-gītā saka:

*sarva-dharmān parityajya
mām ekaṁ śaraṇaṁ vraja*

"Atmet visu veidu reliģijas un uztici sevi vienīgi Man." (Bg. 18.66.) Tagad mēs mācām tevi atmet visu un uzticēt sevi Krišnam. Tādējādi starp Krišnas norādījumu un mūsu norādījumu nav starpības. Mēs neko neizmainām. Saņemot norādījumus šādā autoritatīvā veidā ir tas pats, kas saņemot norādījumus tieši no Krišnas. Galvenais ir tas, ka mēs neko neizmainām.

Bobs: Vai Krišnas dzird manas lūgšanas, ja tās ir skaitītas ar ticību un pazemību?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Bobs: Tiešām?

Šrīla Prabhupāda: Jā, Kungs ir tavā sirdī, tāpēc Viņš dzird tevi vienmēr – pat tad, kad tu neskaiti lūgšanas Viņam. Arī tad, kad tu dari muļķības, Viņš dzird tevi. Bet, ja tu skaiti lūgšanas, tad tas ir ļoti labi – lūdzu, dari to.

Bobs: Vai Krišna lūgšanas dzird labāk nekā muļķības?

Šrīla Prabhupāda: Nē. Krišna ir pilnīgs visādā ziņā. Viņš var dzirdēt visu. Pat ja mēs nerunājam, pat ja mēs vienkārši domājam: "Es darišu tā," Viņš dzird mūs. *Sarvasya cāhaṁ hṛdi sanniviṣṭaḥ* – Krišna atrodas visu būtņu sirdīs. (Bg. 15.15.)

Bobs: Taču cilvēkam ir jāskaita lūgšanas, vai ne?

Šrīla Prabhupāda: Jā, tas viņa pienākums – skaitīt lūgšanas.

Bobs: Kam tas ir jādara?

Šrīla Prabhupāda: Visām dzīvajām būtnēm. Tas ir būtnes vienīgais pienākums. *Eko bahūnām yo vidadhāti kāmān.* (Katha Upaniṣāda 2.2.13.) Tas ir teikts Vēdās.

Bobs: Ko tas nozīmē?

Šrīla Prabhupāda: Viņš pilnībā apgādā visus ar visu nepieciešamo. Viņš dod ēdienu visiem. Tātad Viņš ir Tēvs. Tad kāpēc gan nelūgt: "Tēvs, dod man to." Arī kristiešu Bībelē ir teikts: "Tēvs, mūsu dienišķo maizi dod mums." Tas ir labi – viņi pieņem Augstāko Tēvu. Taču pieauguši bērni neprasa no tēva, gluži otrādi, viņi ir gatavi kalpot tēvam. Tā ir bhakti (mīlestības pilna kalpošana).

Bobs: Jūs tik labi atbildējāt uz maniem jautājumiem. (Visi aiz prieka smejas.)

Šrīla Prabhupāda: Liels paldies.

Bobs: Vai es tagad varu uzdot vēl vienu jautājumu?

Šrīla Prabhupāda: Jā, protams. Jā!

4. Materiālās dabas trīs īpašības

Bobs: Es esmu lasījis par trīs dabas īpašībām: kaislībām, neziņu un skaidrību. Es vēlos, lai jūs nedaudz par tām pastāstītu, īpaši es gribētu uzzināt, kas ir neziņa un skaidrība.

Šrīla Prabhupāda: Kad mēs esam skaidrībā, mēs zinām visu lietu dabu – skaidrība ir zināšanas. Mēs zinām, ka pastāv Dievs, ka Viņš ir radījis pasauli un daudzas citas lietas, kas patiešām pastāv – šī ir saule, tas ir mēness – tās ir pilnīgas zināšanas. Tas, kam ir kaut kādas zināšanas, pat ja tās nav pilnīgas, atrodas skaidrībā. Bet cilvēks kaislībās uzskata sevi par materiālo ķermeni un cenšas apmierināt jutekļus. Tās ir kaislības. Savukārt dzīve neziņā nozīmē dzīvot kā dzīvniekam – atrodoties neziņā, cilvēks nezina, kas ir Dievs, kā viņš var kļūt laimīgs, kāpēc mēs atrodamies šajā pasaulē. Var minēt piemēru ar mājdzīvnieku, kuru ved uz lopkautuvi – viņš nepretosies. Tā ir neziņa. Turpretī cilvēks pretotos. Ja kazai, kuru pēc piecām minūtēm nokaus, iedosiet kušķīti zāles, tā jutīsies laimīga, jo varēs paēst. Arī mazs bērns jutīsies laimīgs un smiesies pat tad, ja to kāds taisīsies nogalināt – viņš nav īpaši saprātīgs. Tāda ir neziņa.

Bobs: Tas, kādās īpašībās mēs atrodamies, ir atkarīgs no mūsu karmas. Vai tas tā ir?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Mēs atrodamies noteiktās dabas īpašībās, kas piesārņo mūsu darbības noteiktā mērā. (Bg. 13.22.)

*kāraṇaṁ guṇa-saṅgo 'sya
sad-asad-yoni-janmasu*

Cilvēks piedzimst augstākas vai zemākas kārtas ģimenē atbilstoši guṇām jeb dabas īpašībām, kurās viņš atrodas.

Bobs: Bet krāpšana un citas līdzīgas darbības – pie kādām īpašībām tās var pieskaitīt?

Šrīla Prabhupāda: Krāpšana ir kaislības, kas sajauktas ar neziņu. Pieņemsim, kāds cilvēks ir apkrāpis citu cilvēku. Tas nozīmē, ka viņš ir gribējis kaut ko iegūt; viņš atrodas kaislībās. Taču, ja viņš izdara slepkavību, viņš nezina, ka par to nāksies saņemt ciešanas; tādējādi tās ir kaislības, kas sajauktas ar neziņu.

Bobs: Bet ja kāds palīdz citam cilvēkam?

Šrīla Prabhupāda: Tā ir skaidrība.

Bobs: Kāpēc tā ir skaidrība? Par kāda veida saprātu to var uzskatīt? Mani interesē, kādas zināšanas ir šim cilvēkam? Jūs sacījāt, ka cilvēks skaidrībā ir apveltīts ar zināšanām.

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Bobs: Viņš ir saprātīgs?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Bobs: Tātad palīdzēt citam nozīmē...

Šrīla Prabhupāda: Tas nozīmē, ka viņš atrodas neziņā, un jūs cenšaties viņu mācīt.

Bobs: Tātad mācot mēs...

Šrīla Prabhupāda: Jā, tā ir skaidrība.

Bobs: Bet ja mēs vienkārši palīdzam?

Šrīla Prabhupāda: Arī tā ir skaidrība.

Bobs: Taču, ja mēs ziedojam kādam ubagam, kam nav nekā...

Šrīla Prabhupāda: Arī tā var būt skaidrība. Taču, ja Boverijā (Ņujorkas rajons, kur dzīvo paši nabadzīgākie un pagrimušākie pilsētas iedzīvotāji) kāds uz ielas dod ziedojumu ubagam, viņš tūlīt nopērk pudeli vīna, izdzer to un liekas gulēt uz ielas. (Visi smejas.) Tā ir žēlsirdība. Taču tā nav skaidrība; tā ir neziņa.

Bobs: Žēlsirdība ir neziņa?

Šrīla Prabhupāda: Žēlsirdība var būt triju veidu: skaidrībā, kaislībās un neziņā. Tā ir skaidrībā, ja mēs ziedojam tam, kam tas ir nepieciešams. Piemēram, Krišnas apziņas kustībai – ja kāds ziedo mūsu kustībai, tad viņš ir skaidrībā, jo šis ziedojums palīdzēs sludināt Dieva apziņu, Krišnas apziņu. Tā ir skaidrība. Bet ja kāds ziedo tāpēc, lai kaut ko saņemtu pretī, tad viņš ir kaislībās. Un tas, kurš ziedo nepareizā vietā un laikā, ar necieņu, un cilvēkam, kam nav vērts dot, piemēram, Boverijas ielas slaistam, atrodas neziņā. Taču Krišna saka:

*yat karoṣi yad aśnāsi
yaj juhoṣi dadāsi yat*

"Kuntī dēls! Lai ko tu arī darītu, lai ko tu arī ēstu, lai ko tu arī piedāvātu vai atdotu, lai kādas arī askēzes tu veiktu – visu dari kā ziedojumu Man." (Bg. 9.27.) Ja dāvanu pieņem Krišna, tad tas ir vislabākais ziedojums. Vai arī tas, kurš ir Krišnas pārstāvis – ja viņš pieņem ziedojumu, tad tā ir pilnība.

Bobs: Ja mēs dodam ēdienu izsalkušajam, tad kāda veida žēlsirdība tā ir?

Šrīla Prabhupāda: Tas ir atkarīgs no apstākļiem. Piemēram, ja ārsts ir pacientam aizliedzis ēst cietu barību, bet pacients lūdz: "Iedod man nedaudz cietas barības," un jūs, būdams žēlsirdīgs, iedodat viņam nedaudz šādas barības, tad jūs neesat izdarījuši nekā laba. Tā ir neziņa.

Bobs: Vai bhaktas neskar karmas nasta? Vai šie bhaktas – vai viņi izjūt karmas ietekmi? Vai viņi darbojas atbilstoši savām īpašībām? Vai viņi atrodas skaidrībā?

Šrīla Prabhupāda: Viņi ir pāri skaidrībai! Tā ir šudha-satva. Bhaktas neatrodas materiālajā pasaulē. Viņi ir garīgajā valstībā. Tas ir teikts Bhagavad-gītā:

*mām ca yo 'vyabhicāreṇa
bhakti-yogena sevate*

"Kas pilnībā kalpo Man un nepārstāj kalpot nekādos apstākļos, tas tūlīt paceļas pāri materiālās dabas īpašībām un nonāk Brahmana līmenī." (Bg. 14.26.) Bhaktas neatrodas ne skaidrībā, ne kaislībās, ne arī neziņā. Viņi atrodas pāri visām šīm īpašībām.

Bobs: Vai tikai bhakta, kas ir ļoti uzticīgs, sasniedz šo stāvokli?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Bhakta... Tu vari kļūt par bhaktu, tāpat kā viņi ir kļuvuši. Tas nav grūti. Tev vienkārši ir jāuzsāk pār pasaulīgā mīlestības pilnā kalpošana Kungam. Tas ir viss.

Bobs: Es vēlos vairāk uzzināt par Dievu un labāk izjust Dieva klātbūtni. Man šķiet, ka dzīvei bez tā visa nav lielas jēgas, tāpēc es to vēlos.

Šrīla Prabhupāda: Jā! Izšķiest veltīgi šo cilvēcisko dzīvības veidolu ir liels zaudējums. Šis cilvēka ķermenis ir vērtīga dāvana, kas dod dzīvajai būtnei iespēju izkļūt no materiālās esamības važām.

Bobs: Es ļoti pateicos par iespēju uzdot jums visus šos jautājumus...

Šrīla Prabhupāda: Jā, tu vari apgūt šo zinātnei aizvien sīkāk.

Bobs: Bet man vēl ir... Piesaistība mājām. Precības ir... Es esmu salaulājies...

Šrīla Prabhupāda: Nē, nē. Daudzi no mums ir precējušies. (Šrīla Prabhupāda norāda uz Šjāmasundaru.) Viņš ir precējies. Precības nav šķērslis. Es tev stāstīju par to, ka pastāv četras garīgās dzīves kārtas: brahmačārja, grihastha, vānaprastha un sanjāsa. Pēc brahmačārī dzīves mācekļi var precēties. Taču tas nav jādara visiem. Viņš var palikt par naisthika-brahmačārt visu dzīvi. Taču brahmačārī var precēties. Pēc ģimenes dzīves seko vānaprasthas dzīve. Tas nozīmē, ka viņš ir nedaudz nošķīries no ģimenes – vīrs un sieva dzīvo atsevišķi. Tad starp viņiem vairs nav dzimumattiecību. Pēc tam, kad vīrs ir pilnībā atsacījies, atteicies no ģimenes dzīves, viņš pieņem sanjāsu.

Bobs: Vai tad viņš pilnībā aizmirst savu sievu?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Aizmirst nav grūti, ja mēs to cenšamies darīt. Ko acis neredz, to prāts aizmirst. (Visi smejas.) Arī man ir sieva, bērni, mazbērni – itin viss. Taču – ko acis neredz, to prāts aizmirst – tas ir viss. Tāpēc ir vānaprastha, sanjāsa – Vēdu sabiedrībā viss ir lieliski iekārtots.

5. Kā kļūt tīram

Bobs: Paldies jums, ka atļāvāt uzdot tik daudz jautājumu.

Šrīla Prabhupāda: Tā ir mana misija. Ļaudīm ir jāzina šī zinātne par Dievu. Ja mēs nedarbojamies saistībā ar Visaugsto Kungu, tad mēs dzīvojam veltīgi. Es jau vairākas reizes esmu minējis piemēru par skrūvi, kas ir izkritusi no mašīnas un kurai tāpēc nav nekādas vērtības. Taču, ja šo pašu skrūvi atkal ievieto mašīnā, tā atgūst savu vērtību. Arī mēs esam Dieva neatņemamās daļiņas. Kāda gan mums var būt vērtība bez saistības ar Dievu? No mums nav nekāda labuma! Mums ir jāatgriežas savā stāvoklī, kurā mēs esam saistīti ar Dievu. Tad mēs atgūsim savu vērtību.

Bobs: Šodien pēcpusdienā es satiku kādu jauni. Tas jums varbūt liksies smieklīgi, taču viņš bija atnācis tāpēc, ka bija padzirdējis, ka Mājāpurā dzīvojot hipiji.

Šrīla Prabhupāda: Kā, lūdzu?

Bobs: Viņš bija dzirdējis, ka Mājāpurā dzīvojot hipiji. Es parunājos ar viņu, un pēc tam ar viņu runāja arī citi bhaktas. Viņš pateica kaut ko tādu, uz ko es nevarēju atbildēt. Un viņš sacīja, ka atnāks rīt atkal, lai satiktos ar bhaktām. Bet tagad es pastāstīšu, ko viņš teica. Tas mani samulsināja. Kad viņš

bija jauns...

Šrīla Prabhupāda: Vai viņš ir indietis?

Bobs: Jā, indietis. Viņš dzīvo netālu un labi runā angliski. Bērnībā viņš katru dienu centīgi godināja Kālī (Indijā izslavēta dievība), bet tad sākās plūdi. Uznākot plūdiem, ļaudis nonāca lielās grūtībās, un tagad viņš vairs netic reliģijai – viņš apgalvo, ka meklē laimi, sludinot mīlestību starp cilvēkiem. Un es nevarēju izdomāt, kā lai viņam pasaka to, ka dzīve ir jāsaista ar Dievu un reliģiju. Viņš sacīja: "Pēc nāves es varbūt kļūšu par Dieva daļiņu, bet varbūt nē, taču tagad mani tas neinteresē." Viņš teica, ka ir mēģinājis nodarboties ar reliģiju, taču tā nav palīdzējusi. Es uzdodu šo jautājumu arī tāpēc, ka Amerikā, kur es drīz atgriezīšos, lielākā daļa cilvēku, kurus es sastopu, ir tādi paši. Viņi redz, ka tādas reliģijas, kā piemēram, Kālī godināšana un citas, ar kurām viņi ir nodarbojušies, nedod nekādu labumu. Bet es nezinu, ko es varētu teikt, lai pārliecinātu viņus, ka ir vērts pūlēties.

Šrīla Prabhupāda: Pašreiz nemēģini to darīt. Centies pārliecināties par to pats.

Bobs: Jā, es teicu, lai viņš parunā ar bhaktām, bet tad es satiku viņu vēlreiz uz ceļa, dodamies projām, un es viņam sacīju: "Atnāc vēlreiz," taču... Ak, jā, es saprotu.

Šrīla Prabhupāda: Vispirms tu pārliecinies pats. Un tad mēģini pārliecināt citus. Čaitanja Mahāprabhu mācīja, ka mēs varam gādāt par citu labumu tad, kad; paši esam padarījuši savu dzīvi pilnīgu.

*bhārata-bhūmite haila manuṣya-janma yāra
janma sārthaka kari' kara para-upakāra*

Vispirms padari savu dzīvi par pilnību. Tad mēģini mācīt citus. (Čč. Adi 9.41.)

Bobs: Bhaktas man ir teikuši, ka, neapzinoties Krišnu nepārtraukti, neviens nevar būt laimīgs. Taču reizēm es jūtos laimīgs.

Šrīla Prabhupāda: Reizēm. Ne vienmēr.

Bobs: Jā.

Šrīla Prabhupāda: Taču, ja tu iegūsi Krišnas apziņu, tu būsi laimīgs vienmēr.

Bobs: Viņi norādīja, ka bez Krišnas apziņas es nevaru būt laimīgs.

Šrīla Prabhupāda: Tas tā ir. Piemēram, sauszemes dzīvnieks, – ja to ieliek ūdenī, tad viņš nekādi nevar būt laimīgs. Bet ja viņu izvelk uz sauszemes, tad viņš atkal ir laimīgs. Tāpat arī mēs esam Krišnas neatņemamās daļiņas. Mēs nevaram būt laimīgi, ja esam atrauti no Krišnas. Tāpat kā piemērā ar mašīnas detaļu – ja tā ir izkritusi no mašīnas, no tās nav nekāda labuma, taču, ielikta atpakaļ mašīnā, tā atkal ir atguvusi savu vērtību. Mēs esam Krišnas daļiņas; mums ir jāpievienojas Krišnam. Un mēs varam pievienoties Krišnam vienā mirklī ar domu: "Es piederu Krišnam, Krišna ir mans." Tas ir tik vienkārši.

Bobs: Kā jūs teicāt? Krišna ir...

Šrīla Prabhupāda: Krišna ir mans.

Bobs: Mans?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Mans. Mans Krišna.

Bobs: Ak, tā.

Šrīla Prabhupāda: Krišna ir mans. Krišna ir mans.

Bobs: Jā.

Šrīla Prabhupāda: Un es piederu Krišnam. Tas ir mūsu patiesais stāvoklis.

Bobs: Mēs esam Krišnas daļiņas.

Šrīla Prabhupāda: Jā. Viss pastāvošais ir neatņemama Krišnas daļiņa, un viss ir Krišnas enerģija.

Kāds indietis: Šrīla Prabhupāda, man ir viens jautājums. Kas ir kalpošana bez bhakti (mīlestības)?

Šrīla Prabhupāda: Hmm? Tā nav kalpošana, tas ir darījums. (Visi smejas.) Piemēram, šeit, Mājāpurā, mēs esam nolīguši celtniecības vadītāju. Tā nav kalpošana – tas ir darījums. Vai tas tā nav? Reizēm tirgotāji reklamē: "Mūsu klienti ir mūsu saimnieki." Viņi tā dara, vai ne? Taču, lai gan viņi runā puķainus vārdus – "mūsu klienti ir mūsu saimnieki" – tas ir tikai darījums, jo neviens netiek atzīts par īstenu pircēju, kamēr viņš nemaksā. Taču kalpošana nav tāda. Kalpošana – Čaitanja Mahāprabhu Krišnam lūdz:

*yathā tathā vā vidadhātu lampaṭo
mat-prāṇa-nāthas tu sa eva nāparaḥ*

"Tu vari darīt, ko vēlies, tomēr Tu vienmēr būsi mans godināmais Kungs." (Šikšāštaka 8.) Lūk, tā ir kalpošana. "Es no Tevis neprasu nekādu atalgojumu." Tā ir kalpošana. Ja mēs vēlamies kaut ko saņemt pretī, tad tas ir tikai darījums.

Bobs: Es vēlos jums lūgt padomu – ko man darīt, lai es justos tuvāk Dievam? Es drīz došos projām. Un es esmu...

Šrīla Prabhupāda: Tev ir jāattīrās.

Bobs: Es dažreiz nāku uz templi, bet, aizgājis mājās, es nezinu, cik daudz esmu paņēmis sev līdzī.

Šrīla Prabhupāda: Tam nebūs vajadzīgs ilgs laiks. Jau pēc sešiem mēnešiem tu redzēsi, ka esi guvis panākumus. Taču tev ir jāseko vadošajiem principiem. Tad viss būs kārtībā. Tāpat, kā to dara šie zēni un meitenes.

Bobs: Jā, es saprotu.

Šrīla Prabhupāda: Viņi nevēlas iet uz kino vai publiskajiem namiem. Nē. Viņi ir atbrīvojušies no visām anarthām – no visa, kas ir nevēlams.

Bobs: Bet man... Man liekas, ka mājās tās atkal...

Šrīla Prabhupāda: Cilvēka dzīves mērķis ir attīrīšanās.

Bobs: Jā.

Šrīla Prabhupāda:

*tapo divyaṁ putrakā yena sattvaṁ
śuddhyed yasmād brahma-saukhyāṁ tv anantam*

(Bhāg. 5.5.1.) Vārds "satva" nozīmē esamība. Ja mēs neattīrīsimies, tad mums nāksies saņemt jaunu ķermeni. Nomainīt šo ķermeni ar citu. Dažreiz tas var būt augstas kārtas ķermenis, bet dažreiz zemas kārtas. Var minēt šādu piemēru: ja mēs saslīmsim un neārstēsimies, tad mums nāksies ļoti daudz ciest. Un ja mēs neattīrīsim savu esamību, tad mums nāksies pārceļot no viena ķermeņa uz citu. Šeit darbojas ļoti smalki dabas likumi. Pašlaik jums nav garantijas, ka saņemsiet ērtu ķermeni, amerikāņu ķermeni. Tāpēc cilvēkam ir ļoti svarīgi attīrīt savu esamību. Ja mēs neattīrīsim savu esamību, tad mēs, lai gan vēlēsimies būt laimīgi, ne vienmēr tādi būsim.

Bobs: Man Ņujorkā būs jāiet uz darbu, un es ceru tur attīrīties, taču nezinu, vai man neizdosies to izdarīt tik lielā mērā kā jūsu bhaktām, kas dzīvo šeit. Man... Es neredzu, ka ar mani notiek izmaiņas.

Šrīla Prabhupāda: Tu vari izmainīties, tāpat kā viņi to ir izdarījuši. Agrāk viņi nebija tīri; tagad viņi ir attīrījušies. Tāpat arī tu vari kļūt tīrs. Līdzīgi tam, kā bērnībā tu bijī neizglītots – bet tagad tu esi

ieguvis izglītību.

Bobs: Bet ko es varu darīt? Kad es atgriezīšos, man vajadzēs...

Šrīla Prabhupāda: Kad tu brauc projām?

Bobs: Es došos uz Čaibas, kur man ir darbs...

Šrīla Prabhupāda: Ko tu darīsi Čaibasā?

Bobs: Tur es strādāju par skolotāju. Es tur dzīvoju.

Šrīla Prabhupāda: Tāpēc labāk nestrādā par skolotāju – jo tu nezini, ko mācīt.

Bobs: (Smejas.) Es došos turp... Man šī mācīšana nemaz neliekas tik ļoti patīkama, un maijā es atgriezīšos Amerikā, taču pagaidām es būšu šeit, jo esmu noslēdzis līgumu par uzturēšanos Indijā.

Šrīla Prabhupāda: Ja tu par to domā nopietni, tad tu vari būt tīrs jebkurā vietā. Nav svarīgi, vai tu esi Amerikā vai Indijā. Taču tev ir jāzina, kā būt tīram vienmēr. Ar to būs diezgan.

Bobs: Vai to var izdarīt, ievērojot vadošos principus?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Es biju Amerikā, taču gan Amerikā, gan Indijā es esmu tāds pats cilvēks kā iepriekš.

Bobs: Es... Es esmu mēģinājis to darīt kopš brīža, kad satiku jūs pirmo reizi (īsa tikšanās ar Šrīlu Prabhupādu Kalkutā 1971. gada novembrī).

Šrīla Prabhupāda: Hm! Taču ņem vērā – ja tu esi nopietns, tad tev ir stingri jāseko.

Bobs: Varbūt... Jā, varbūt... Tas, ko es tagad teikšu, izklausīsies ļoti muļķīgi. Taču ļaujiet man pateikt jums, ko es jūtu.

Šrīla Prabhupāda: Nē, nē, tās nav muļķības. Nesakiet "muļķīgi" – sakiet "nepareizi".

Bobs: Labi. (Smejas.) Nepareizi. Man jums jāsaka, ka pašreiz es apbrīnoju jūsu bhaktas un izjūtu cieņu pret viņiem, taču es nejūtu, ka es varētu būt viņu rindās, un man nav arī lielas vēlēšanās būt kopā ar viņiem. Es vienkārši vēlos... Es vēlos darīt to, kas ir pareizi, pietuvoties Dievam, un ja... Un ja es nākošajā reizē piedzimtu labākos apstākļos, es būtu gandarīts.

Šrīla Prabhupāda: Ļoti labi.

Bobs: Es domāju, ka tā ir materiāla pieķeršanās, taču...

Šrīla Prabhupāda: Tāpēc tev ir vienkārši jāiet viņu pēdās, un tu sasniegsi to, ko esi vēlējies. Mēs mācām viņiem, kā cilvēks var attīrīties un kļūt laimīgs. Tā ir mūsu misija. Mēs vēlamies visus redzēt laimīgus. Sarve sukhino bhavantu. Ļaudis nezina, kā kļūt laimīgiem. Viņi nevēlas iet pa norādīto pilnveidošanās ceļu, lai kļūtu laimīgi. Viņi izdomā paši savus ceļus. Tas ir šķērslis garīgajā attīstībā. Tāpēc Rišabhadēva saviem dēliem mācīja: "Dārgie zēni! Nodarbojieties ar askēzēm, lai sasniegtu pārpasaulīgo apzināšanos." Visi veic askēzes. Es pazīstu, lūk, šo zēnu – viņš mācījās ārzemēs biznesa vadību. Tagad viņš ir turīgs cilvēks. Tādējādi visiem ir jāuzņemas noteiktas askēzes, lai nodrošinātu sev nākotni. Tad kāpēc gan neuzņemties askēzes, lai sasniegtu pastāvīgu laimi? Cilvēkam ir jāšķīsta sava esamība un ķermenis. Mums būs jānomaina visi ķermeņi, kurus mēs saņemsim nākotnē. Taču, ja mēs saņemsim garīgo ķermeni, tas vairs nebūs jānomaina. Mums jau ir garīgais ķermenis. Pašlaik materiālo sārņu dēļ mēs attīstām materiālo ķermeni. Taču, ja mēs piesaistāmies garīgajai dzīvei, tad attīstās garīgais ķermenis. Es jau vairākas reizes esmu minējis piemēru par dzelzs stieni – ja dzelzs stieni ieliek ugunī, tad tas kļūst kā uguns. Vai ne?

Bobs: Ieliekot dzelzs stieni ugunī?

Šrīla Prabhupāda: Jā, tas kļūs līdzīgs ugunij.

Bobs: Jā.

Šrīla Prabhupāda: Lai gan tas ir dzelzs.

Bobs: Jā.

Šrīla Prabhupāda: Gluži tāpat, ja tu vienmēr būsi iesaistījies garīgā darbībā, tad tavš ķermenis darbosies garīgā līmenī, lai gan tas ir materiāls. Atkārtošu šādu piemēru: kad dzelzs stienis ir nokaitēts sarkans, ar to pieskaroties var aizdedzināt jebkuru priekšmetu. Tas ir ieguvis uguns īpašības. Gluži tāpat, ja tu vienmēr apzināsies Krišnu, tad tu kļūsi garīgs. Tu darbosies garīgi. Tev vairs nebūs materiālo vajadzību.

Bobs: Kā man to izdarīt?

Šrīla Prabhupāda: Ar šo pašu paņēmienu. Viņi ar to nodarbojas. Tu esi redzējis šos zēnus – sešus mūsu zēnus, kas šodien saņēma iesvētību. Tas ir ļoti vienkārši. Tev ir jāievēro četri ierobežojošie principi un jāskaita uz šīm krellēm. Ļoti vienkārši.

Bobs: Jā, bet..redziet... Kad es atgriezīšos Bihārā un tur dzīvošu kā es esmu paradīs, es – ja es ievērošu visus šos vadošos principus – dažus es ievēroju tagad, taču ne visus...

Šrīla Prabhupāda: "Daži" nozīmē...?

Bobs: "Daži"?

Šrīla Prabhupāda: Ir tikai četri vadošie principi. "Daži" nozīmē trīs vai divus?

Bobs: Divus vai trīs.

Šrīla Prabhupāda: Un kāpēc gan ne vēl vienu?

Bobs: Nē, nē. Es gribēju teikt, ka es ievēroju vienu vai divus. Tagad es ievēroju vienu vai divus principus.

Šrīla Prabhupāda: (Smejas.) Kāpēc gan ne trīs atlikušos? Vai ir kādas grūtības? Kuru principu tu ievēro?

Bobs: Kuru principu es ievēroju? Ak, es gandrīz esmu veģetārietis, taču es ēdu olas.

Šrīla Prabhupāda: Tad arī šis princips nav pilnībā ievērots.

Bobs: Nē, tas netiek pilnībā ievērots. Kopš pēdējās tikšanās (novembrī) es esmu veģetārietis, taču...

Šrīla Prabhupāda: Veģetārisms vēl nav nekāda izcilā īpašība.

Bobs: Nekas izcils?

Šrīla Prabhupāda: Balodis ir veģetārietis. Pērtiķis ir veģetārietis – visnetīrīgākais dzīvnieks...

Bobs: Tiešām...

Šrīla Prabhupāda: Pērtiķis ir veģetārietis. Šis kailais sanjāsī dzīvo mežā... Vislielākais nekrietnelis...

Bobs: Man... Man likās, ka es biju guvis nelielus panākumus, jo sākumā tas bija pagrūti, bet tad viegli, un es esmu atgriezies pie...

Šrīla Prabhupāda: Nē, tu vari stingri ievērot visus vadošos principus, ja vien pieņem Krišnas apziņas ceļu, bet citādi tas nav iespējams.

Bobs: Jā, tas tā ir. Es esmu... Kad es atgriezīšos Bihārā un... Mmm... Mani draugi reizēm iesaka... Mēs vakarā sēžam, un, tā kā mums nav nekā cita, ko darīt, kā tikai kauties ar odiem, viņi saka: "Varbūt

uzsmēķēsīm marihuānu?" Un es atbildu: "Protams, ko gan citu lai mēs darām?" Un tad es apsēžos un visu vakaru baudu. Mēs tā darījām, un mūs aiznesa ekstāze. Mēs tā darījām katru dienu, bet tad aptvērām, ka tas mums kaitē, un pārtraucām, tomēr pa reizei mēs vēl...

Šrīla Prabhupāda: Tev ir jādzīvo kopā ar mums. Tad draugi tev nejaudās: "Uzsmēķējam marihuānu?" (Bobs smejas.) Centies atrasties bhaktu sabiedrībā. Mēs atveram tempļus, lai cilvēkiem būtu iespēja atrasties kopā ar mums. Kāpēc mēs esam nopirkuši tik daudz zemes (šeit, Mājāpurā)? Tie, kas patiešām vēlas – viņi atnāks un dzīvos kopā ar mums. Sabiedrība ļoti stipri ietekmē cilvēku. Ja kāds biedrojas ar dzērājiem, viņš kļūst par dzērāju; ja kāds biedrojas ar sādhu, tad viņš kļūst par sādhu.

Šjāmasundara (Šrīlas Prabhupādas sekretārs): Viņš var doties mums līdzī un palikt kopā ar jums Bombejā.

Šrīla Prabhupāda: Jā, tu vari palikt ar mums Bombejā. Taču viņš grib draugus, kas piedāvā marihuānu. Tas ir šķērslis.

Bobs: Vai es varētu pajautāt par kaut ko citu. Tad varbūt es atgriezīšos pie šī jautājuma. Es ievēroju, ka pārāk daudz domāju par sevi, un tāpēc man nav daudz laika domāt par Dievu. Es domāju par sevi pārāk bieži. Kā es varu aizmirst par sevi un veltīt savu uzmanību citām, daudz svarīgākām lietām?

Šrīla Prabhupāda: Tā, kā viņi (bhaktas) to ir izdarījuši.

Bobs: (Smejas.) Jūs man sakāt, ka mans ceļš... Man šķiet, ka jūs man sakāt, ka mans ceļš uz attīrīšanos ir kļūt par bhaktu.

Šrīla Prabhupāda: Vai tu šaubies?

Bobs: Es nezinu, es...

Šrīla Prabhupāda: Vai kļūt par bhaktu ir ļoti grūti?

Bobs: Attiecībā uz mani tas tā ir. Es... Es nejūtu īpaši lielu vēlmi. Vispirms bhaktas man izskaidroja, ka ir atteikušies no materiālās dzīves. Šie četri vadošie principi, kā viņi to man izskaidroja, nozīmē atteikšanos no materiālistiskā dzīvesveida, un es to saprotu. Bet tā vietā viņiem ir...

Šrīla Prabhupāda: Ko tu uzskati par materiālo dzīvi? (Bobs klusē.) Es sēžu uz šīs gultas. Vai tā ir materiāla vai garīga?

Bobs: Materiāla.

Šrīla Prabhupāda: Tad kā gan mēs esam atteikušies no materiālās dzīves?

Bobs: Es domāju, ka es to uzskatu par vēlmi pēc materiāla ieguvuma...

Šrīla Prabhupāda: Kas ir materiāls?

Bobs: Darboties, lai iegūtu materiālus labumus, un neatteikties no visiem ieguvumiem.

Šrīla Prabhupāda: Materiālā dzīve nozīmē – kad mēs vēlamies iepriecināt savus jutekļus; tā ir materiālā dzīve. Bet, kad mēs vēlamies kalpot Dievam, tā ir garīgā dzīve. Lūk, ar ko atšķiras materiālā dzīve no garīgās. Pašlaik mēs mēģinām kalpot saviem jutekļiem. Taču, ja mēs kalpojam nevis jutekļiem, bet Dievam, tad tā ir garīga dzīve. Ar ko atšķiras mūsu darbības no tā, ko dara citi cilvēki? Mēs lietojam dažādus priekšmetus: galdus, krēslus, gultas, magnetofonus, rakstāmmašīnas... Kur tad ir starpība? Starpība ir tā, ka mēs visu izmantojam Krišnas labā.

Bobs: Bhaktas man teica, ka jutekliskās baudas viņi ir aizstājuši ar garīgām baudām, taču, redziet, es to nejūtu.

Šrīla Prabhupāda: Garīgu baudu cilvēks saņem tad, kad viņš vēlas iepriecināt Krišnu. Tā ir garīgā

bauda. Piemēram, māte ļoti priecājas, kad baro savu dēlu. Viņa pati neēd, taču viņas dēls, labi ēzdams, sagādā viņai prieku.

Bobs: Hm! Tātad garīgā bauda ir Dieva iepriecināšana.

Šrīla Prabhupāda: Garīgā bauda nozīmē Krišnas bauda.

Bobs: Krišnas iepriecināšana.

Šrīla Prabhupāda: Jā. Materiālā bauda ir jutekliska bauda. Ar to viss beidzas. Tāda ir atšķirība. Vienkārši mēģinot iepriecināt Krišna, mēs sasniedzam garīgo baudu.

Bobs: Es uz to raudzījos, kā uz... Es uzskatīju, ka Dieva iepriecināšanai ir...

Šrīla Prabhupāda: Neizdomā citus, savus veidus, kā iepriecināt Dievu. Necenties tos izdomāt. Pieņemsim, ka es gribu iepriecināt tevi. Tad es tev jautāšu: "Kā es varu tev pakalpot?" Nevis es pats izdomāju kādu kalpošanu. Tas tev nesagādās nekādu prieku. Pieņemsim, es gribu glāzi ūdens. Ja jūs domāsi: "Svāmīdži labāk patiks, ja es viņam iedošu glāzi piena, karsta piena," tad es nebūšu apmierināts. Ja jūs vēlaties iepriecināt mani, tad jums ir jājautā man: "Kā es varu jūs iepriecināt?" Un ja jūs darīsiet to, ko es likšu, tad es būšu gandarīts.

Bobs: Tātad iepriecināt Krišnu nozīmē kļūt par Krišnas bhaktu.

Šrīla Prabhupāda: Bhakta ir tas, kurš vienmēr iepriecina Krišnu. Viņš nekā cita nedara. Tas ir bhakta.

Bobs: Vai jūs varat man pastāstīt kaut ko vairāk par Harē Krišnas daudzināšanu? Es esmu daudzinājis jau kādu laiku, taču neregulāri – tikai nedaudz, reizi pa reizei. Man krellītes ir tikai neilgu laiku, un reizēm es jūtu, ka daudzināšana ir ļoti patīkama, bet reizēm nav. Varbūt es daudzinu nepareizi. Es nezinu.

Šrīla Prabhupāda: Jā, jebkura darbība ir jāpraktizē noteiktā veidā. Tev ir jāpieņem šis ceļš.

Bobs: Bhaktas man ir stāstījuši par ekstāzi, ko viņi jūt, daudzinot Harē Krišna.

Šrīla Prabhupāda: Jā, jo vairāk jūs attīrāties, jo lielāku ekstāzi jūs sajūtat. Šī daudzināšana ir attīrīšanās ceļš.

6. Tīrie bhaktas

Šjāmasundara: Šrīla Prabhupāda, šodien mēs runājam par askēzēm.

Šrīla Prabhupāda: Jā?

Šjāmasundara: Ja mēs neveicam askēzes brīvprātīgi, tad mums tās būs jāpilda piespiedu kārtā.

Šrīla Prabhupāda: Jā, garīgā skolotāja vadībā mums ir jāveic askēzes... Mēs nevēlamies pildīt askēzes, taču pēc garīgā skolotāja pieņemšanas mums ir jādara tas, ko viņš liek. Tā ir askēze.

Šjāmasundara: Pat ja cilvēks negrib nodarboties ar askēzēm, viņam tas ir jādara.

Šrīla Prabhupāda: Jā, viņam tas ir jādara. Tā kā jūs esat uzticējuši sevi garīgajam skolotājam, viņa rīkojums jums ir vissvarīgākais. Tāpēc, pat ja jums tas nepatīk, jums tas tik un tā ir jādara. Lai iepriecinātu mani. Taču jums tas nepatīk... (Smejas.) Nevienam nepatīk gavēt, taču garīgais skolotājs saka: "Šodien ir gavēnis," un jūs neko nevarat darīt. (Šjāmasundara smejas.) Mācekļi ir tas, kurš ir brīvprātīgi piekritis ievērot garīgā skolotāja norādījumus. Tā ir askēze.

Šjāmasundara: Piemēram, mūsu vecāki un visi citi cilvēki materiālajā pasaulē pilnībā ir materiālās dzīves apburti – viņi nevēlas uzņemties askēzes vai ciest ķermeņa sāpes, taču viņi ir spiesti to darīt. Pati daba piespiež viņus izciest grūtības.

Šrīla Prabhupāda: Tās ir piespiedu askēzes. No tām nav nekāda labuma. Mums var palīdzēt brīvprātīgas askēzes.

Šjāmasundara: Ja mēs neuzņemsimies askēzes brīvprātīgi, tad mēs pildīsim tās piespiedu kārtā.

Šrīla Prabhupāda: Ar to cilvēks atšķiras no dzīvnieka. Dzīvnieks nespēj pildīt askēzes. Taču cilvēks to var. Saldumu veikalā ir daudz garšīgu lietu, un cilvēks var vēlēties tās ēst, taču apzinādamies, ka viņam nav naudas, spēj sevi savaldīt. Taču govys ienāk un tūlīt grūž muti klāt. Arī tad, ja jūs sitīsiet govī ar nūju, tā neliksies ne zinis. Viņa turpinās darīt, kas tai patīk. Tādējādi dzīvnieks nevar uzņemties askēzes. Mūsu askēzes ir ļoti patīkamas. Mēs daudzīnām Harē Krišna, dejojām, un Krišna atsūta mums garšīgus ēdienus, un tad mēs ēdam. Tas ir vienkārši. Kāpēc jūsu ļaudis nevēlas pieņemt šādas askēzes? Dziedāt, dejojot un garšīgi paēst?

Bobs: Kā gan tas ir iespējams?

Šrīla Prabhupāda: Mēs pildām askēzes, tāpēc Krišna sūta mums labas lietas. Mēs neesam zaudētāji. Kad tu būsi pieņēmis Krišnu, tad saņēmsi vairāk ērtību nekā tagad. Tā ir patiesība. Jau divdesmit gadus es dzīvoju viens, bet man nav nekādu grūtību. Kad vēl nebiju pieņēmis sanjāsu, es dzīvoju Deli. Man nebija nekādu grūtību, lai gan es dzīvoju viens pats.

Šjāmasundara: Ja mēs nepildīsim garīgos norādījumus, tad pati daba uzsūtīs mums daudz ciešanu.

Šrīla Prabhupāda: Jā, tā tas ir. Par to ir teikts Bhagavad-gītā:

*daivī hy eṣā guṇa-mayī
mama māyā duratyayā
mām eva ye prapadyante
māyām etān taranti te*

("Ļoti grūti ir uzvarēt Manu dievišķo enerģiju, kas sastāv no trijām materiālās dabas īpašībām. Bet tie, kas uzticējuši sevi Man, pavisam viegli spēj pacelties tai pāri." (Bg. 7.14.)) Maija sagādā tik daudz grūtību, taču, uzticot sevi Krišnam, mēs tūlīt atbrīvojamies no šī sloga.

Šjāmasundara: Mēs bijām tik lieli muļķi, ka vienmēr domājām: "Nākotnē es būšu laimīgs."

Šrīla Prabhupāda: Jā, tā ir maija, maldi. Mēs darbojamies kā ēzeļi. Kāds apsēžas uz ēzeļa muguras un ēzeļa purna priekšā tur zāli. Ēzelis domā: "Ja es nedaudz paiešu uz priekšu, tad tikšu pie zāles." (Bobs smejas.) Taču zāle visu laiku ir pusmetra attālumā. Tas ir ēzelisms. (Visi smejas.) Ikviena domā: "Ja es nedaudz pavirzīšos uz priekšu, tad es to dabūšu. Es būšu ļoti laimīgs."

Bobs: Es jums ļoti pateicos...

Šrīla Prabhupāda: Hm?

Bobs: Man ir no jums jāatvadās...

Šrīla Prabhupāda: Nesakiet "jā-at-va-dās", sakiet "jā-dzī-vo". (Vārdu spēle: angļu valodā šos vārdus leave (atvadīties) un live (dzīvot) izrunā ļoti līdzīgi.)

Bobs: Pagaidām es nevaru, un tagad es domāju par to, ka rīt atgriezīšos savā pilsētā. Bet...

Šrīla Prabhupāda: Nebrauc atpakaļ.

Bobs: Vai man rīt ir jāpaliek šeit – šajā vietā?

Šrīla Prabhupāda: Paliec šeit.

Bobs: Ja jūs man tā sakāt... Es palikšu.

Šrīla Prabhupāda: Tu esi ļoti labs zēns. (Kādu laiku visi klusē. Arī apkārt viss ir noklusis.) Tas ir ļoti vienkārši. Kad dzīvās būtnes aizmirst Krišnu, viņas nonāk materiālajā pasaulē. Krišna nozīmē Krišnas

vārds, Krišnas veidols, Krišnas mājvietas, Krišnas rotaļas – itin viss.

Bobs: Atvainojiet, vai jūs nevarētu atkārtot?

Šrīla Prabhupāda: Ā! Rotaļas.

Bobs: Rotaļas?

Šrīla Prabhupāda: Ja mēs stāstām par valdnieku, tad mēs pieminam arī valdnieka ministrus, pili, valdnieci, dēlus, sekretārus un militāros spēkus – itin visu. Vai ne?

Bobs: Jā.

Šrīla Prabhupāda: Gluži tāpat Krišna ir Dieva Augstākā Personība, un Krišna, par kuru mēs domājam, ietver visas Krišnas enerģijas. Pasakot vārdus "Rādhā-Krišna", mēs esam iekļāvuši visu. Rādhā pilnībā pārstāv visas Krišnas enerģijas. Un Krišna ir Visaugstais Kungs. Tāpēc, ja mēs runājam par Krišnu, arī dzīvās būtnes tiek iekļautas, jo dzīvās būtnes ir enerģija – Krišnas (augstākās enerģijas) atsevišķā enerģija. Kad šī enerģija nekalpo enerģijas avotam, tā ir materiālā dzīve. Neviena būtne šajā pasaulē nekalpo Krišnam tieši. Viņas kalpo netieši, tāpat kā nepaklausīgie valsts iedzīvotāji kalpo valdībai netiešā veidā. Cietumnieki nonāk cietumā tāpēc, ka nav ievērojuši valsts likumus. Taču cietumā viņi ir spiesti pakļauties valsts likumiem. Visas dzīvās būtnes šajā pasaulē ir līdzīgā stāvoklī – tās neklausā Dievam savas neziņas vai izvēles dēļ. Viņas nevēlas atzīt Dieva varu. Dēmoniskas. Tāpēc mēs mācām tās atkal atgriezties sākotnējā stāvoklī. Ar to nodarbojas Krišnas apziņas kustība.

Bobs: Es vēlos jums uzdot jautājumu, kas man ienāca prātā, sarunājoties ar bhaktām – jautājumu par ārstēšanos. Es šodien kopā ar bhaktām biju aizgājis uz upi. Es esmu saaukstējies, tāpēc sacīju, ka man nevajadzētu iet ūdenī. Daži bhaktas uzskatīja, ka man tomēr būtu jāizpeldas, jo tā ir Ganga, bet citi sacīja, ka nē, jo es esmu saaukstējies, un mēs turpinājam par to runāt, bet es tā arī nesapratu – vai mēs saslimstam tāpēc, ka pagātnē esam darījuši sliktu?

Šrīla Prabhupāda: Jā, tā ir taisnība.

Bobs: Taču, kad cilvēks...

Šrīla Prabhupāda: Visas ciešanas mēs saņemam vienīgi savu agrāko grēku dēļ.

Bobs: Taču, ja bhakta ir atbrīvojies no karmas ietekmes...

Šrīla Prabhupāda: Jā?

Bobs: Vai viņš joprojām var saslimt?

Šrīla Prabhupāda: Nē. Pat ja viņš slimo, tas ir tikai uz īsu laiku. Piemēram, šis ventilators – tas griežas. Ja mēs izslēgsim strāvu, tad ventilators vēl kādu laiku griezīsies. Taču šī kustēšanās nav elektrības izraisīta. Tas ir spēks – kā šo spēku sauc fizikā?

Šjāmasundara: Inerce.

Šrīla Prabhupāda: Inerce. Taču pēc apstāšanās tas vairs nekustēsies. Ja arī bhakta, kas sevi ir uzticējis Krišnam, cieš no materiālām sekām, tad tas ir tikai uz īsu laiku. Tāpēc bhakta pat vislielākās materiālās ciešanas neuzskata par ciešanām. Viņš tās uzskata par Krišnas, Dieva žēlastību.

Bobs: Pilnību sasniegusi dvēsele, bhakta, tīrs bhakta...

Šrīla Prabhupāda: Dvēsele, kas sasniegusi pilnību, darbojas Krišnas apziņā divdesmit četras stundas diennaktī. Tā ir pilnība. Šāds bhakta atrodas pārpasaulīgā stāvoklī. Pilnība nozīmē to, ka bhakta darbojas savā sākotnējā apziņā – Krišnas apziņā. Tā ir pilnība. Tas ir teikts Bhagavad-gītā (18.45.):

*sve sve karmaṇy abhirataḥ
saṁsiddhiṁ labhate naraḥ*

"Ikviens var sasniegt pilnību, darot to, kas atbilst viņa īpašībām." Tā ir augstākā pilnība. "Samsidhi". "Sidhi" ir pilnība. Tā ir Brahmana apzināšanās, garīgā apzināšanās. Bet "samsidhi" nozīmē bhakti, kas ir augstāka par Brahmana apzināšanos.

Bobs: Vai jūs varētu atkārtot vēlreiz?

Šrīla Prabhupāda: Samsidhi.

Bobs: Jā.

Šrīla Prabhupāda: Vārds "sam" nozīmē "augstākais".

Bobs: Jā.

Šrīla Prabhupāda: Un vārds "sidhi" nozīmē "pilnība". Bhagavad-gītā ir teikts, ka tas, kurš atgriežas atpakaļ mājās, atpakaļ pie Dieva, ir sasniedzis augstāko pilnību. Tātad cilvēks sasniedz pilnību, kad viņš apzinās, ka viņš nav ķermenis; viņš ir garīga dvēsele. "Brahma-bhūta" ir Brahmana apzināšanās. Tā ir pilnība. Un cilvēks sasniedz samsidhi pēc Brahmana apzināšanās – kad viņš sāk nodarboties ar garīgo kalpošanu. Tāpēc tas, kurš nodarbojas ar garīgo kalpošanu, jau ir sasniedzis Brahmana apzināšanos. Tāpēc to sauc par samsidhi.

Bobs: Es ļoti pazemīgi gribētu uzdot šādu jautājumu – vai jūs kādreiz slimojat?

Šrīla Prabhupāda: Hm?

Bobs: Vai jūs reizēm jūtaties slims?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Bobs: Vai tas ir jūsu agrākās karmas dēļ?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Bobs: Tātad tas, kurš atrodas materiālajā pasaulē, nekad nevar pilnībā kļūt brīvs no savas karmas?

Šrīla Prabhupāda: Nē, viņš var kļūt brīvs. Bhaktam vairs nav karmas. Viņš vairs nesaņem karmas sekas.

Bobs: Taču jūs esat tīrs bhakta.

Šrīla Prabhupāda: Hmm...Nē, es neuzskatu sevi par tīru bhaktu. Es esmu vispagrimušākais.

Bobs: Nē!

Šrīla Prabhupāda: Tu esi tīrs bhakta.

Bobs: (Smejas.) Ak, nē, nē! Taču, redziet, jūs sakāt... Viss, ko jūs sakāt... Vienmēr šķiet pareizi.

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Bobs: Tātad jūs esat tīrs bhakta.

Šrīla Prabhupāda: Patiesībā pat tīrs bhakta, lai sludinātu, pazemina sevi par otrās kārtas bhaktu.

Bobs: Ar ko nodarbojas tīrs bhakta?

Šrīla Prabhupāda: Tīrs bhakta nesludina.

Bobs: Bet ko viņš dara?

Šrīla Prabhupāda: Viņš redz, ka sludināt nav vajadzīgs. Viņš visus redz kā bhaktas. (Bobs smejas no visas sirds.) Jā, viņš vairs nevienu neredz kā nebhaktu – visi ir bhaktas. Viņu sauc par utama-adhikārī. Taču, kamēr es sludinu, kā es varu teikt, ka es esmu tīrs bhakta? Tāda ir Rādhārānī – Viņa ne uz vienu neraugās kā uz nebhaktu. Tāpēc mēs mēģinām pietuvoties Rādhārānī.

Bobs: Kas Viņa ir?

Šrīla Prabhupāda: Rādhārānī, Krišnas miļākā.

Bobs: Jā.

Šrīla Prabhupāda: Ja kāds iet pie Rādhārānī, tad Viņa to iepazīstina ar Krišnu: "Viņš ir tīrs bhakta. Viņš ir labāks nekā Es," un Krišna nevar nepieņemt viņu. Tāds ir tīrs bhakta. Taču to nevar atdarināt: "Es esmu kļuvis par tīru bhaktu."

*īsvare tad-adhīneṣu
bālīṣeṣu dviṣatsu ca
prema-māitrī-kṛpopekṣā
yaḥ karoti sa madhyamaḥ*

(Bhāg. 11.2.46.) Otrās kārtas bhakta redz, ka daži ir naidīgi pret Dievu, taču vislabākais bhakta tā nedomā. Vislabākais bhakta redz: "Visi atzīst Dievu. Visi ir labāki par mani." Arī Čaitanja-čaritāmritas autors Krišnadāsa Kavirādža ir teicis to pašu: "Es esmu zemāks par tārpu, kas dzīvo izkārņijumos."

Bobs: Kas to ir teicis?

Šrīla Prabhupāda: Krišnadāsa Kavirādža, Čaitanja-čaritāmritas autors: *purīṣera kīṭa haite muṇi se laghiṣṭha*. (Čč Ādi 5.205) Tie nav tikai skaisti vārdi, ko viņš saka. Viņš patiešām ir tādā noskaņā. "Es esmu viskritušākais. Visi atrodas augstā līmenī, bet es esmu vissliktākais. Visi kalpo Krišnam. Bet Es nekalpoju Viņam." Čaitanja Mahāprabhu sacīja: "Ak! Manā sirdī nav pat nelielas bhakti (mīlestības) pret Krišnu. Manas asaras ir tikai izlikšanās. Ja Es būtu Krišnas bhakta, tad jau sen būtu miris. Taču Es dzīvoju. Tas ir pierādījums tam, ka nemīlu Krišnu." Tā uz visu raugās augstākā līmeņa bhakta. Viņš ir tik ļoti iegrimis mīlestībā uz Krišnu, ka saka: "Citiem nav nekādu grūtību, bet es esmu vispagrimušākais. Tāpēc es nespēju ieraudzīt Dievu." Lūk, kāds ir augstākā līmeņa bhakta.

Bobs: Tātad bhaktam ir jārūpējas par visu cilvēku atbrīvi?

Šrīla Prabhupāda: Bhaktam jādarbojas īstena garīgā skolotāja vadībā, nevis jāatdarina augstākā līmeņa bhakta.

Bobs: Atvainojiet?

Šrīla Prabhupāda: Mēs nedrīkstam atdarināt augstākā līmeņa bhaktu.

Bobs: Atdarināt? Ak, jā. Es saprotu.

Šjāmasundara: Jūs teicāt, ka dažreiz jūs slimojat vai jūtat sāpes jūsu bhaktu grēku dēļ. Vai tas varētu būt slimības cēlonis?

Šrīla Prabhupāda: Krišna saka:

*ahaṁ tvām sarva-pāpebhyo
mokṣayiṣyāmi mā śucaḥ*

"Es atbrīvošu tevi no visu grēku pretdarbībām. Nebaidies." (Bg 18.66.) Krišna ir tik varens, ka Viņš var atbrīvot citus no grēku sekām vienā mirklī un padarīt tos par krietniem cilvēkiem. Taču, kad dzīvā būtne darbojas kā Krišnas pārstāvis, tā arī uzņemas atbildību par savu bhaktu grēkiem. Tāpēc būt guru nav viegli. Vai tu saproti? Viņam ir jāuzņemas visi bhaktu sārņi. Tāpēc reizēm – jo viņš nav Krišna – reizēm viņš nonāk grūtībās. Tāpēc Čaitanja Mahāprabhu brīdināja: "Nedrīkst pieņemt pārāk daudz šišju, pārāk daudz mācekļu." Taču, lai sludinātu, mums ir jāpieņem daudz mācekļu – lai sludināšana ietu plašumā – pat tad, ja mums nāksies ciest. Tā tas ir. Garīgajam skolotājam ir jāuzņemas atbildība par visiem savu mācekļu grēkiem. Tāpēc, iesvētot daudz mācekļu, var nokļūt nepatikšanās – ja vien garīgais skolotājs nespēj neitralizēt visus grēkus.

vāñchā-kalpa-tarubhyaś ca
krpā-sindhubhya eva ca
patitānām pāvanebhyo
vaiṣṇavebhyo namo namaḥ

("Es pazemīgi noliecos visu vaišnavu, Dieva Kunga bhaktu priekšā. Viņi spēj piepildīt ikviena vēlmes, gluži kā vēlmju koki, un viņi ir ļoti līdzjūtīgi pret kritušajām dvēselēm.") Garīgais skolotājs pilnībā uzņemas atbildību par kritušajām dvēselēm. Par to ir teikts arī Bībelē. Jēzus Kristus uzņemas visu ļaužu grēkus un ziedoja savu dzīvību. Tas ir garīgā skolotāja pienākums. Krišna ir Krišna, Viņš ir apāpa-vidha – tāpēc Viņu neietekmē grēku sekas. Taču dzīvā būtne reizēm nonāk to pakļautībā, jo tā ir ļoti maza. Ir liels ugunskurs, un ir mazs ugunskurs. Ja mēs mazā liesmā ieliksīm kaut ko lielu, tad uguns var nodzist. Taču lielā ugunskurā var ielikt visu, un tas mierīgi degs tālāk. Lielas liesmas var sadedzināt visu.

Bobs: Vai Kristus cieta tādā veidā?

Šrīla Prabhupāda: Hm?

Bobs: Vai Kristus cieta...

Šrīla Prabhupāda: To es jau izskaidroju. Viņš pieņēma visu ļaužu grēkus. Tāpēc viņš cieta.

Bobs: Skaidrs.

Šrīla Prabhupāda: Viņš sacīja – tas ir teikts Bībelē – ka ir pieņēmis visu ļaužu grēkus, un ziedoja savu dzīvību. Taču kristieši ir pasludinājuši, ka Kristum ir jācieš, kamēr viņi tajā pašā laikā dara visādas nelietības. Viņi ir tik lieli muļķi! Viņi ir noslēguši vienošanos ar Jēzu Kristu, ka tas uzņemsies visus grēkus, lai viņi varētu turpināt darīt visas savas nekrietnības. Tā ir viņu reliģija. Jēzus Kristus bija tik žēlsirdīgs, ka uzņēmas visus viņu grēkus un cieta to dēļ, taču neviens netaisās pārtraukt grēkot. Viņi par to nav pat padomājuši. Viņi neapgrūtina sevi: "Lai Jēzus Kristus cieš, mēs darīsim visas nekrietnības." Vai tas tā nav?

Bobs: Jā, tas tā ir.

Šrīla Prabhupāda: Viņiem būtu jākaunas: "Kungs Jēzus Kristus cieta mūsu dēļ, bet mēs joprojām turpinām grēkot." Viņš visiem mācīja: "Tev nebūs nokaut," taču viņi nogalina un domā: "Kungs Jēzus Kristus piedos mums un uzņemsies visus grēkus." Tas notiek visu laiku. Mums ir jābūt ļoti piesardzīgiem: "Garīgais skolotājs cietīs, ja es grēkošu, tāpēc man ir jāizvairās pat no visniecīgākā grēka." Lūk, kā ir jārikojas māceklim. Saņēmis iesvētību, māceklis ir brīvs no visām grēku sekām. Taču, ja viņš pēc tam atkal grēko, tad garīgais skolotājs cieš. Māceklim ir jābūt žēlīgam un jāsaprot: "Manu grēku dēļ garīgajam skolotājam būs jācieš." Ja garīgais skolotājs ar kaut ko slimo, tad tas ir citu grēku dēļ. Ir teikts – nepieņem daudz mācekļu. Taču mēs to darām, jo mēs sludinām. Tas nekas – mēs esam gatavi ciest; mums tomēr viņi ir jāpieņem. Tāpēc jūs jautājāt – vai tas, ka es reizēm ciešu, notiek manu pagātnes slikto darbu dēļ? Vai ne? Tas ir mans pārkāpums – es esmu pieņēmis dažus necienīgus mācekļus. Tas ir mans pārkāpums.

Bobs: Vai patiešām tas tā dažreiz notiek?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Tam ir noteikti jānotiek, jo mēs pieņemam tik daudz cilvēku. Mācekļu pienākums ir būt piesardzīgiem. "Mans garīgais skolotājs ir mani izglābis. Es nedrīkstu viņam atkal sagādāt ciešanas." Kad garīgais skolotājs cieš, Krišna glābj viņu. Krišna domā: "Ak, viņš ir uzņēmis šo lielo slogu atbrīvot kritušās dvēseles." Krišna nepamet viņu.

kaunteya pratijānīhi
na me bhaktaḥ praṇaśyati

("Ak, Kuntī dēls! Paziņo droši, ka Mans bhakta nekad neiet bojā." (Bg. 9.31.)) Tāpēc, ka garīgais skolotājs uzņemas šo grūto darbu Krišnas labā.

Bobs: Jūsu ciešanas nav tāda paša veida sāpes...

Šrīla Prabhupāda: Nē, tas nav karmas dēļ. Reizēm mēs ciešam, lai mācekļi zinātu: "Mūsu grēku dēļ garīgais skolotājs tagad cieš."

Bobs: Taču tagad jūs izskatāties ļoti labi.

Šrīla Prabhupāda: Es vienmēr jūtos ļoti labi... Pat tad, kad es ciešu, es zinu, ka Krišna mani aizsargās. Taču šīs ciešanas nav manu grēcīgo darbību dēļ.

Bobs: Atrodoties dzimtajā pilsētā, es lietoju vārītu ūdeni, jo ūdenī var būt slimību izraisītāji. Taču kāpēc man ir jādzer vārīts ūdens, ja es esmu godbijīgs un man nevajadzētu saslimt? Tātad ir vienalga, kādu ūdeni es dzeru? Bet ja es esmu darbojies grēcīgi, tad es noteikti saslimšu.

Šrīla Prabhupāda: Kamēr mēs esam materiālajā pasaulē, mēs nedrīkstam neievērot materiālās dabas likumus. Piemēram, ja jūs dosieties uz džungļiem, kur dzīvo tīģeris, zvērs noteikti jums uzbruks. Tad kāpēc jums turp jāiet un jākļūst par plēsoņas upuri? Bhaktām ir jāargā materiālais ķermenis no iznīcības. Mēs neizaicinām dabas likumus: "Es esmu kļuvis par bhaktu. Es izaicinu visus." Tā domā mulķis.

*anāsaktasya viṣayān
yathārham upayuñjataḥ
nirbandhaḥ kṛṣṇa-sambandhe
yuktaṁ vairāgyam ucyate*

(Bss. 2.255.) Bhaktam ir jāpieņem viss dzīvei nepieciešamais bez pieķeršanās. Viņš dzers vārītu ūdeni, bet ja ūdeni nav iespējams novārīt, tad tas nenozīmē, ka viņš nedzers ūdeni vispār. Ja tāda ūdens nav, tad viņš dzers parastu ūdeni. Mēs pieņemam Krišnas prasādu, taču reizēm ceļojot mēs nonākam situācijās, kad mums ir jāēd viesnīcā. Ja cilvēks ir bhakta, viņam nebūtu jādomā: "Es labāk neēdīšu to, ko dod viesnīcā. Es gavēšu." Ja viņš gavēs, tad kļūs ļoti vājš un nespēs sludināt.

Bobs: Vai bhakta daļēji nezaudē savu individualitāti šajā procesā...

Šrīla Prabhupāda: Nē, viņš pilnībā ir apveltīts ar savu individualitāti, ar kuru viņš iepriecina Krišnu. Krišna saka: "Uztici sevi Man." Tāpēc viņš brīvprātīgi uztic sevi Krišnam. Viņš nekad nezaudē savu individualitāti. Viņš to vienmēr saglabā. Piemēram, Ardžuna – sākumā viņš savas individualitātes ietekmē nevēlējās cīnīties. Taču, pieņēmis Krišnu par savu garīgo skolotāju, viņš kļuva par šišju (mācekli). Pēc tam Ardžuna nekavējoties izpildīja visas Krišnas pavēles. Tas nenozīmē, ka viņš bija zaudējis savu individualitāti. Viņš brīvprātīgi pieņēma: "Es izdarīšu visu, ko Krišna man saka." Tāpat arī visi mani mācekļi – viņi nav zaudējuši savu individualitāti, taču viņi ir uzticējuši individualitāti garīgajam skolotājam. Tāds ir šis ceļš. Piemēram, cilvēks nenodarbojas ar dzimumdzīvi. Tas nenozīmē, ka viņš būtu kļuvis nespējīgs. Ja viņš vēlētos, viņš varētu nodarboties ar dzimumdzīvi tūkstošiem reižu. Taču viņš ir brīvprātīgi atteicies no tās. Param drištīvā nivartate – viņš ir ieguvis augstāku garšu. Reizēm mēs gavējam, taču tas nenozīmē, ka mēs būtu slimi. Mēs gavējam brīvprātīgi. Tas nenozīmē, ka es neesmu izsalcis vai ka es nevarētu ēst. Mūsu gavēšana ir brīvprātīga.

Bobs: Vai bhakta, kurš ir uzticējies sevi, saglabā savas individuālās tieksmes?

Šrīla Prabhupāda: Jā, visā pilnībā.

Bobs: Un pieķeršanās dažādām lietām?

Šrīla Prabhupāda: Hm?

Bobs: Vai viņš saglabā personīgo patiku un nepatiku pret dažādām lietām?

Šrīla Prabhupāda: Jā, viņš saglabā savas tieksmes. Taču viņš dod priekšroku tam, ko vēlas Krišna. Pieņemsim, ka man patīk šī lieta, taču Krišna saka: "Nē, tu to nevari lietot." Tad es to nelietošu. Tas tiek darīts Krišnas dēļ.

*nirbandhaḥ kṛṣṇa-sambandhe
yuktaṁ vairāgyam ucyaite*

(Bss. 2.255.) Krišna skaidri saka: "Man patīk šīs lietas." Tāpēc mums ir jāpiedāvā Krišnam tas, kas Viņam patīk, un pēc tam mēs varam pieņemt prasādu. Krišnam patīk Rādhārānī. Tāpēc visas gopī cenšas izkārtot Rādhārānī un Krišnas tikšanos. "Krišnam patīk šī gopī. Labi, lai Viņa satiekas ar Krišnu." Lūk, tā ir Krišnas apziņa. Krišnas jutekļu, nevis savu jutekļu apmierināšana. Tā ir bhakti. To sauc par prēmu, mīlestību uz Krišnu. "Jā, Krišnam tas patīk. Man noteikti tas ir Viņam jāiedod."

Bobs: Šeit ir nedaudz prasādas (ēdiens, kas ir piedāvāts Krišnam). Tas ir piedāvāts, un tad mēs to ņemam un ēdam, mums pasniedz dažādu veidu prasādu. Daži ēdieni man patīk, bet citi nepavisam negaršo.

Šrīla Prabhupāda: To tev nevajag darīt. Pilnību sasniedzis bhakta pieņem visu, kas ir piedāvāts Krišnam. Tā ir augstākā pilnība. Tev nevajag teikt: "Man patīk šis, man nepatīk tas." Ja mēs vēl prasādu šādi šķirojam, tad tas nozīmē, ka mēs neesam izpratuši, kas ir prasāda.

Kāds bhakta: Ko darīt, ja kāds runā par to, ka viņam kaut kas patīk vai nepatīk? Piemēram, kāds gatavo prasādu...

Šrīla Prabhupāda: Nevar būt "nepatīk" vai "patīk". Viss, kas patīk Krišnam, ir labs.

Bhakta: Jā. Bet ja kāds gatavo Krišnam nedaudz prasādas, bet viņš neizgatavo to īpaši labu...

Šrīla Prabhupāda: Nē, ja viņš to gatavo ar bhakti, tad Krišnam tā patīks. Tāpat kā reiz Vidura... Vidura ēdināja Krišnu ar banāniem, taču viņš tik ļoti bija iegrimis domās, ka viņš izmeta īstos banānus un deva Krišnam mizas, bet Krišna tās ēda. (Visi smejas.) Krišna zināja, ka Vidura dod mizas ar bhakti, un Krišna var ēst visu, ja vien tas ir piedāvāts ar bhakti. Nav svarīgi, vai no materiālā viedokļa tas ir garšīgs vai nē. Gluži tāpat bhakta arī pieņem Krišnas prasādu neatkarīgi no tā, vai materiālā ziņā tā ir garšīga vai negaršīga. Mums ir jāpieņem viss.

Bhakta: Taču, ja tas tiek darīts bez bhakti, piemēram, Indijā...

Šrīla Prabhupāda: Ja nav bhakti, tad Viņam nepatīk nekāds ēdiens: ne garšīgs, ne arī negaršīgs. Viņš to nepieņem.

Bhakta: Indijā... Kāds...

Šrīla Prabhupāda: Ak, Indijā, Indijā. Nerunā par Indiju. Runā par filozofiju! Ja nav bhakti, tad Krišna neko nepieņem ne Indijā, ne arī jūsu zemē. Kungam Krišnam nav jāpieņem nekas dārgs tikai tāpēc vien, ka tas ir ļoti garšīgs. Krišnam ir ļoti daudz garšīgu ēdienu Vaikunthā. Viņš nekāro nobaudīt jūsu ēdienu. Viņš pieņem jūsu bhakti, mīlestību. Galvenā nozīme ir bhakti, bet nevis ēdienam. Krišna nekad nepieņem šīs materiālās pasaules ēdienu. Viņš pieņem vienīgi bhakti.

*patraṁ puṣpaṁ phalaṁ toyam
yo me bhaktyā prayacchati
tad ahaṁ bhakty-upahṛtam
aśnāmi prayatātmanaḥ*

("Ja kāds Man no sirds piedāvā lapu, puķi, augli vai ūdeni, tad Es to pieņemu." (Bg.9.26.)) "Tāpēc, ka tas ir piedāvāts Man ar mīlestību un bhakti" – šīm lietām ir noteikti jābūt. Tāpēc mēs neatļaujam gatavot nevienam, kurš nav bhakta. Krišna neko nepieņem no nebhaktas rokām. Kāpēc gan Viņam

būtu jāpieņem? Viņš nav izsalcis. Viņam nepavisam nav vajadzīgs ēdiens. Viņš pieņem vienīgi bhakti, un tas ir viss. Tas ir pats galvenais. Tāpēc cilvēkam ir jāklūst par bhaktu. Nevis par labu pavāru. Bet ja kāds ir labs bhakta, tad viņš būs arī labs pavārs. Tas notiks gluži dabiski. Tāpēc galvenais ir klūt par bhaktu. Tad arī visas pārējās labās īpašības izpaudīsies. Un ja cilvēks nav bhakta, tad no visām viņa labajām īpašībām nav nekādas jēgas. Viņš atrodas prāta līmenī, tāpēc viņam nav labu īpašību. (Kādu brīdi visi klusē.)

Šrīla Prabhupāda: Cik ir pulkstenis?

Šjāmasundara: Seši.

Šrīla Prabhupāda: Jautājumi un atbildes ir būtiski. Tie dod labumu visiem.

Bobs: Man vēl ir jautājums par prasādu.

Šrīla Prabhupāda: Sūta Gosvāmī saka:

*munayaḥ sādhu pṛṣṭo 'haṁ
bhavadbhir loka-maṅgalam
yat kṛtaḥ kṛṣṇa-sampraśno
yenātmā suprasīdati*

("Gudrie! Jūs man uzdevāt pamatotus jautājumus. Tie ir vērtīgi, jo saistīti ar Kungu Krišnu, un tāpēc būtiski visas pasaules svētībai. Tikai tādi jautājumi var pilnīgi apmierināt patību." (Bhāg. 1.2.5.)) Krišna-samprašna ir ļoti vērtīga. Kad mēs runājam un klausāmies par Krišnu, tad tas ir loka-maṅgalam – svētīgi visiem. Gan jautājumi, gan atbildes.

Bobs: Es joprojām ne pārāk labi saprotu, kas ir prasāda. Taču, ja jūs vēlaties, es padomāšu par to un pajautāšu rītdien atkal.

Šrīla Prabhupāda: Prasāda vienmēr ir prasāda. Taču mēs vēl neesam tik augstā līmenī, tāpēc daži ēdieni mums nepatīk.

Bobs: Es atcerējos, ko tieši gribēju jautāt – daži ēdieni ir pārāk asi un dedzina kuņģi.

Šrīla Prabhupāda: Jā... Arī tas ir tāpēc, ka mēs nenovērtējam prasādu, taču pavāram ir par to jāpadomā. Krišnam ir jāpiedāvā vislabākie ēdieni. Ja viņš piedāvā kaut ko pavirši gatavotu, tad viņš nav izpildījis savu pienākumu. Taču Krišna var pieņemt visu, ja to ir piedāvājis bhakta, un bhakta var ēst jebkādu prasādu, pat ja tā ir asa. Hiranjakašipu iedeva savam dēlam indi, un dēls (piedāvājis indi Krišnam) to izdzēra kā nektāru. Tāpat arī tas, kas citiem var būt pārāk ass, bhaktam ļoti garšos. Ass ēdiens vēl nav nekas. Viņam piedāvāja indi, istu indi. Un Rākšasī Pūtana – arī viņa piedāvāja Krišnam indi. Taču Krišna ir tik labs, ka Viņš domāja: "Viņa pieņēma Mani kā māte," tāpēc Viņš pieņēma indi un atbrīvoja dēmonieti. Krišna neņem vērā sliktos darbus. Labs cilvēks neraugās uz citu sliktajām īpašībām – viņš visos redz tikai labo. Piemēram, viens no maniem ievērojamiem garīgajiem brāļiem – viņš gribēja noslēgt darījumu ar manu Guru Mahārādžu (garīgo skolotāju), taču mans Guru Mahārādža neskatījās uz viņa sliktajiem nodomiem. Viņš pieņēma tikai viņa labos nodomus. Viņš domāja: "Šis cilvēks ir atnācis pie manis, lai dotu man kalpošanu."

Bobs: Darījumi ar jūsu – kas tas bija? Darījumi ar ko?

Šrīla Prabhupāda: Es runāju par savu Guru Mahārādžu.

Bobs: Skaidrs. Man vēl ir viens jautājums par prasādu, ja drīkst uzdot. Daži bhaktas ir slimi, un viņi neēd kādu noteiktu ēdienu – piemēram, daži bhaktas neēd ghī (attīrītu sviestu), jo tas atstāj sliktu iespaidu uz viņu slimajām aknām. Vai šiem bhaktām būtu jāēd visa veida prasāda?

Šrīla Prabhupāda: Nē, nē. Tie, kas nav augstākā līmeņa bhaktas, var šķirot. Taču pilnību sasniedzis

bhakta nešķiro. Kāpēc tev ir jāatdarina pilnību sasniedzis bhakta? Kamēr tu redzi atšķirības, tu vēl neesi tīrs bhakta. Tad kāpēc tev būtu mākslīgi jāatdarina pilnību sasniedzis bhakta un jāēd viss?

Bobs: Skaidrs.

Šrīla Prabhupāda: Vissvarīgākais ir tas, ka tīrs bhakta neko nešķiro. Viss, kas piedāvāts Krišnam, viņam ir nektārs. Tas ir viss. Krišna no bhaktas pieņem visu. Viņš pieņem visu, ko piedāvā bhakta. Arī bhakta dara tāpat. Vai tu to saproti? Tīrs bhakta nekur neredz atšķirību. Taču, ja es neesmu tīrs bhakta un es saskatu atšķirības, kāpēc gan man būtu jāatdarina tīrs bhakta? Es nespēju visu sagremot, jo es neesmu tīrs bhakta. Bhaktam nav jābūt mulķim. Ir teikts:

krišne ye bhaje bada catura

Tāpēc bhakta zina savu stāvokli, un viņš ir pietiekoši saprātīgs, lai zinātu, kā viņam ir jāizturas pret citiem.

7. Darbošanās, apzinoties Krišnu

Indiešu viesis: Kā cilvēkam jādarbojas, lai viņš saņemtu labu karmu?

Šrīla Prabhupāda: Laba karma ir darbības, kas ieteiktas Vēdu rakstos. Kā viena no galvenajām ir minēta jagju pildīšana. Jagja ir darbība, kuras mērķis ir Kunga Višnu, Dieva Augstākās Personības, iepriecināšana. Tātad laba karma ir jagju veikšana saskaņā ar Vēdu norādījumiem. Un šīs jagjas mērķis ir Visaugstā Kunga iepriecināšana. Apzinīgs pilsonis ievēro valsts likumus un darbojas tā, lai valdība būtu ar viņu apmierināta. Tāpat arī laba karma nozīmē iepriecināt Kungu Višnu, Visaugsto Kungu. Diemžēl mūsdienās ļaudis nekad netiecas iepriecināt Dievu Kungu – viņi pat nezina, kas ir Dieva Augstākā Personība. Ļaudim nav zināšanu par to. Viņi ir iegrīmuši materiālā darbībā. Šīs darbības dēļ visi veic vienīgi sliktu karmu un cieš no tās. Viņi ir aklie, kas rāda ceļu citiem aklajiem. Un sliktās karmas dēļ cietīs visi. To saprast nav grūti. Tam, kurš izdara kaut ko sliktu, nāksies ciest. Bet tas, kurš valsts vai tautas labā izdara kaut ko diženu, kļūst slavens; šādam cilvēkam dažreiz piešķir goda nosaukuma. Lūk, kāda ir laba un slikta karma. Laba karma nozīmē materiālās baudas; slikta karma ir materiālās ciešanas. Labu karmu mēs saņemam, piedzimstot augstas kārtas ģimenē, saņemot bagātību, daudz naudas. Šādi cilvēki kļūst par zinātniekiem. Viņi ir arī ļoti skaisti. (Iss pārtraukums.)

Bobs: Bet ja cilvēks īpaši nedomā par Dievu, bet...

Šrīla Prabhupāda: Tad viņš ir dzīvnieks. Dzīvnieks nezina, kas ir labi. Tas, kurš neko nezina par Dievu, vai tas, kurš necenšas izprast Dievu, ir dzīvnieks. Zvēriem ir četras kājas, bet šim dzīvniekam ir divas. Un pēc Darvina teorijas viņi ir pērtiķi. Tātad ikviens, kurš nezina Dievu, vai nemēģina saprast Dievu, patiesībā ir dzīvnieks.

Bobs: Bet kādā stāvoklī atrodas nevainīgie ļaudis?

Šrīla Prabhupāda: Dzīvnieks ir ļoti nevainīgs. Viņš nepretosies pat tad, kad mēs pārgriezīsim tam rīkli. Tādējādi nevainība nav pārāk laba īpašība. Visi dzīvnieki ir nevainīgi. Tāpēc pie viņiem var piekļūt, lai pārgrieztu rīkles. Būt nevainīgam vēl nav nekas labs. Mēs iesakām ļaudīm kļūt ļoti, ļoti saprātīgiem – tad viņi spēs izprast Krišnu. Kļūt nevainīgam, kļūt par vientiesīgu mulķi nav nekas labs. Vienkāršība ir laba lieta, taču cilvēks nedrīkst būt nesaprātīgs.

Bobs: Vai jūs man vēlreiz nepateiktu, kas ir saprāts?

Šrīla Prabhupāda: Saprāts ir... Tas, kurš zina sevi, zina to, kāda ir šī pasaule un kādas ir attiecības starp viņu un pasauli, ir saprātīgs. Dzīvnieks nezina, kas viņš ir. Viņš domā, ka viņš ir ķermenis. Gluži tāpat ikviens, kurš nezina, kas viņš ir, nav saprātīgs.

Bobs: Kādā stāvoklī atrodas cilvēks, kurš atšķirībā no citiem, kas neapzinās savas darbības, mēģina apzināties un darīt to, kas ir pareizi? Piemēram, kalps, kas godīgi kalpo saimniekam, lai gan zina, ka viņu nepieķers, pat ja viņš rīkotos negodīgi. Ja viņš godīgi kalpo arī šādos apstākļos... Kas ir šāds cilvēks? Vai tā ir laba karma?

Šrīla Prabhupāda: Jā, būt godīgam arī ir laba karma. Tas, kā kļūt par priekšzīmīgu cilvēku, ir ļoti sīki aprakstīts Bhagavad-gītā. (16.5.)

*daivī sampad vimokṣāya
nibandhāyāsurī matā*

Tātad, izkopjot "daivī sampadu" (pārpasaulīgās īpašības), mēs sasniedzam "vimokṣāju" – atbrīvi. Un, piesavinoties "nibandhāyāsurī" – dēmoniskās īpašības, mēs vēl ciešāk iekālam sevi važās. Diemžēl mūsdienās ļaudis nezina, kas ir atbrīve un kas ir nebrīve. Viņi atrodas neziņā, viņi nekā nezina. Ja es tev jautāšu, ko tu saproti ar atbrīvi, ko tu atbildēsi? (Bobs nekā neatbild.) Un ja es jautāšu, kas ir nebrīve, tad ko tu teiksi? (Bobs atkal neatbild.) Vēdu rakstos ir minēti šie abi vārdi – "atbrīve" un "nebrīve" – taču tagad ļaudis nezina pat to, kas ir atbrīve un kas ir nebrīve. Kaut gan viņi atrodas tik lielā neziņā un ir tik nesaprātīgi, viņi tomēr lepojas ar savām iegūtajām zināšanām. Vai tu vari atbildēt, kas ir atbrīve? Tu esi profesors, skolotājs, taču, ja es jautāju, vai tu vari izskaidrot, kas ir atbrīve?

Bobs: Ne visai precīzi. Ja es varētu to izskaidrot, tad es ātri sasniegtu atbrīvi.

Šrīla Prabhupāda: Bet, ja tu nezini, kas ir atbrīve, tad ko nozīmē ātra vai lēna atbrīves sasniegšana? (Visi smejas.) Nekāda atbrīve nav iespējama. Tā nevar tikt sasniegta ne ātri, ne lēni. Vispirms ir jāzina, kas ir atbrīve. Ja cilvēks nezina, uz kuriem brauc vilciens, tad kāda gan jēga viņam ir jautāt un centies saprast, vai tas brauc ātri vai lēni? Viņš nezina savu galamērķi. Kas ir atbrīve?

Bobs: Mmm...

Šrīla Prabhupāda: Es jautāju. Tu katru dienu jautā man. Tagad es jautāju tev.

Bobs: (Smejas.) Labi. Es brītiņu padomāšu.

Šrīla Prabhupāda: Par atbrīvi ir teikts Šrīmad-Bhāgavatamā. Sanskritā atbrīve saucas "mukti". Šrīmad-Bhāgavatamā (2.10.6.) ir atbrīves definīcija.

*muktir hitvānyathā rūpaṁ
svarūpena vyavasthiṭṭh*

Ir jāpārtrauc darīt visas muļķības un jāatgūst savs sākotnējais stāvoklis. Taču tas mūs samulsina vēl vairāk, jo neviens nezina savu sākotnējo stāvokli un to, kā pareizi jādarbojas. Ļaudis parasti darbojas, kā tiem ienāk prātā, un viņi nezina, kas ir pareizi. Mūsdienās visi atrodas dziļā neziņā par savu dzīvi, un šis stāvoklis ir ļoti nelabvēlīgs. Ļaudīm nav zināšanu.

Bobs: Vai jūs man nepateiktu, ko nozīmē būt godīgam cilvēkam?

Šrīla Prabhupāda: Ja cilvēks nezina, kas ir godīgums, kā viņš var būt godīgs? Cilvēks var būt godīgs vienīgi tad, ja viņš zina, kas ir godīgums. Bet kas ir godīgums? Vispirms izskaidro!

Bobs: Mmm... Godīgums nozīmē to, ka cilvēks darbojas, apzinoties, ka tas patiešām ir pareizi.

Šrīla Prabhupāda: Zaglis domā: "Man ir jāzog, lai gādātu par saviem bērniem. Tas ir pareizi." Vai tas nozīmē, ka viņš ir godīgs? Visi domā... Miesnieks domā: "Man katru dienu ir jāpārgriež dzīvnieku rīkles. Tāda ir mana dzīve." Kā piemēram – kā sauca to mednieku? Nārada Muni satika viņu.

Šjāmasundara: Mrigāri.

Šrīla Prabhupāda: Jā, Mrigāri. Nārada viņam jautāja: "Kāpēc tu nogalini tik nežēlīgā veidā?" Un viņš

atbildēja: "Ak, tas ir mans iztikas avots. Tēvs man to iemācīja." Viņš godīgi ar to nodarbojās. Tātad godīguma apziņa ir atkarīga no kultūras. Zagļu kultūra atšķiras no citu ļaužu kultūras. Viņš domā, ka zagst ir godīgi.

Bobs: Bet kas tad ir godīgums?

Šrīla Prabhupāda: Jā, tāds bija mans jautājums. (Visi smejas.) Īstenais godīgums nozīmē to, ka mēs nepiesavināmies cita īpašumu. Tas ir godīgums. Piemēram, šis ir mans galds. Ja, ejot projām, tu vēlēties aiznest to sev līdzī, vai tas būs godīgums? Tātad godīgumu var definēt kā cita īpašuma tiesību neaizskaršanu. Tā rīkoties ir godīgi.

Bobs: Tātad godīgs cilvēks atrodas skaidrībā? Vai tas tā ir?

Šrīla Prabhupāda: Noteikti, noteikti... Jo skaidrības īpašība ir zināšanas. Piemēram, ja tu zini: "Šis galds nepieder man, tas pieder Svāmīdži," tu nemēģināsi to aiznest projām. Tāpēc cilvēkam ir jāzina, jābūt skaidrībā par visu; tad viņš var būt godīgs.

Bobs: Tātad jūs tikko teicāt, ka skaidrības īpašība ir zināšanas par Dievu. Bet cilvēks var būt godīgs arī tad, ja viņam nav izsmelošu zināšanu par Dievu.

Šrīla Prabhupāda: Hm?

Bobs: Bez cenšanās būt godīgiem – neuzskatīdami, ka jābūt godīgiem tāpēc, ka tā vēlas Dievs, viņi vienkārši apzinās, ka tiem jābūt godīgiem.

Šrīla Prabhupāda: Jā, Dievs vēlas, lai ikviens būtu godīgs. Kāpēc Dievam būtu jādomā citādi?

Bobs: Tātad... Tātad cilvēks var rīkoties atbilstoši Dieva gribai, nemaz nezinot, ka viņš pilda Dieva gribu? Kā piemēram, cilvēks var atrasties noteiktas īpašības ietekmē...

Šrīla Prabhupāda: Nē, izpildīt kāda gribu, to nezinot – tas ir absurds. Ir jāzina Dieva norādījumi. Un to ievērošana ir godīgums.

Bobs: Bet vai cilvēks nevar būt godīgs bez zināšanām par Dievu?

Šrīla Prabhupāda: Nē, jo Dievs ir augstākais īpašnieks, augstākais baudītājs, un Viņš ir visu būtņu augstākais draugs. Tas ir apstiprināts Bhagavad-gītā. Tas, kurš zina šīs trīs lietas, ir apveltīts ar pilnīgām zināšanām. Tikai šīs trīs lietas: Dievs ir visa īpašnieks, Dievs ir visu būtņu draugs, un Dievs ir visa baudītājs. Kā piemēram, mēs visi zinām, ka ķermenī baudītājs ir kuņģis. Ne rokas, ne kājas, ne acis, ne ausis nav baudītājas. Šis ķermeņa daļas vienkārši palīdz kuņģim. Acis – lija paceļas gaisā septiņas jūdzes, lai saskatītu, kur ir barība kuņģim. Vai tas tā nav?

Bobs: Tas tā ir.

Šrīla Prabhupāda: Tad spārni lido uz turieni, un knābis saķer barību. Līdzīgi tam, kā ķermenī baudītājs ir kuņģis, visu materiālo un garīgo visumu galvenā būtne ir Krišna, Dievs. Viņš ir baudītājs. Mēs to varam saprast no piemēra ar savu ķermeni. Arī ķermenis ir radīts. Ķermeņa struktūra ir līdzīga Visuma struktūrai. Tāda pati fiziskā struktūra pastāv visur. Arī dzīvniekiem tā ir tāda pati. Cilvēka ķermeņa vai materiālā visuma struktūras ir gandrīz vienādas. Tātad mēs viegli varam saprast, ka ķermenī – manā ķermenī, tavā ķermenī – baudītājs ir kuņģis. Tas ir galvenais baudītājs. Un kuņģis ir arī draugs. Ja mēs nevarēsim sagremot barību, tad, kā mēs to zinām, visi pārējie ķermeņa locekļi kļūs vāji. Tādējādi kuņģis ir draugs. Tas sagremo barību un dod enerģiju visiem ķermeņa locekļiem. Vai tas tā nav?

Bobs: Tas tā ir.

Šrīla Prabhupāda: Tādējādi šāds visas radītās pasaules galvenais kuņģis ir Dievs jeb Krišna. Viņš ir

bauditājs, Viņš ir draugs, un kā augstākais īpašnieks Viņš uztur ikvienu, tāpat kā valdnieks uztur visas valsts iedzīvotājus, jo viņš ir tās īpašnieks. Ja kāds nav īpašnieks, tad kā gan viņš var būt visu būtņu draugs? Tas ir jāsaprot. Krišna ir baudītājs, Krišna ir īpašnieks, un Krišna ir draugs. Ja mēs zinām šīs trīs lietas, tad mūsu zināšanas ir pilnīgas. Nekas cits vairs nav jāizprot.

yasmin vijñāte sarvam evaṁ vijñātāṁ bhavati

Tas, kurš zina Krišnu no šīm trijām formulām, ir apveltīts ar pilnīgām zināšanām. Nekādas citas zināšanas nav vajadzīgas. Taču ļaudis tam nepiekrīt: "Kāpēc Krišnam jābūt īpašniekam? Lai Hitlers ir īpašnieks. Niksons..." Tā viņi rīkojas. Tāpēc jūs esat nelaimīgi. Bet tas, kurš izprot tikai šīs trīs lietas, ir apveltīts ar pilnīgām zināšanām. Taču jūs to nepieņemsiet – jūs izdomāsiet visdažādākos iebildumus, nevis centīsieties izprast šīs trīs lietas, un tas ir cēlonis, kāpēc mēs ciešam. Taču Bhagavad-gītā (5.29.) ir skaidri teikts:

*bhoktāraṁ yajña-tapasāṁ
sarva-loka-maheśvaram
suhṛdaṁ sarva-bhūtānāṁ
jñātvā māṁ śāntim ṛcchati*

("Kas pilnībā apzinās Mani un zina, ka visi ziedojumi un askēzes galu galā veltītas Man, kas zina, ka Es esmu visu planētu un padievu Visaugstais Kungs un visu dzīvo būtņu labvēlis, tas iegūst mieru un atbrīvojas no materiālajām ciešanām.") Taču mēs to negribam atzīt. Mēs izvēlamies visdažādākos viltus īpašniekus, viltus draugus, viltus baudītājus, un viņi visi cīnīsies cits ar citu. Tāds stāvoklis ir visā pasaulē. Ja ļaudis tiks izglītoti un pieņems šīs zināšanas, tad visā pasaulē iestāsies miers (*śāntim ṛcchati*). Tās ir zināšanas, un tas, kurš ievēro šo likumu, ir godīgs. Viņš neapgalvo: "Tas ir mans." Viņš zina visu: "Jā, viss pieder Krišnam, tāpēc viss ir jāizmanto kalpošanā Viņam." Tas ir godīgums. Ja šis zīmulis pieder man, tad, ievērodami pieklājību, mani mācekļi dažreiz jautā: "Vai es drīkstu paņemt jūsu zīmuli?" "Jā, tu drīksti." Ja es tikpat skaidri apzinos, ka viss pieder Krišnam, es neko neņemšu bez Viņa atļaujas. Tas ir godīgums. Un tās ir zināšanas. Tas, kurš to nezina, ir neizglītots; viņš ir muļķis. Un nesaprātīgs cilvēks darbojas noziedzīgi. Visi noziedznieki ir nesaprātīgi cilvēki. Neziņas dēļ cilvēks pārkāpj likumu. Tādējādi atrasties neziņā nav nekas labs. Taču nav jēgas būt gudram "muļķu paradīzē". Visi ir apmierināti, lai gan atrodas neziņā. Kad mēs runājam par Krišnas apziņu, viņi tam nepievērš lielu uzmanību. Ja es sacīšu: "Krišna ir īpašnieks; tu neesi īpašnieks," tu diez vai būsi apmierināts. (Visi smejas.) Redzi – muļķi ir laimīgi neziņā. Tātad es esmu rīkojies nesaprātīgi, atklājot īsteno patiesību. Lūk, tāpēc būt gudram "muļķu paradīzē" nav jēgas. Mēs varam apvainot ļaudis, paši to negribot, un viņi domās, ka mēs esam muļķi. Ja es sacīšu bagātniekam: "Tu neesi īpašnieks – Krišna ir īpašnieks, tāpēc tev visa sava nauda ir jāizlieto Krišnas labā," šis cilvēks sadusmosies uz mani.

*upadeśo hi mūrkhānāṁ
prakopāya na śāntaye*

"Ja muļķi pamāca, tad viņš tikai sadusmojas." Tāpēc mēs stādāmies priekšā kā ubagi: "Dārgais kungs, tu esi ļoti labs cilvēks. Es esmu ubags sanjāsī, un es vēlos uzcelt templi. Vai jūs neiedotu nedaudz naudas?" Tad viņš padomās: "Ā, ir atnācis ubags. Iedosim viņam mazliet naudas." (Visi smejas) Taču, ja es sacīšu: "Dārgais kungs, tev pieder miljoniem dolāru. Tā ir Krišnas nauda. Atdod to man. Es esmu Krišnas kalps." O, viņš... (Visi smejas.) Viņš nepavisam nebūs apmierināts. Ja es iešu pie viņa kā ubags, viņš man kaut ko iedos. Bet, ja es pateikšu viņam patiesību, viņš man nedos ne graša. (Visi smejas.) Mēs lūdzam no viņa kā ubagi. Mēs neesam ubagi. Mēs esam Krišnas kalpi. Mēs ne no viena neko negribam, jo mēs zinām, ka Krišna dos visu.

Bobs: Ā...

Šrīla Prabhupāda: Tās ir zināšanas. Piemēram, bērns reizēm sagrābj kādu vērtīgu lietu, un mums

nākas viņu pierunāt. "Ak, tu esi tik labs. Lūdzu, paņem šīs konfektes un atdod man šo dokumentu. Tas nav nekas interesants – tas ir tikai papīrs." Un viņš teiks: "Ak, jā. Ņem to. Man konfektes patīk labāk." Konfektes, kas maksā divas paisas (Vissīkākā naudas vienība Indijā. 100 paisas ir viena rūpija.) ir ļoti garšīgas un saldas. Tātad mums ir jārikojas šādi. Kāpēc? Tāpēc, ka cilvēks, kurš ir piesavinājies Krišnas naudu, nonāks ellē. Tāpēc mums tā vai citādi jādabū no viņa kaut nedaudz naudas un viņš pats jāiesaista Krišnas apziņas kustībā.

Bobs: Un tad viņš nenonāks ellē?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Mēs izglābsim viņu no nonākšanas ellē. Pat viens grasis, kas izmantots Krišnas labā, tiks ieskaitīts: "Ak, šis cilvēks iedeva vienu grasi." Tā ir agjāta-sukriti (garīga darbība, ko cilvēks veic neapzināti). Viņi ir ļoti aprobežoti. Tāpēc svēti cilvēki apmeklē viņus, lai dotu tiem kaut nedaudz zināšanu. Lai dotu viņiem iespēju – iespēju kalpot Krišnam. Tas ir svēta cilvēka pienākums.

Bobs: Atvainojiet?

Šrīla Prabhupāda: Tas ir viņa pienākums. Bet ja viņš savāc no citiem naudu un izmanto to, lai apmierinātu savus juteklus, tad viņš nonāk ellē. Tad viņam ir beigas. Tad viņš ir krāpnieks – patiesībā viņš ir noziedznieks. Viņš nedrīkst ņemt naudu, pat vienu grasi, ne no viena un izmantot to, lai apmierinātu savus juteklus.

Bobs: Bet ļaudis, kurus es pazīstu, neapzinās Krišnu.

Šrīla Prabhupāda: Krišna nozīmē Dievs.

Bobs: Viņi tikai mazliet apzinās Dievu, taču šie ļaudis ir godīgi tajā ziņā, ka viņi neko neņem no citiem. Un viņi mēģina būt godīgi attiecībās ar citiem cilvēkiem. Vai viņi...

Šrīla Prabhupāda: Viņš neņem no citiem cilvēkiem, bet viņš ņem no Dieva.

Bobs: Tātad šie ļaudis ir daļēji labi?

Šrīla Prabhupāda: Hm?

Bobs: Tad šie ļaudis ir puslīdz labi?

Šrīla Prabhupāda: Nepavisam nav labi. Ja viņš nesaprot šo principu, ka Dievs ir īpašnieks... Citu īpašums? Ko tu domā ar vārdiem "citu īpašums"?

Bobs: Piemēram, ļaudis, par kuriem es domāju – viņi ir nabadzīgi, un viņiem vajag naudu un ēdienu, taču...

Šrīla Prabhupāda: Visiem vajag naudu. Visiem tā ir vajadzīga. Kurš nav nabadzīgs? Šajā istabā sēž daudzi cilvēki. Kuram nevajag naudu un ēdienu? Arī tev vajag naudu. Tad kā tu atšķirsi nabagus no bagātajiem? Visiem ir vajadzīga nauda. Ja tas ir tavs novērtējums... Visiem ir vajadzīga nauda un ēdiens. Tātad ikviens ir nabags.

Bobs: Jā, taču es domāju par ļaudīm, kuri ir, tā sakot, salīdzinoši nabadzīgāki.

Šrīla Prabhupāda: Salīdzinoši nabadzīgāki, varbūt. Tu esi izsalkušāks par mani. Taču tas nenozīmē, ka tu neesi izsalcis vai ka es neesmu izsalcis. Tagad es nejūtos izsalcis. Tas nenozīmē, ka es nejūtu izsalkumu vispār un ka es nekad neesmu izsalcis. Pašlaik tu vari nebūt izsalcis, bet rītdien tu gribēsi ēst.

Bobs: Taču pēc manām domām šie cilvēki kaut kādā ziņā... Ļaudis visapkārt zog, taču viņi nepievienojas tam un nezog. Šie ļaudis ir pelnījuši, lai ar viņiem notiktu kaut kas labs.

Šrīla Prabhupāda: Taču cilvēks, kurš domā, ka viņš nezog, arī ir zaglis, jo viņš nezina, ka viss pieder Krišnam. Tāpēc, lai ko viņš neņemtu, viņš zog.

Bobs: Vai viņš ir mazāks zaglis?

Šrīla Prabhupāda: Tu vari nezināt, ka es esmu šī apmetņa īpašnieks, taču, ja tu to paņemsi, vai tā nebūs zagšana?

Bobs: Bet varbūt, ja es zināšu, ka tas ir jūsu, un paņemšu to, tad es būšu lielāks zaglis nekā tad, ja es nezināšu, kam tas pieder. Es varu domāt, ka tas nepieder nevienam, un paņemt to.

Šrīla Prabhupāda: Arī tā ir zagšana, jo kāds noteikti ir tā īpašnieks. Un jūs ņemat to bez viņa atļaujas. Mēs varam nezināt, kurš ir īpašnieks, taču mēs zinām – šī lieta kādam pieder. Tās ir zināšanas. Reizēm uz ceļa mēs varam redzēt atstātas daudzas vērtīgas lietas – mašīnas ceļu labošanai vai elektrolīniju daļas, kas ir valdības īpašums. Cilvēks var domāt: "Ak, kāda veiksmē! Šīs lietas ir šeit, un es tās varu paņemt." Vai tā nav zagšana?

Bobs: Tā ir zagšana.

Šrīla Prabhupāda: Jā. Viņš nezina, ka tas viss pieder valdībai. Viņš to aiznes projām. Tā ir zagšana. Un, kad šo cilvēku atradīs, viņu apcietinās un sodīs. Gluži tāpat viss, ko jūs ņemat savām vajadzībām – pieņemsim, tu dzer glāzi upes ūdens. Vai šī upe pieder tev?

Bobs: Nē.

Šrīla Prabhupāda: Tātad? Tā ir zagšana. Tu neesi radījis upi. Tu nezini, kam tā pieder. Tāpēc tā nepieder tev. Tātad, ja tu dzer glāzi ūdens, nezinot, kam tas pieder, tu zodz. Tu vari domāt: "Es esmu godīgs," taču patiesībā tu esi zaglis. Tev ir jāatceras Krišna. "Ak, Krišna! Tu esi radījis šo upi, tāpēc žēlsirdīgi atļauj man padzerties." Tā izpaužas godīgums. Tāpēc bhakta vienmēr domā par Krišnu. Viņš vienmēr redz: "Ak, tas pieder Krišnam." Tā ir godīga darbība. Tādējādi jebkurš cilvēks bez Krišnas apziņas ir nelietis, zaglis, blēdis vai laupītājs. Tādas ir viņa īpašības. Tāpēc mēs sakām, ka tam, kurš neizprot Krišnu, nav nekādu labu īpašību. Viņš nav ne godīgs, ne arī apveltīts ar zināšanām. Tāpēc viņš ir viszemākās kārtas pārstāvis. Vai tas tā nav? Ko tu par to domā, Girirādža?

Girirādža (māceklis): Jā.

Šrīla Prabhupāda: Tā nav dogma. Tas ir pats par sevi saprotams. (Kādu brīdi visi klusē.) Vai tu esi sapratis, kas ir zināšanas un kas ir godīgums?

Bobs: Es – zināmā mērā.

Šrīla Prabhupāda: Vai ir vēl kāds cits veids? (Bobs smejas.) Vai ir vēl kāds cits veids? (Bobs atkal iesmejas. Arī Šrīla Prabhupāda smejas.) Cits veids? Girirādža?

Girirādža: Nē.

Šrīla Prabhupāda: Vai var būt cits viedoklis? Mēs nesludinām neko tādu, ko citi var apstrīdēt. Par to mēs esam pārliecinājušies. Gluži otrādi – mēs izaicinām ikvienu: "Vai jums ir kādi jautājumi?" Līdz šim Krišna ir mūs aizsargājis. Lielās ļaužu sanāksmēs lielās valstīs, pabeidzis lekciju, es jautāju: "Vai jums ir kādi jautājumi?"

Bobs: Pašlaik man nav neviena.

Šrīla Prabhupāda: Londonā mēs lasījām lekcijas – cik dienas tas bija un kā to vietu sauca? Konvejholā?

Kāds bhakta: Divpadsmit dienas. Konvejholā.

Šrīla Prabhupāda: Konvejholā.

Kāds bhakta: Divpadsmit dienas.

Šrīla Prabhupāda: Jā. Un pēc katras lekcijas es sacīju: "Vai ir kādi jautājumi?"

Bobs: Vai jums uzdeva daudz jautājumu?

Šrīla Prabhupāda: Ak, jā! Daudz muļķīgu jautājumu. (Visi smejas.)

Bobs: Lūdzu, atļaujiet man uzdot vēl vienu jautājumu. Ko nozīmē būt muļķim?

Šrīla Prabhupāda: Tas, kuram nav zināšanu, ir uzskatāms par muļķi.

Kāds indietis: Prabhupāda, man ir viens personīgas dabas jautājums. Vai es varu to uzdot?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Indietis: Nesen Kalkutā tika atzīmēta vienu nedēļu ilga protesta akcija – "Novērsīsim nežēlīgu izturēšanos pret dzīvniekiem".

Šrīla Prabhupāda: Hm. (Viņš īsi iesmejas.) Tā ir vēl viena muļķības izpausme. Viņi iestājas pret nežēlību, bet uztur tūkstošiem lopkautuvju. Redziet, kā... Tā ir vēl viena muļķības izpausme.

Indietis: Bet es tikai gribēju jautāt...

Šrīla Prabhupāda: Jautāt? Es atbildu, pirms jūs jautājat. (Visi smejas.) Tā ir kārtējā muļķības izpausme. Viņi visu laiku izturas nežēlīgi pret dzīvniekiem un nodibina biedrību...

Bobs: Varbūt tā ir...

Šrīla Prabhupāda: Iedomājieties – zagļu banda izliek izkārtņi "Labdaris un kompānija". Ir tādas izkārtnes.

Šjāmasundara: Mūsu Sanfrancisko tempļa ēkas īpašnieka vārds bija Gudmens*. (Vārdu spēle: angļu valodā vārds goodman nozīmē "labs cilvēks".)

Šrīla Prabhupāda: Saskaņā ar viņu filozofiju slikti barot dzīvnieku ir nežēlība. Tāpēc, lai neļautu tam badoties, labāk ir to nogalināt. Tāds ir viņu viedoklis. Vai ne?

Bobs: Jā.

Šrīla Prabhupāda: Viņi saka: "Ak, labāk nogalināsim to, nevis ļausim ciest tik lielas sāpes." Šī ideja nāk no komunistu valstīm. Vecs cilvēks, vectēvs, cieš, tāpēc labāk nogalināsim viņu. Un Āfrikā – tur ir tādas ciltis, kurās ļaudis nogalina savus vecvectēvus un svin svētkus. Vai tas tā nav?

Šjāmasundara: Viņi tos apēd?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Kāds bhakta: Mans krusttēvs un krustmāte dienēja armijā. Viņiem nācās doties tālu projām, bet viņi nevarēja paņemt līdzi savu suni. Tad viņi sacīja: "Nabaga suns. Atšķirtībā no mums viņš būs tik nelaimīgs," un tad viņi suni iemidzināja, tas ir, nogalināja.

Šrīla Prabhupāda: Arī Gandi savā dzīvē reiz nogalināja teļu vai govi. Tā cieta lielas sāpes. Tāpēc Gandi pavēlēja: "Neļaujiet tai ciest, tūlīt nogaliniet to."

Girirādža: Vakar jūs teicāt, ka garīgajam skolotājam var nākties ciest savu mācekļu grēku dēļ. Kas ir "grēks"?

Šrīla Prabhupāda: Grēkot nozīmē nepildīt to, ko jūs apsoliņāt: "Es ievērošu vadošos principus." Ja māceklis tos neievēro, tad tas ir grēks. Viņš to ir apsoliņis. Ļoti vienkārši – viņš nepilda solījumu un rīkojas nekrietni. Tāpēc tas ir grēks. Vai tas ir skaidrs?

Girirādža: Jā. (Brīdi klusē) Taču mums ir jāpilda tas, ko jūs esat likuši...

Šrīla Prabhupāda: Hm?

Girirādža: Mēs cenšamies izpildīt jūsu norādījumus, taču, lai gan mēs cenšamies, mēs vēl nespējam tos ievērot pilnībā.

Šrīla Prabhupāda: Ko tas nozīmē? Jūs cenšaties un nevarat to izdarīt? Kā tas var būt?

Girirādža: Piemēram, uzmanīgi daudzina mantru. Reizēm mēs cenšamies, taču...

Šrīla Prabhupāda: Nē, tas nav pārkāpums. Iedomājies – cilvēks mēģina kaut ko izdarīt. Ja pieredzes trūkuma dēļ viņam tas reizēm neizdodas, tad tas nav pārkāpums. Viņš ir centies. Bhāgavatamā ir pants – ja bhakta cenšas, cik vien viņš spēj, taču nesagatavotības dēļ viņam dažreiz nekas neizdodas, Krišna to piedod. Un arī Bhāgavad-gītā (9.30.) ir teikts:

apī cet su-durācāro

bhājate mām ananya-bhāk

Reizēm, pats to negribot, savu pagātnes sliktu ieradumu dēļ (ieradums ir rakstura veidotājs) cilvēks izdara muļķības. Taču tas nenozīmē, ka viņš ir nekam nederīgs. Tomēr viņam ir jānožēlo izdarītais: "Es esmu rīkojies slikti." Un turpmāk viņam cik vien iespējams ir jācenšas no tā izvairīties. Taču ieradums ir rakstura veidotājs. Reizēm, neskatoties uz to, ka mēs visiem spēkiem cenšamies, maija, kas ir ļoti stipra, cenšas ieslēgt mūs savās važās. To var piedot. Krišna to piedod. Taču tiem, kas to dara pēc pašu vēlēšanās, netiek piedots. Ja cilvēks domā: "Es esmu bhakta un, paļaujoties uz mantras daudzinašanu, varu darīt visas šīs muļķības, un tās tiks neutralizētas," tad tas ir vislielākais apvainojums.

8. Pilnveidošanās Krišnas apziņā

Springfilda, Ņūdžersija

1972. gada 12. jūnijs

Dārgais Prabhupāda!

Es pazemīgi noliecos Jūsu priekšā.

Es bieži satiekos ar bhaktām Ņujorkas templī. Es ceru, ka šo jauko augsta līmeņa bhaktu sabiedrībā man izdosies kaut nedaudz pilnveidoties Krišnas apziņā. Mana līgava ir sākusi nākt uz templi un reizēm daudzina mantru. Agrāk viņa neko nezināja par Krišnas apziņu, bet es viņai pastāstīju par to vēstulēs no Indijas. Atrēja Riši sirsnīgi ielūdza mūs paciemoties viņa mājās, lai mēs varētu pavērot, kāda ir ideāla ģimenes dzīve.

Aprīļa beigās es devos uz Bombeju, lai izstātos no dienesta Miera Korpusā. Man par laimi es viegli saslīmu un tāpēc Bombejā pavadīju divas nedēļas. Šo laiku es pavadīju kopā ar augsta līmeņa Džuhu tempļa bhaktām, kas pret mani izturējās ļoti laipni. Diemžēl Jūs jau pirms piecām dienām bijāt aizbraucis no turienes.

Es gandrīz neko nesaprotu, taču ar ticību raugos uz Krišnas apziņas ceļu un ceru pilnveidoties tālāk un tālāk.

Es ar nepacietību gaidu tikšanos ar Atrēju Riši, kurš man pastāstīs par Losandželas templi, un Ņujorkā ceru satikties ar Jums un uzklaut Jūsu norādījumus. Liels paldies par uzmanību, ko Jūs parādījāt šim nekam nevērtīgajam zēnam.

Ar sirsnīgu sveicienu,

Bobs Kohens

ISKCON, Losandželosa

1972. gada 16. jūnijs

Bobam Kohenam

Springfilda, Ņūdžersija

Dārgais Bob!

Lūdzu, pieņem manu svētību. Liels paldies par Tavu 1972. gada 12.jūnija vēstuli. Tajā Tevis izpaustās jūtas sagādāja man lielu prieku. Man ir ļoti patīkami dzirdēt, ka Tu biedrojies ar mums. Es zinu, ka Tu esi ļoti labs un saprātīgs zēns ar labu uzvedību, tāpēc esmu pilnīgi pārliecināts, ka ļoti drīz Krišna Tevi svētīs, un Tu jutīsies pilnībā laimīgs Krišnas apziņā. Pilnveidoties Krišnas apziņā var, brīvprātīgi atmetot pieķeršanos materiālajai dabai jeb maijai. Šādu atsacīšanos sauc par tapasju. Taču neviens nevēlas veikt askēzes bez kāda noteikta mērķa; tāpēc godājamam cilvēkam, kas ir apveltīts ar zinātniski un filozofiski noskaņotu prātu (kāds esi Tu) vispirms ir jāapzinās, kas ir pārpasaulīgās zināšanas. Saņēmuši zināšanas, mēs tūlīt sākam pildīt tapasju un tad pilnveidojamies garīgajā dzīvē. Ikvienam, kurš cer savā dzīvē sasniegt pilnību, vispirms ir jāiegūst zināšanas. Tāpēc es Tev iesaku katru dienu cik vien iespējams lasīt mūsu grāmatas un censties izprast šo zinātni visos iespējamajos veidos, regulāri apspriežot to ar Ņujorkas tempļa bhaktām. Tādā veidā Tava pārlicība pamazām nostiprināsies, un, nopietnā noskaņā garīgi kalpodams, Tu pilnveidosies.

Jā, pirmais un vienīgais priekšnoteikums patiesās gudrības sasniegšanai ir kaut nedaudz ticēt man un šim Krišnas apziņas ceļam. Ja mums ir ticība, tad vēlāk mēs arī sapratīsim. Un, jo vairāk mēs sapratīsim, jo pretīgākas mums liksies maldinošās enerģijas važas. Un kad mēs brīvprātīgi atbrīvosimies no materiālās pasaules saitēm, tad mēs noteikti tuvosimies pilnībai.

Cik man zināms, tagad mēs transkribējam mūsu sarunas Mājāpurā, kuras ir ierakstītas magnetofona lentē, un izdosim tās grāmatā. Šīs grāmatas nosaukums būs "Pilnīgi jautājumi un pilnīgas atbildes". Tiklīdz grāmata būs gatava un būs iespējams to izplatīt, es Tev aizsūtīšu vienu eksemplāru. Drīzumā pa ceļam uz Londonu, kur notiks Ratha-jātras svētki, es iegriezīšos Ņujorkā un uzturēšos tur divas vai trīs dienas. Es vēl skaidri nezinu, kādā datumā ieradīšos Ņujorkā, taču Tas būs apmēram jūlija sākumā. Lai uzzinātu manas ierašanās dienu, sazinies ar Bāli Mardanu, un es ar ļoti lielu prieku vēlreiz satikšu Tevi Ņujorkā. Ja Tev būs kādi jautājumi, tad mēs atkal varēsim tos apspriest.

Ceru, ka Tu esi pie labas veselības un priecīgā noskaņā.

Tavs mūžīgais labvēlis

A. Č. Bhaktivēdānta Svāmī

9. Nākotnes izvēle

Ņujorka, 1972. gada 4. jūlijs

Bobs: Es saņēmu jūsu sirsnīgo vēstuli.

Šrīla Prabhupāda: Ahā.

Bobs: Apmēram pirms nedēļas.

Šrīla Prabhupāda: Tu esi ļoti saprātīgs zēns. Centies izprast šo filozofiju. Tas ir ļoti svarīgi. Ļaudis izšķiež tik daudz enerģijas, lai apmierinātu jutekļus. Viņi neapzinās to, kas ar viņiem notiks nākošajā dzīvē. Ikvienam būs jāpiedzimst atkal, taču nesaprātīgie ļaudis to nezina. Šī dzīve ir gatavošanās nākošajai. Bet viņi to nezina. Mūsdienu izglītības sistēma un tās universitātes ir pilnībā zaudējušas šīs

vienkāršās zināšanas. Mēs nomainām ķermeni ik brīdi – to ir pierādījusi medicīna. Pēc šī ķermeņa atstāšanas mums būs jāpieņem cits ķermenis. Kā notiks šī ķermeņa nomaiņa? Un kādu ķermeni mēs saņemsim? Arī to ir iespējams uzzināt. Piemēram, tas, kurš mācās augstskolā, zina, ka, nolīcis eksāmenus, viņš varēs strādāt par inženieri vai ārstu. Gluži tāpat mēs šajā dzīvē varam sagatavot sevi, lai sasniegtu noteiktu stāvokli nākošajā.

Barbara (Boba sieva): Vai mēs varam nākošajā dzīvē sasniegt tādu stāvokli, kādu vēlamies?

Šrīla Prabhupāda: Jā, jūs varat izvēlēties. Mēs esam izlēmuši, ka nākošajā dzīvē atgriezīsimies pie Krišnas. Tā ir mūsu izvēle – atgriezties atpakaļ mājās, atpakaļ pie Dieva. Pieņemsim, ka cilvēks vēlas saņemt izglītību. Izdarījis šo izvēli kļūt, piemēram, par inženieri vai ārstu, viņš gatavojas sava nospraustā mērķa sasniegšanai un iegūst izglītību. Tāpat arī mēs varam izvēlēties, kas mēs būsīm nākošajā dzīvē. Un, ja neizvēlēsimies mēs, tad to izdarīs materiālā daba.

Barbara: Vai tas ir iespējams, ka iepriekšējā dzīvē es apzinājos Krišnu?

Šrīla Prabhupāda: Tam nav nozīmes. Taču jūs to varat sasniegt. Izmantojiet šo iespēju, ko dod Krišnas apziņas kustība.

Kāds bhakta: Viņa jautā – vai tas ir iespējams, ka iepriekšējā dzīvē viņa ir bijusi Krišnas bhakta un ir atkal atgriezusies šajā stāvoklī?

Šrīla Prabhupāda: Pilnību sasniedzis Krišnas bhakta vairs neatgriežas. Taču, ja viņam ir kaut neliels trūkums, tad var gadīties, ka viņš atgriežas. Un, lai gan viņam ir kādi trūkumi, viņš piedzimst labā ģimenē. *Śucīnām śrīmatām gehe yoga-bhraṣṭo 'bhijāyate.* ("Neveiksmīgs jogs piedzimst reliģiozā vai aristokrātiskā ģimenē." (Bg. 6.41.)) Cilvēks ir apveltīts ar saprātu, kas viņam dod iespēju domāt par nākotni. Dzīvnieki to nespēj. Mēs esam apveltīti ar spēju izšķirt – ja es darīšu šādi, tad es gūšu labumu, ja es darīšu tā, tad es neko neiegūšu. Šādi mēs izšķiram, dzīvojot cilvēciskajā veidolā. Tāpēc izlietojiet šo spēju pareizi. Cilvēkiem ir jāzina, kas ir dzīves mērķis un jāizdara attiecīga izvēle. Tā ir cilvēku sabiedrība...

Barbara: Vai jūs kādreiz esat redzējis Krišnu?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Barbara: Tiešām?

Šrīla Prabhupāda: Katru dienu. Katru sekundi.

Barbara: Bet ne jau materiālajā ķermenī...

Šrīla Prabhupāda: Viņam nav materiāla ķermeņa.

Barbara: Jā, bet templī bhaktām ir Krišnas attēli...

Šrīla Prabhupāda: Tas nav materiāls ķermenis. Tev šīs lietas liekas materiālas, jo tev ir materiālas acis. Un šo materiālo acu dēļ tu nevari ieraudzīt garīgu veidolu. Tāpēc Viņš aiz žēlsirdības ierodas it kā materiālā ķermenī, lai mēs varētu Viņu redzēt. Tomēr, lai gan Viņš aiz žēlsirdības ir padarījis Sevi redzamu, tas nenozīmē, ka Viņš ir pieņēmis materiālu ķermeni. Pieņemsim, ka tavā mājā ir ienācis Amerikas Savienoto Valstu prezidents. Tas nenozīmē, ka viņš ieņem tādu pašu stāvokli kā tu. Viņš parāda savu laipnību. Aiz mīlestības viņš var atnākt uz tavām mājām, taču tas nenozīmē, ka starp jums vairs nav nekādas starpības. Tā kā mēs nevaram redzēt Krišnu ar savām materiālajām acīm, Krišna ierodas pie mums kā glezna, kā akmens vai koka statuļa. Krišna neatšķiras no šīm gleznām un koka statujām, jo viss ir Krišna.

Barbara: Kas notiek ar mūsu garu, kad mēs nomirstam?

Šrīla Prabhupāda: Mēs saņemam jaunu ķermeni.

Barbara: Nekavējoties?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Līdzīgi tam kā mēs nomainām dzīvokli – vispirms mēs iekārtojam jauno dzīvokli, un tad pametam veco un pārvācamies uz turieni.

Barbara: Vai mēs varam zināt, kāda veida ķermeni mēs saņemsim?

Šrīla Prabhupāda: Jā, ja mēs atrodamies uz pietiekami augsta līmeņa. Citādi daba pati izlems mūsu vietā. Tiem, kuri zina, ir skaidrs, kas būs tālāk. Bet par tiem, kas nezina, parūpēsies daba. Ja mums nav šo zināšanu, tad tas nozīmē, ka mēs neesam sagatavojuši sevi nākošajai dzīvei. Tāpēc nāves brīdī mūsu prāta stāvoklis pavisam nejauši radīs citu ķermeni, un daba mums to piešķirs.

Barbara: Bet daudzināšana – kā mums var palīdzēt daudzināšana?

Šrīla Prabhupāda: To tu vari pajautāt šiem zēniem (bhaktām). Viņi visu izskaidros.

Bobs: Ja Krišna valda pār visu, tad kā Krišna tur savā pakļautībā nebhaktas?

Šrīla Prabhupāda: Ar maiju. Līdzīgi valdībai, kas valda pār visu. Valsti pārvalda valdnieka ministri.

Bobs: Un kā Krišna vada bhaktas dzīvi?

Šrīla Prabhupāda: Tāpat, kā mēs izturamies pret savu iemīļoto. Piemēram, ja mums ir bērns, ko mēs mīlam, tad mēs to uzraugām, rūpējoties par viņu. Ja viņš vēlas pieskarties ugunij, tad mēs tūlīt viņam aizrādām: "Nē, nē, mīļais puisēn! Neskaries klāt!" Tādējādi cilvēks, kas apzinās Krišnu, bhakta, nekad nenomaldās no ceļa, jo viņu vienmēr vada Krišna. Turpretī tie, kas neapzinās Krišnu, atrodas maijas uzraudzībā, un maija darīs to, kas nepieciešams. Par to pārliecināties var katrs.

Bobs: Vai, mums piedzimstot, nāves brīdis jau ir noteikts?

Šrīla Prabhupāda: Ko?

Bobs: Vai tas, kad es miršu un citi cilvēki mirs, ir iepriekš nolemts jau pirms mūsu dzimšanas? Vai, man piedzimstot, ir jau nolemts noteikts dzīves ilgums?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Kāds bhakta: Un cilvēks to nevar izmainīt?

Šrīla Prabhupāda: Nē, viņš to nevar izmainīt. Taču Krišna var to izmainīt.

Bhakta: Ja cilvēks izdara pašnāvību, vai tas arī ir iepriekš nolemts?

Šrīla Prabhupāda: Nē, nav nolemts. To jūs varat izdarīt, jo jums ir neliela neatkarība. Pašnāvība ir nedabiska rīcība, tas ir pret mūsu dabu. Taču, tā kā mēs esam neatkarīgi, mēs varam atsāties no dabas un nokļūt "nedabā". Cietumnieks nevar izkļūt no cietuma dabiskā veidā, taču kaut kādā veidā viņam var izdoties pārlēkt pāri sētai un aizbēgt. Tādā gadījumā viņš ir kļuvis par noziedznieku, kurš ir pelnījis, ka to atkal ieliek cietumā. Protams, cietumnieks nevar vienkārši izkļūt no cietuma, taču, ja viņš kaut kādā veidā izbēg no turienes, tad tas nozīmē, ka viņš atkal ir kļuvis par noziedznieku. Viņu atkal apcietinās, un viņam būs jāpavada cietumā ilgāks laiks, jo sods šoreiz būs bargāks. Tādējādi mēs, protams, nevaram izbēgt no sava likteņa. Bet ja mēs to izdarām, tad mums būs jācieš. Taču, ja mēs apzināmies Krišnu, Krišna var izmainīt mūsu likteni. Mēs to nedarām, taču Krišna to izdarīs. Krišna saka: *aham tvām sarva-pāpebhyo mokṣayiṣyāmi* – "Es tevi aizsargāšu" (Bg. 18.66.). Viņš to izmaina, lai mani aizsargātu.

Cilvēki atrodas uz diviem dažādiem līmeņiem – ir nebhaktas un bhaktas. Nebhakta atrodas materiālās dabas varā, bet bhaktu tieši vada Krišna. Svarīga cilvēka, lielas kompānijas vadītāja kantorī strādā

daudzi darbinieki, un viņi ir pakļauti dažādu nodaļu pārvaldniekiem. Taču, lai gan ārpus mājas šis cilvēks valda netiešā veidā, mājās viņa bērni atrodas tiešā viņa uzraudzībā. Taču viņš vienmēr valda pār citiem. Tieši tāpat Dievs vienmēr valda pār citiem. Kad cilvēks kļūst par bhaktu, pār viņu valda Dievs; kamēr viņš ir nebhakta, viņš atrodas Kunga pārstāves maijas varā. Taču viņš vienmēr ir kādam pakļauts. Kā piemēram, ikviens Amerikas pilsonis ir pakļauts valdībai. Ja viņš dzīvo godīgi, viņš atrodas valdības pakļautībā; ja viņš ir izdarījis kaut ko sliktu, viņš nonāk tiesas iestāžu pakļautībā. Taču viņš nevar teikt: "Es neesmu nevienam pakļauts." Tas nav iespējams. Ikviens ir pakļauts kādam citam. Ja kāds saka: "Es neesmu pakļauts nevienam," viņu nevar uzskatīt par saprātīgu – viņš ir sajucis prātā. Ikviens atrodas kāda cita pakļautībā. Tātad mēs atrodamies vai nu tiešā Dieva vai Viņa pārstāves maijas pakļautībā. Atrodoties maijas pakļautībā, mēs velti pavadām savu dzīvi; mēs paliekam materiālajā esamībā dzīvi pēc dzīves, mainot ķermeņus. Taču, ja mēs izvēlamies atrasties Dieva pakļautībā, tad, nāves brīdī atstājuši ķermeni, mēs atgriezīamies mājās, atpakaļ pie Dieva. Tad mūsu dzīve vainagojas panākumiem. Nav iespējams dzīvot, neatrodoties kāda cita pakļautībā. Mēs to nespējam. Tas ir saprāts. Tas ir teikts Bhagavad-gītā: *bahūnām janmanām ante jñānavān mām prapadyate* – "Pēc daudzām dzimšanām un dzīvēm, kas pavadītas prātojumos, cilvēks uztic sevi Man." (Bg. 7.19.) *Vāsudevah sarvam iti* – "Krišna, Tu esi viss pastāvošais. Un tā, es esmu atnācis. Pieņem mani. Tagad es esmu pilnībā uzticējies sevi Tev. Tu vadi mani. Es esmu pakļauts Tev. Visu šo laiku mani vadīja šie nelieši. No tā es neguvu nekādu labumu. Es biju pakļauts saviem jutekļiem. Atrodoties jutekļu pakļautībā, es kalpoju tā sauktajai ģimenei, sabiedrībai, valstij, tautai, un galu galā suņiem. Taču nekas nespēja mani apmierināt. Tāpēc tagad es esmu nācis pie veselā saprāta – es atdošu sevi Tev. Lai pār mani valda Dievs, nevis suns!" Lūk, tāda ir Krišnas apziņa. Vai tad jūs neesat redzējuši, kā cilvēks atrodas suņa pakļautībā? Suns uz ielas apstājas, lai izkārņotos, bet viņa saimnieks stāv un gaida. Vai tas tā nav? Suns izkārņās un nolaiž urīnu, bet saimnieks domā: "Es esmu saimnieks." Taču viņš ir pakļauts sunim. Lūk, kāda ir maija. Viņš ir kļuvis par suņa kalpu, taču domā: "Es esmu saimnieks." Tātad, kamēr cilvēks neapzinās Krišnu, viņš nespēj saprast. Mēs saprotam, ka šis muļķis atrodas suņa pakļautībā, taču viņš domā, ka ir saimnieks. Mēs to saprotam. Kā jūs domājat? Vai viņš ir pakļauts sunim?

Bobs: Tieši tā.

Šrīla Prabhupāda: Taču viņš domā: "Es esmu suņa saimnieks." Ģimenes cilvēks atrodas savas sievas, bērnu, kalpu un citu ļaužu pakļautībā, taču viņš domā: "Es esmu saimnieks." Prezidents Niksons domāja, ka viņš ir savas valsts valdnieks, taču arī šāds prezidents ir atkarīgs no citiem. Vienā mirklī tauta, viņa kalpi var viņu atlaist! Cilvēks var kļūt par prezidentu, ja solīs: "Es jums ļoti labi kalpošu, es būšu jūsu vislabākais kalps." Tad ļaudis viņu ievēl: "Ļoti labi, kļūsti par prezidentu." Un tad viņš aicina tautu: "Ievēliet mani atkal! Ievēliet mani atkal!" Tas nozīmē, ka viņš ir kalps. Taču viņš domā: "Es esmu valdnieks." Lūk, kāds ir viņa stāvoklis. Tā ir maija. Tas, kurš atrodas maijas pakļautībā, uzskata sevi par saimnieku, taču viņš ir kalps. Bet bhakta nekad nedomā: "Es esmu saimnieks." Viņš vienmēr apzinās to, ka ir kalps. Lūk, ar to maija atšķiras no īstenības. Viņš vismaz apzinās: "Es nekad neesmu saimnieks. Es vienmēr esmu kalps." Stāvokli, kad kalps domā: "Es esmu saimnieks," sauc par maldiem. Taču, ja kalps domā: "Es esmu kalps," tad viņš ir brīvs no maldiem. Viņš ir sasniedzis mukti, atbrīvi, jo vairs neatrodas maldu varā. Padomājiet par to. Bhakta nekad neatrodas maldu varā. Viņš apzinās savu stāvokli. *Svarūpena vyavasthitiḥ*. (Bhāg. 2.10.6.) Mukti, atbrīve, nozīmē, ka viņš atrodas savā sākotnējā stāvoklī. Es esmu kalps. Tādējādi, ja es apzinos, ka esmu kalps, tad es esmu sasniedzis atbrīvi. Bet, ja es uzskatu, ka esmu saimnieks, tad esmu nonācis verdzībā. Lūk, ar ko atšķiras saistītā dzīve no atbrīvotās dzīves.

Šie Krišnas apziņas bhaktas vienmēr apzinās, ka viņi ir Krišnas kalpi. Tāpēc viņi visi ir sasnieguši atbrīvi. Viņi netiecas pēc atbrīves. Viņi jau ir brīvi, jo atrodas savā sākotnējā stāvoklī. Viņi neiztēlojas

sevi par saimniekiem. Turpretī visi citi domā: "Es esmu saimnieks." Tie ir maldi. Mēs nevaram būt saimnieki, lai kas mēs dzīvē nebūtu; mums vienmēr ir jāpaliek kalpiem. Lūk, kāds ir mūsu stāvoklis. Kad cilvēks iedomājas, ka viņš ir saimnieks, viņš atrodas saistītajā dzīves stāvoklī. Un, brīvprātīgi uzticot sevi augstākajam saimniekam, viņš sasniedz atbrīvi. Bhakta savā darbībā netiecas pēc atbrīves. Tiklīdz viņš uztic sevi Krišnam vai Krišnas pārstāvim, viņš saņem atbrīvi.

Bobs: Prabhupāda, ļaudis, kas ir pievērsušies reliģijai, piemēram, šie "Jēzus fani" un citi, apgalvo, ka viņus vada Jēzus. Vai tā ir taisnība?

Srīla Prabhupāda: Jā, taču viņi neseko Jēzus norādījumiem. Piemēram, kristieši – Jēzus ir devis tiem norādījumu: "Tev nebūs nokaut," taču viņi nogalina. Kā gan viņi seko Jēzus norādījumiem? Viņi vienkārši apgalvo: "Mani vada Jēzus Kristus," bet vai ar to pietiek? "Taču mani nerūp tas, ko viņš saka." Vai tā ir sekošana? Nevienam neseko Jēzum Kristum. Šie ļaudis ir liekuļi. Atrast tādu cilvēku, kurš patiešām seko Jēzum Kristum, ir ļoti grūti. Ikviens var sekot Jēzum Kristum, taču nevienu tas neinteresē. Viņi uzskata Jēzu Kristu par grēku izpircēju. Tāda ir viņu filozofija. Viņi visdažādākajos veidos grēko, un nabaga Jēzus Kristus būs atbildīgs par to. Tāda ir viņu reliģija. Tāpēc viņi sludina: "Mūsu reliģija ir ļoti laba. Mūsu grēku dēļ nomira Jēzus Kristus." Vai tā ir laba reliģija? Viņiem nav nekādas līdzjūtības pret Jēzu Kristu. Viņš nomira mūsu grēku dēļ. Kāpēc mums atkal ir jāgrēko? Tāda dižena dzīvība tika ziedota, lai izpirktu mūsu grēkus, tāpēc mums ir jāpieņem Jēzus Kristus norādījumi. Taču, ja mēs rīkojamies citādi: "Ak, mēs turpināsim grēkot visdažādākajos veidos, un Jēzus Kristus izpirks visus mūsu grēkus; es tikai iešu uz baznīcu, nožēlošu izdarīto un, atgriezies mājās, atkal darīšu nekrietnības," kā jūs domājat – vai tas liecina par attīstītu saprātu?

Bobs: Nē.

Šrīla Prabhupāda: Patiesībā tas, kurš seko Jēzum Kristum, noteikti sasniegs atbrīvi. Taču atrast tādu cilvēku, kurš patiešām seko Jēzum Kristum, ir ļoti grūti.

Bobs: Bet kā ir ar "Jēzus faniem", jauniešiem, kas pievienojušies Jēzus kustībai? Viņi bieži lasa Bībeli un mēģina...

Šrīla Prabhupāda: Bet Bībeles mācība noliedz vardarbību. Kā gan viņi var nogalināt, ja darbojas saskaņā ar Bībeli?

Bobs: Es kādam no viņiem to jautāju, un viņš apgalvoja, ka Bībelē minēts, ka arī Jēzus ēda gaļu.

Šrīla Prabhupāda: Tas ir pareizi. Viņš var ēst visu. Viņš ir visuvarens. Taču viņš pavēlēja: "Tev nebūs nokaut. Jums ir jāpārtrauc nogalināšana." Jēzus ir visuvarens. Viņš var apēst visu pasauli. Taču mēs nevaram salīdzināt sevi ar Jēzu Kristu. Mēs nevaram atdarināt Jēzu Kristu – mums ir jāklausa viņa pavēlēm. Tikai tad jūs sekojat Jēzum Kristum. Tā izpaužas īstena paklausība. Tas viss ir izskaidrots Bhāgavatamā. Īšvara, kam pieder visa vara, var darīt visu, ko vēlas, taču mēs to nevaram atdarināt. Mums ir jāklausa viņa pavēlēm: "Es darīšu to, ko viņš man liek." Mēs nevaram atdarināt. Jūs sakāt, ka Jēzus Kristus ēda gaļu. Bet jūs nezināt, kādos apstākļos viņš to darīja. Viņš pats ēda gaļu, taču citus aicināja nenogalināt. Vai tu domā, ka šeit ir kāda pretruna?

Bobs: Nē.

Šrīla Prabhupāda: Viņš tā nevarēja darīt. Tā ir īsta ticība viņam – apzināties, ka viņš tā nevarēja darīt. Bet kāpēc viņš ēda gaļu? Viņš zina, kāpēc, bet man viņš pavēlēja nenogalināt. Man ir jāpilda šis norādījums. Tas ir īstenais paņēmiens. Mēs neesam Jēzus Kristus; mēs nevaram atdarināt viņu. Viņš ziedoja savu dzīvi Dievam. Vai mēs to varam izdarīt? Tad kāpēc mums ir jāatdarina Jēzus Kristus? Jūs atdarināt Jēzu Kristu, ēdot gaļu. Kāpēc gan nepamēģināt atdarināt Jēzu Kristu, ziedojot savu dzīvi Dieva apziņas sludināšanai? Ko jūs par to domājat? Jā, sludinot tu vari teikt to, ko tu domā. Viņi ir tā

saucamie kristieši, taču ko viņi dara Dieva labā? Kā piemēru varam minēt sauli. Saule var iztvaicēt urīnu. Vai jūs varat dzert urīnu? Ja jūs vēlaties atdarināt sauli – "Skaties, saule ir iztvaicējusi urīnu. Arī es izdzeršu urīnu." – vai jūs to varat? Jēzus Kristus ir ļoti varens; viņš var darīt visu, ko vēlas. Taču mēs to nevaram atdarināt. Mums vienkārši ir jāpilda viņa norādījumi. Lūk, kā jād darbojas istam kristietim. Mēs nevaram atdarināt ļoti varenu cilvēku. Tā nav pareiza attieksme. Vēdu rakstos, kurus mēs pieņemam, ir minēts, ka kādreiz pastāvēja indes okeāns, un ļaudis nezināja, ko ar to iesākt. Tad Kungs Šiva sacīja: "Viss būs kārtībā, es to izdzeršu." Tad viņš izdzēra visu indes okeānu un turēja to savā kaklā. Vai jūs varat dzert indi? Nevajag okeānu – tikai vienu glāzi! Vai mēs tā varam atdarināt Kungu Šivu? Kungs Šiva nekad nav ieteicis mums dzert indi.

Tātad mums ir jāpilda viņa norādījumi, nevis jāatdarina viņš. LSD un marihuānas lietotāji saka, ka Kungs Šiva smēķē gandžu. Bet Kungs Šiva izdzēra veselu indes okeānu. Vai jūs to varat izdarīt? Mums ir jāpieņem Kunga Šivas norādījumi. Viņš saka, ka vislabākā godināšana ir Višnu godināšana. Višnor āradhanam param. Kad Pārvatī viņam jautāja, kurš no godināšanas paņēmieniem ir vislabākais, Šiva sacīja: "Vislabākais godināšanas veids ir Kunga Višnu (Krišnas) godināšana." Visumā ir daudz padievu, taču Šiva ieteica Višnu godināšanu kā visaugstāko. Un vēl labāka par Višnu godināšanu ir vaišnavu godināšana. "Tadijānām" – tie ir Viņa kalpi jeb tie, kas ir saistīti ar Kungu. Piemēram, mēs godinām šo koku, tulasī. Mēs negodinām visus kokus, taču, tā kā tulasī ir ļoti cieši saistīta ar Krišnu, Višnu, mēs viņu godinām. Gluži tāpat, ja kaut kas ir cieši saistīts ar Krišnu, tad godināt šo lietu ir labāk nekā godināt Višnu.

Bobs: Kāpēc tā?

Šrīla Prabhupāda: Tāpēc, ka tas iepriecina Krišnu. Pieņemsim, tev ir suns, un atnāk tavi draugi un glauda tavu suni. (Šrīla Prabhupāda atdarina glaudišanu.) Tas jūs iepriecina. Jūs priecājaties: "Ak, viņš ir ļoti labs draugs." Redzi, kā viņi domā. Mēs to zinām – atnāk draugs un saka: "Skat, kāds tev jauks suns." (Visi smejas.) (Istabā ienāk daži indiešu viesi.)

Šrīla Prabhupāda: Lūdzu, paņemiet nedaudz prasādas. (Šrīla Prabhupāda turpina sarunāties ar viesiem. Reizēm viņš runā angļu un reizēm hindi valodā. Šī ir pēdējā diena, ko viņš pavada Ņujorkā, un jau pēc dažām stundām viņam ir jālido ar lidmašīnu uz Londonu. Bobs ir atbraucis ar mašīnu, lai aizvestu Šrīlu Prabhupādu uz Kenedija lidostu. Bhaktas steidzas, viņi nes bagāžu uz mašīnu, sakārto lapas ar Šrīlas Prabhupādas pēdējiem tulkojumiem un steidz izdarīt citus pēdējos darbus.)

Šjāmasundara: Šrīla Prabhupāda, viss ir kārtībā. Mašīna mūs gaida.

Šrīla Prabhupāda: Mēs tagad varam iet? Harē Krišna!

Pielikumi

Par autoru

Viņa Dievišķā Žēlastība A.Č. Bhaktivēdānta Svāmī Prabhupāda ieradās šajā pasaulē 1896. gadā Kalkutā. Tur viņš 1922. gadā pirmo reizi satika savu garīgo skolotāju Šrīlu Bhaktisidhāntu Sarasvatī Gosvāmī. Ievērojamam bhakti zinātniekam, sešdesmit četru Gaudīja Mathu (Vēdu institūtu) dibinātājam Bhaktisidhāntam Sarasvatī iepatikās izglītotais jauneklis, un viņš pārliecināja Šrīlu Prabhupādu veltīt savu dzīvi Vēdu zināšanu izplatīšanai. Šrīla Prabhupāda kļuva par viņa skolnieku un pēc vienpadsmit gadiem (1933. gadā) Allahabadā saņēma iesvētību no sava garīgā skolotāja.

Jau pirmajā tikšanās reizē 1922. gadā Šrīla Bhaktisidhānta Sarasvatī Thākurs lūdza Šrīlam Prabhupādam izplatīt Vēdu zināšanas angļu valodā. Turpmākajos gados Šrīla Prabhupāda uzrakstīja skaidrojumu Bhagavad-gītai un palīdzēja darbā Gaudīja Mathai. 1944. gadā Šrīla Prabhupāda bez

jebkādas palīdzības no malas sāka izdot žurnālu "Back to Godhead" ("Atpakaļ pie Dieva"), kurš iznāca divas reizes mēnesī angļu valodā. Sākumā viņš pats to rediģēja, salika, laboja slejas un pat izplatīja bezmaksas eksemplārus. Šrīla Prabhupāda turpināja izdot žurnālu par spīti visām grūtībām, un tagad viņa mācekļi izdod to un daudzus citus žurnālus jau vairāk nekā trīsdesmit valodās.

Atzīmējot Šrīlas Prabhupādas augstās filozofiskās zināšanas un bhakti, Gaudija vaišnavu biedrība 1947. gadā piešķīra viņam goda nosaukumu "Bhaktivēdānta". Lai vairāk laika varētu veltīt rakstīšanai un svēto rakstu studēšanai, 1954. gadā Šrīla Prabhupāda kļuva par vānaprasthu (atteicās no ģimenes dzīves) un devās uz svēto vietu Vrindāvanu, kurā viņš ļoti pieticīgos apstākļos dzīvoja viduslaikos celtajā Rādhā-Dāmodaras templī. Šeit viņš vairākus gadus nopietni studēja svētos rakstus un rakstīja. 1959. gadā viņš pieņēma sanjāsu (atsacīšanās dzīves kārtu). Rādhā-Dāmodaras templī viņš sāka rakstīt savu ievērojamāko darbu – Šrīmad Bhāgavatamas (Bhāgavata Purānas) astoņpadsmit tūkstošu pantu daudzsējumu tulkojumu un skaidrojumu. Šeit viņš uzrakstīja arī grāmatu "Easy Journey to Other Planets" ("Viegls ceļojums uz citām planētām").

1965. gadā, pēc Šrīmad Bhāgavatamas pirmo trīs sējumu izdošanas, Šrīla Prabhupāda devās uz ASV, lai izpildītu sava garīgā skolotāja norādījumu. Pēc ierašanās rietumos viņš uzrakstīja Indijas klasisko reliģisko un filozofisko tekstu tulkojumus un apkopojumus vairāk nekā astoņdesmit sējumos.

Kad 1965. gadā Šrīla Prabhupāda ar kravas kuģi ieradās Ņujorkā, viņš bija praktiski bez jebkādiem materiāliem līdzekļiem. Lielās grūtībās pagāja gandrīz gads, līdz 1966. gada jūlijā viņš nodibināja Starptautisko Krišnas apziņas biedrību (ISKCON). Šrīla Prabhupāda vadīja to līdz pat 1977. gada 14. novembrim, kad viņš atstāja šo pasauli. Šajos gados šī biedrība izauga par savienību, kurā ietilpst vairāk nekā simts āšrami, skolas, templi, institūti un lauku kopienas visā pasaulē.

1972. gadā Šrīla Prabhupāda nodibināja gurukulu – skolu Dallasā (Teksasas štats, ASV), tādējādi rietumos pirmo reizi ieviešot Vēdu jaunāko un vidējo izglītību. Turpmākajos gados Šrīlas Prabhupādas vadībā viņa mācekļi ir nodibinājuši vairākas citas šādas skolas, galvenā no tām atrodas Indijā Vrindāvanā.

Prabhupāda iedvesmoja vairāku starptautisko Vēdu kultūras centru celtniecību Indijā. Vienu no tiem – Šrīdhāma Mājāpuru – ir paredzēts pārvērst par garīgo pilsētu. Šī milzīgā projekta īstenošana turpināsies visu šo desmitgadi. Vrindāvanā ir radīts krāšņais Krišna-Balarāmas templis un "Starptautiskā viesnīca". Arī Bombejā ir uzcelts liels kultūras un izglītības centrs. Plānots radīt vairāk nekā desmit svarīgus centrus visā Indijā.

Tomēr visnozīmīgākais Šrīlas Prabhupādas ieguldījums ir viņa grāmatas. Autoritātes, domas dziļuma un skaidrības dēļ tās augstu vērtē zinātnieki, un daudzās augstskolās tās izmanto kā mācību grāmatas. Viņa darbi ir tulkoti vairāk nekā deviņdesmit pasaules tautu valodās, izdevniecība "The Bhaktivedanta Book Trust", kura tika nodibināta 1972. gadā tikai Šrīlas Prabhupādas grāmatu izdošanai, pašlaik kļuvusi par pasaulē lielāko Indijas reliģisko un filozofisko tekstu izdevēju.

Par spīti iespaidīgajam gadu skaitam Šrīla Prabhupāda divpadsmit gadu laikā apbrauca zemeslodi četrpadsmit reizes. Šajos ceļojumos viņš lasīja lekcijas visos sešos kontinentos. 1971. gadā viņš apmeklēja arī Maskavu. Par spīti smagajai slodzei Šrīla Prabhupāda turpināja ražīgi strādāt, un viņa darbi tagad veido patiesu Vēdu filozofijas, reliģijas, literatūras un kultūras bibliotēku.

Meditācija

Kas ir mantra?

Ja cilvēks grib atbrīvoties no rūpēm un ciešanām un grib būt laimīgs, tad ļoti svarīga ir meditācija.

Meditēt nozīmē pakļaut sevi vienai domai. Lai prātu atbrīvotu no ikdienas rūpēm, cilvēkam ir jāpaceļas pār materiālo un jācenšas nostiprināties pārpasaulīgajā, garīgajā līmenī. Daudzinot Dieva svētos vārdus, mēs nonākam saskarē ar garīgo, ar Dievu.

Svētajos rakstos minēti daudzi Dieva vārdi: Krišna, Jehova, Rāma, Allahs, Buda u.c. Dieva vārdu daudzināšana attīra un paceļ cilvēku no materiālā līmeņa uz garīgo. Indijā jau tūkstošiem gadu ļaudis daudzina svētos vārdus mantru veidā. Sanskritā vārds "man" nozīmē prāts, bet "tra" – atbrīvošana. Tātad mantra ir garīgu skaņu kopa, kas atbrīvo mūsu prātu no nemiera.

Vēdu rakstos viena mantra ir nosaukta par augstāko – par mahāmantru. Kali-santarana Upaniśadā paskaidrots: "Šos sešpadsmit vārdus – Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē, Harē Rāma, Harē Rāma, Rāma Rāma, Harē Harē – sevišķi iesaka lietot Kali-jugā, strīdu, nemiera un liekulības laikmetā."

Vārds "Krišna" nozīmē "visupievilcīgais", "Rāma" nozīmē – "līksmes devējs", bet "Harē" ir vēršanās pie Visaugstā Kunga garīgās kalpošanas enerģijas. Tātad mahāmantras tulkojums ir šāds: "Ak, Visaugstais Kungs, visupievilcīgais, līksmes un spēka devēj, lūdzu, atļauj man kalpot Tev."

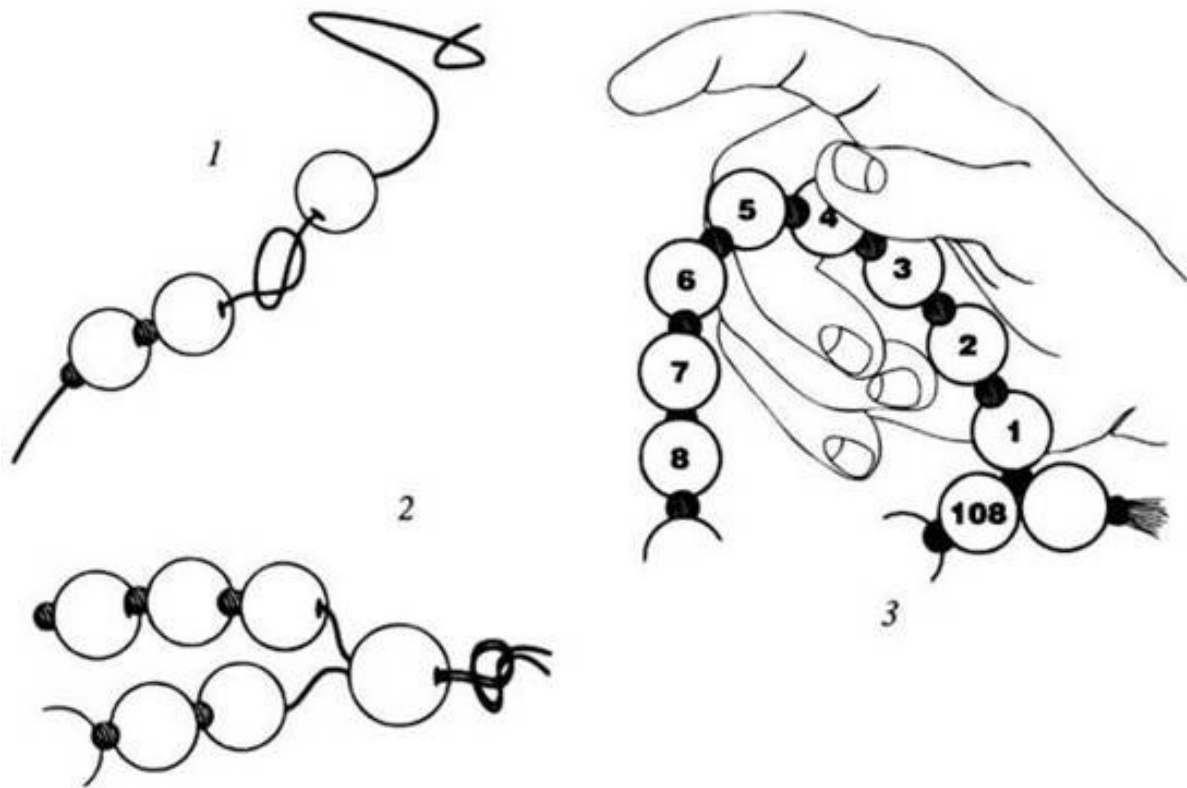
Harē Krišnas mahāmantras daudzināšanai nav vajadzīgi kādi īpaši apstākļi. Mantras meditācijas brīnišķīgākā iezīme ir tā, ka to var veikt visur – mājās, darbā, vadot automašīnu, braucot autobusā vai vilcienā. Skaitīt mantru var vienmēr un visur.

Mantru var skaitīt divos veidos. Individuālo meditāciju, mantras skaitīšanu uz krellītēm, sauc par džapu, bet mantras kopīgo dziedāšanu sauc par kīrtanu. Parasti kīrtanā izmanto arī mūzikas instrumentus un sit plaukstas. Abi mantras daudzināšanas veidi ir ieteikti svētajos rakstos un ir labvēlīgi mūsu garīgai attīstībai.

Džapas meditācija

Pirmā veida meditācijā visieteicamāk mahāmantru skaitīt uz virtenes, kas sastāv no 108 uz auklas uzvērtām zīlītēm, kuras vienu no otras atdala mezgliņi. Vidū ir uzvērta 109. zīle, kura ir lielāka par citām – tā pārstāv Krišnu. Sāciet ar nākamo zīlīti aiz lielās zīles. Saņemiet zīlīti starp īkšķi un vidējo labās rokas pirkstu un balsī izrunājiet:

*Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē
Harē Rāma, Harē Rāma, Rāma Rāma, Harē Harē*

Atkārtojiet šo mantru uz katras zīlītes, kamēr nonāksiet līdz lielākajai, tad apgrieziet virteni un turpiniet pretējā virzienā. Nevajag skaitīt mantru uz lielās zīles vai pārlēkt tai pāri, turpinot skaitīt tajā pašā virzienā. Šāda skaitīšana uz zīlītēm ir īpaši iedarbīga, jo tajā ir iesaistīta arī tauste, kas palīdz mums labāk koncentrēties uz mantru.

Atkārtojot mantru uz katras no 108 zīlītēm, jūs esat veikuši vienu apli. Viena apļa atkārtošana jāveic piecās līdz septiņās minūtēs, lai gan sākumā tas var prasīt desmit vai pat vairāk minūtes. Iesaka skaitīt mantru sešpadsmit šādus apļus ik dienas. Ja kādam tas nav pa spēkam, tad pašam vajag noteikt sev kādu apļu skaitu un, piemēram, skaitīt mantru pusstundu no rīta un pusstundu vakarā. Mantru var skaitīt jebkurā diennakts laikā, tomēr Vēdu rakstos teikts, ka noteiktas stundas garīgām nodarbībām ir vislabvēlīgākās. Garīgai attīstībai vislabākās agrās rīta stundas, tāpēc, ja vēlaties, lai mantras iedarbība būtu visspēcīgākā, skaitiet to agri no rīta.

Džapu jūs varat skaitīt gan telpās, gan svaigā gaisā. Nav svarīgi arī tas, cik skaļi jūs to darāt. Pats svarīgākais – ik vārdu izrunāt skaidri un ieklausoties, nedrīkst izlaist zilbes. Mūsu prātam ir tieksme šaudīties no vienas domas uz citu, jo pēc savas dabas tas nav stingrs. Tāpēc ir jācenšas koncentrēties uz mantras skaņu, ieklausoties katrā tās vārdā.

Kīrtana

Iepriekš aprakstītā džapa ir individuālā meditācija, bet kīrtana ir kopīgā meditācija. Kīrtanas laikā cilvēki dzied Harē Krišnas mantru, parasti mūzikas instrumentu pavadībā. Kīrtanu var veikt mājās kopā ar ģimeni, pie draugiem vai pat mežā. Viens cilvēks vada kīrtanu, dziedot Harē Krišnas mantru. Kad viņš vienu reizi ir mantru nodziedājis, tad pārējie to atkārtot tādā pašā veidā, kā vadītājs. Tad atkal dzied vadītājs un pārējie atbild, utt. Šādi atkal un atkal atkārtojot mantru, visu kīrtanas dalībnieku garīgā svētlaipe aizvien pieaug.

Kīrtanas laikā cilvēks ne tikai klausās, kā viņš skaita mantru pats, bet arī dzird citu dziedāšanu, tā pastiprinot mantras iedarbību. Mantru var dziedāt jebkurā melodijā. Parasti kīrtanā tiek lietoti mūzikas instrumenti, bet var iztikt arī bez tiem. Kīrtanā lieto tradicionālos Indijas instrumentus, piemēram, bungas vai karatālas (metāla šķīvjus). Ja to nav, pacentieties atrast kaut ko līdzīgu, teiksim,

kādu kasti, ko var izmantot kā bungas. Var izmantot arī citus mūzikas instrumentus, piemēram, klavieres, ērģelītes, flautu vai ģitāru. Ir labi ritmā sist plaukstas. Kopā ar jums var sēdēt arī bērni – tā arī viņi garīgi pilnveidosies. Šādi kopā ar ģimeni jūs varat dziedāt mantru katru vakaru.

Harē Krišnas mantras dziedāšana sniedz aizvien pieaugošu prieku. Jūs paši par to varat pārliecināties. Pamēģiniet nepārtraukti atkārtot kādu citu vārdu vai frāzi kaut vai piecas minūtes. Ja jūs, piemēram, sakāt vārdus "Pepsi-kola" kaut vai dažas minūtes, tie jums kļūs nepanesami. Tie nesniedz nekādu prieku un apmierinājumu. Toties Krišnas vārds ir pārpasaulīgs, un, ja cilvēks daudzina šo vārdu, tad viņš gribēs to darīt atkal un atkal.

Kā uzlabot mantras skaitīšanu

Lai kādos apstākļos cilvēks arī daudzinātu Harē Krišnas mantru, viņš gūs lielu garīgo labumu. Svētie un dižie gudrie, kas ir autoritātes mantras daudzinašanā, iesaka noteiktus paņēmienus, kas ļauj pastiprināt mantras iedarbību un ātrāk sasniegt vēlamo mērķi.

Jo vairāk cilvēks daudzina Harē Krišna, jo vieglāk viņam būs sekot zemāk minētajiem principiem. Tas notiek tāpēc, ka mantras skaitīšanas laikā cilvēks iegūst arvien lielāku garīgo spēku un attīsta augstāku garšu. Kad cilvēks sāk baudīt garīgo prieku, ko sniedz šī daudzinašana, tad viņam ir daudz vieglāk atbrīvoties no sliktajiem paradumiem, kas traucē tālāku garīgo attīstību.

1. Vadošie principi

Tiem, kas ir nopietni un patiesi vēlas pilnveidoties garīgajā dzīvē, jāievēro sekojoši vadošie principi:

- 1) Jāēd tikai tīrs veģetārs ēdiens, t.i. jāizvairās no gaļas, zivīm un olām.
- 2) Jāatsakās no apreibinošām vielām (narkotikām, alkohola, cigaretēm, arī no kafijas un melnās tējas).
- 3) Jāizvairās no azartspēlēm.
- 4) Jāatsakās no nelikumīgas dzimumdzīves (dzimumdzīve ir atļauta tikai laulībā un tikai bērnu ieņemšanai).

Sekojot šeit minētajiem četriem vadošiem principiem, cilvēks var ātri attīstīties garīgā dzīvē. To neievērošana traucē šādu attīstību, jo palielina mūsu materiālās pieķeršanās. Tomēr Harē Krišnas mantrai ir tāds spēks, ka tās daudzinašana palīdzēs jums nostāties uz pareizā ceļa, lai kādos dzīves apstākļos mēs arī neatrastos.

2. Vēdu rakstu lasīšana

Ja jūs pastāvīgi lasīsiet Vēdu rakstus, īpaši Bhagavad-gītu un Šrīmad-Bhāgavatamu, tad spēsiet daudz vieglāk pilnveidoties garīgajā dzīvē. Ja jūs klausīsieties par Krišnu, par Viņa neparastajām darbībām un pārpasaulīgām spēlēm, tad atbrīvosieties no visiem sārņiem, kas ilgajā saskarsmē ar materiālo pasauli ir sakrājušies jūsu sirdī. Pastāvīgi klausoties par Krišnu un garīgo valstību, kur Krišna bauda mūžīgās spēles ar Saviem bhaktām, jūs sapratīsiet, kas ir dvēsele, kas ir patiesa garīgā darbība un kā pilnībā atbrīvoties no materiālās pasaules važām.

3. Ēdiena piedāvāšana Krišnam

Lai izvairītos no materiāliem sārņiem, jums jāēd tikai Krišnam piedāvāts, garīgots veģetārais ēdiens. Jebkuras dzīvas būtnes nogalināšana izraisa karmiskas sekas un tas attiecas pat uz augiem. Tomēr Bhagavad-gītā Krišna saka, ka tas, kas Viņam piedāvā veģetāru ēdienu, neitralizē šīs karmiskās sekas.

4. Darba augļu veltīšana Krišnam

Sava darba augļi mums ir jāziedo Visaugstajam Kungam Krišnam. Ja cilvēks darbojas tikai sava prieka un apmierinājuma dēļ, tad viņam nākas saņemt savas darbības karmiskās sekas. Tomēr, ja cilvēks darbojas, lai tikai sniegtu prieku Krišnam, tad karmisko seku nav. Tas, ko mēs veicam, kalpojot Dievam Kungam, ne tikai atbrīvo mūs no karmas, bet arī atmodina mūsos snaudošo Krišnas mīlestību. Cilvēks var turpināt darboties savā profesijā, vienīgi ir jāizvairās no tādas darbības, kas ir iepriekšminēto četru vadošo principu tiešs vai netiešs pārkāpums.

5. Garīgu cilvēku sabiedrība

Ja jūs nopietni vēlaties daudzina Harē Krišnas mantru, tad centieties pēc iespējas vairāk būt kopā ar līdzīgi noskaņotiem cilvēkiem. Mēs dabiski pārņemam to cilvēku īpašības, ar kuriem esam kopā. Piemēram, ja vēlamies kļūt par labu ārstu vai advokātu, tad mēs centīsimies būt kopā ar attiecīgās profesijas pārstāvjiem un mācīties no viņiem. Tāpēc labāk izvairīties no cilvēkiem, kas ir materiālistiski un noliedz garīgo dzīvi. Ja jūs atradīsieties tādu cilvēku sabiedrībā, kas cenšas pilnveidoties garīgajā dzīvē, daudzina Harē Krišnas mantru un ievēro vadošos principus, tad spēsiet ātri iegūt mieru un laimi, un sasniegt dzīves augstāko mērķi – garīgo valstību.

Ēšanas joga

Dodot bhakti jogas, garīgās kalpošanas jogas apkopojumu, Dievs Kungs saka: "Lai ko tu darītu, lai ko tu ēstu, lai ko tu piedāvātu vai atdotu, lai kādas askēzes tu veiktu – visu to dari kā ziedojumu Man." (Bg. 9.27.) Tāpēc ēdiena piedāvāšana Krišnam ir neatņemama bhakti jogas sastāvdaļa.

Dievs Kungs apraksta arī to, kāda veida ēdienu Viņš pieņem: "Ja kāds Man no sirds piedāvā lapu, puķi, augļi vai ūdeni, tad Es to pieņemu." (Bg. 9.26.) Krišna šeit nepiemin gaļu, zivis vai olas, tāpēc bhakta piedāvā Viņam tikai labāko un tīrāko ēdienu – katrā ziņā ne jau nokauto dzīvnieku pūstošos liķus vai nedzimušo cāļu embrijus.

Piedāvājot ēdienu Krišnam, bhakta apliecina savu mīlestību pret Viņu. Pat ikdienas dzīvē, gatavojot ēdienu kādam cilvēkam, mēs izpaužam savu mīlestību un pieķeršanos viņam. Šis cilvēks novērtēs ne tikai pašu ēdienu, bet arī to, ka šādi mēs izpaužam savu mīlestību pret viņu. Arī ēdiena piedāvāšana Krišnam palīdz mums iemīlēt Viņu. Tomēr ļoti grūti ir iemīlēt Dievu, ja mēs nekad neesam Viņu redzējuši.

Vēdu raksti dod ļoti skaidru priekšstatu par Dievu. Nekur citur jūs nespēsiet atrast tik pilnīgu Dieva Personības aprakstu. Citu pasaules galveno reliģiju rakstos Dievs pieminēts kā Visaugstais Tēvs, bet ir pārsteidzoši maz ziņu par Viņu kā par personību. Jēzus Kristus teica, ka viņš ir Dieva dēls, Muhameds bija Dieva pravietis, bet kas gan ir pats Dievs? Viņš parādās tikai netieši – kā balss no debesīm, kā degošs krūms utt.

Tomēr, ja mēs atzīstam, ka Dievs ir mūs radījis, tad mēs nevaram noliegt, ka Viņam ir visas personībai raksturīgās iezīmes – veidols, visdažādākie spēki un jutekļi. Nebūtu loģiski domāt, ka Dieva radītajā pasaulē kaut kas varētu būt pārāks par pašu radītāju. Mums ir veidols un mēs esam personības, bet, ja Dievam tā visa nebūtu, tad šajā ziņā mēs būtu pārāki par Viņu. Tāpēc Dievs arī ir personība – Augstākā Personība ar bezgala varenu garīgo veidolu. Piemēram, Bībelē ir teikts, ka mēs esam radīti pēc Dieva līdzības.

Rietumu mākslinieki savos darbos Dievu parasti iztēlojas kā spēcīgu, vecu vīru ar bārdu. Tomēr Indijas Vēdu raksti sniedz tiešu Dieva veidola un personības aprakstu – ziņas, kas nav atrodamas

nekur citur. Pirmkārt, Dievs ir mūžīgi jauns un Viņam piemīt brīnišķīgas garīgās īpašības, kas piesaista pat atbrīvoto dvēseļu prātus un sirdis. Viņš ir augstākais mākslinieks, augstākais mūziķis, Viņš brīnišķīgi runā un izpauž neierobežotu saprātu, jautrību un atsacīšanās spēju. Dievam ir nepārspējamā pārpasaulīgā spēle ar Viņa mūžīgajiem pavadoņiem. Vēdās ir bezgala daudz Dieva Augstākās Personības pievilcīgo iezīmju aprakstu. Tāpēc Viņu sauc par Krišnu, visupievilcīgo. Kad saprotam Dievu kā personību, tad mums ir daudz vieglāk meditēt uz Viņu, īpaši tad, kad piedāvājam Viņam ēdienu.

Krišna ir visspēcīgākais un ir pilnīgi garīgs, tāpēc viss, kas saskaras ar Viņu, arī pilnībā attīrās un garīgojas. Pat materiālajā dabā ir lietas, kuras spēj attīrīt daudz ko citu. Piemēram, saule ar saviem spēcīgajiem stariem spēj iztvaicēt ūdeni pat no piesārņotām ūdenskrātuvēm. Ja pat tādām materiālam priekšmetam kā saulei ir šāds spēks, tad mēs varam tikai iedomāties kādai attīrošai spējai būtu jāpiemīt Dieva Augstākajai Personībai, kas bez pūlēm spēj radīt miljoniem saulu.

Garīgais ēdiens

Ar savām neierobežotajām pārpasaulīgajām enerģijām Krišna spēj pārvērst matēriju garā. Ja mēs ieliekam tērauda stieni ugunī, tad tas drīz vien sakarst un iegūst uguns īpašības. Tas pats notiek arī piedāvājot ēdienu Krišnam – ēdiens, kas sastāv no materiālām vielām, pilnīgi garīgojas. Šādu ēdienu sauc par prasādu, kas sanskritā nozīmē "Dieva Kunga žēlastība".

Prasādas ēšana ir viena bhakti jogas pamatnodarbība. Citās jogās jutekļi ir jāsavaldā mākslīgi, bet bhakti jogā mēs varam brīvi izmantot savus jutekļus dažādās patīkamās garīgās darbībās. Piemēram, ar mēli mēs varam baudīt brīnišķīgus, Kungam Krišnam piedāvātus ēdienus. Šādās darbībās jutekļi pakāpeniski garīgojas un tos dabiski sāk piesaistīt dievišķais prieks, kas tālu pārsniedz visu, ko mēs varam baudīt materiālā pasaulē.

Vēdu rakstos sniegti daudzi labvēlīgās prasādas iedarbības apraksti. Kad Visaugstais Kungs pirms piecsimts gadiem atnāca Indijā kā Kungs Čaitanja, Viņš teica par prasādu: "Ikviens agrāk jau ir baudījis šīs materiālās vielas. Tomēr tagad tām ir neparasta garša un aromāts. Šis aromāts priecē prātu un liek aizmirst jebkādu citu saldmi. Tāpēc ir jāsaprot, ka Krišnas lūpu garīgais nektārs ir pieskāries šīm materiālajām vielām un piešķīris tām visas garīgās īpašības."

Veģētārisma virsotne ir tikai Krišnam piedāvāta ēdiena baudīšana. Pat daudzi putni un dzīvnieki, piemēram, baloži un pērtiķi, ir veģetārieši, tāpēc veģētārisms kā tāds vēl nav augstākais sasniegums. Vēdās teikts, ka cilvēka dzīves mērķis ir atmodināt dvēseles sākotnējās attiecības ar Dievu, un prasādas ēšana mums palīdz sasniegt šo mērķi.

Kā gatavot un piedāvāt prasādu

Veģētārisma augstākā mērķa sasniegšana sākas jau tad, kad mēs dodamies uz veikalu vai tirgu, lai izvēlētos pārtiku ēdiena gatavošanai. Bhagavad-gītā Visaugstais Kungs norāda, ka pārtika pēc materiālās dabas īpašībām iedalās trijās daļās – skaidrībā, kaislībās un tumsībā esošajā. Piena produkti, cukurs, dārzeņi, augļi, rieksti un graudaugi pieder skaidrībai un tos labprāt pieņem Krišna. Pārtiku, kas pieder kaislībām un tumsībai, nevajag piedāvāt Krišnam. Bhagavad-gītā (17.9.) teikts, ka šie produkti nes sev līdzī sāpes, ciešanas un slimības, tie ir smakojoši, pūstoši un netīri. Nav īpaši jālauza galva, lai saprastu, ka gaļa, zivis un olas, arī sīpoli un ķiploki pieder zemākajām dabas īpašībām. Tos nedrīkst piedāvāt Visaugstajam Kungam. Arī kafija, kakao un šokolāde pieder zemākajām īpašībām. Ja jums grūti atteikties no tējas un kafijas, tad dzeriet zāļu tējas un kafijas dzērienus no grauzdētiem graudiem.

Pērkot pārtiku, vienmēr atcerieties, ka gaļa, zivis un olas var būt arī citu produktu sastāvā, tāpēc

rūpīgi izpēti etiķetes. Piemēram, daudzām sieru šķirnēm tiek likts klāt glumenieks, ko iegūst no teļu kuņģiem.

Vajag izvairīties no ēdiena, ko nav gatavojuši Krišnas bhaktas. Saskaņā ar smalkajiem dabas likumiem, pavārs uz ēdienu iedarbojas ne tikai fiziski, bet arī mentāli. Piemēram, glezna nav tikai triepieni uz audekla, tā izteic mākslinieka sirdi un dvēseli, ko uztver skatītājs. Ja mēs uzturā lietojam pārtiku, kas ražota fabrikās vai ko gatavojuši cilvēki bez garīgas apziņas, tad mēs uzņemam zināmu devu materiālistiskas enerģijas. Tādēļ pēc iespējas vajag izmantot svaigus produktus.

Gatavojot ēdienu, pats galvenais ir ievērot tīrību. Visaugstajam Kungam nedrīkst piedāvāt neko netīru, tāpēc virtuvei jābūt spodrai un kārtīgai. Pirms ēdiena gatavošanas rūpīgi jānomazgā rokas. Gatavošanas laikā nevajag garšot, lai Krišna ir pirmais, kurš nogaršo. Kad viss ir gatavs, nelielu daļu no katra ēdiena un dzēriena salieciet trauciņos, no kuriem neviens cits nav ēdis. Nolieciet to visu Krišnas attēla priekšā un sakiet: "Mans dārgais Kungs Krišna, lūdzu pieņem šo nelielo ziedojumu." Iegaumējiet, ka pats galvenais ir mūsu mīlestība un pateicība Dievam, pašam ēdienam nav tik liela nozīme. Ēdiens netiks pieņemts, ja to nepiedāvās ar sirdi un dvēseli. Dievs ir pilnīgs. Viņam netrūkst nekā. Piedāvāšana ir tikai viens līdzeklis kā izpaust mūsu mīlestību. Pirms noņemt ziedojumu, vajag dažas minūtes atkārtot Harē Krišnas mantru: Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē, Harē Rāma, Harē Rāma, Rāma Rāma, Harē Harē. Pēc tam prasādu var pasniegt galdā. Viss jūsu sagatavotais ēdiens, arī tas, kas netika nolikts Krišnas attēla priekšā, tagad ir piedāvāts Krišnam, tomēr prasāda, kas bija tieši uz Kunga Krišnas paplātes, ir īpaša un to sauc par mahāprasādu. Ikvienam vajadzētu nogaršot kaut nedaudz šīs mahāprasādas. Centieties apjaust šī ēdiena garīgās īpašības, kas mūs atbrīvo no karmas iedarbības, bet vispirms jau – baudiet to!

Pēc kāda laika jums var rasties vēlēšanās veikt ēdiena piedāvāšanu pilnīgāk, atbilstoši tam, kā to dara Krišnas bhaktas visā pasaulē. Tādā gadījumā jums vajag izveidot vienkāršu altāri ar Šrīlas Prabhupādas, Kunga Čaitanjas un Šrī Šrī Rādhā-Krišnas attēliem.

Piedāvājot ēdienu, trīs reizes atkārtojiet visas sekojošās sanskrita lūgšanas:

*nama om viṣṇu-pādāya
kṛṣṇa-preṣṭhāya bhū-tale
śrimate bhaktivedānta-
svāmin iti nāmine*

*namas te sārasvate deve
gaura-vāṇī-pracāriṇe
nirviśeṣa-śūnyavādi-
pāścātya-deśa-tāriṇe*

"Es pazemīgi noliecos Viņa Dievišķās Žēlastības A.Č. Bhaktivēdāntas Svāmī Prabhupādas priekšā, kas ir ļoti dārgs Kungam Krišnam, jo ir patvēries pie Viņa lotospēdām."

"Es noliecos mana garīgā skolotāja, Sarasvatī Gosvāmī mācekļa priekšā. Savā žēlastībā viņš sludina Kunga Čaitanjadēvas vēstījumu rietumu valstīs, kas ir pilnas impersonālisma un tukšuma filozofijas."

*namo mahā-vadānyāya
kṛṣṇa-prema-pradāya te
kṛṣṇāya kṛṣṇa-caitanya-
nāmne gaura-tviṣe namah*

"Visdevīgākais avatār! Tu esi pats Krišna, kas atnāca kā Šrī Čaitanja Mahāprabhu. Tu esi pieņēmis Šrīmatī Rādhāranī zeltaino krāsu un Tu devīgi izdali tīru Krišnas mīlestību. Es pazemīgi noliecos Tavā priekšā."

namo brahṃaṇya-devāya
go-brāhṃaṇa-hitaya ca
jagaddhitāya kṛṣṇāya
govindāya namo namaḥ

"Es pazemīgi noliecos Kunga Krišnas priekšā, kas ir visu brāhmanu godināmā Dievība, kas ir govju un brāhmanu labvēlis un dāvā savu žēlastību visai pasaulei. Es atkal un atkal noliecos Dieva Personības priekšā, kuru sauc par Krišnu un Govindu."

Sanskrita izrunas rādītājs

Gadsimtu gaitā sanskrita valodas pierakstam lietoti dažādi alfabēti, tomēr visplašāk Indijā izmanto dēvanāgarī rakstu ("rakstu, kas tiek lietots padievu pilsētās"). Dēvanāgarī alfabētā ir 48 skaņas – 13 patskaņi un 35 līdzskaņi.

Šajā grāmatā sanskrita panti doti transliterācijā latīņu burtiem saskaņā ar sistēmu, ko zinātnieki pēdējos piecdesmit gados pieņēmuši, lai atspoguļotu katras sanskrita valodas skaņas izrunu. Šī sistēma izmantota arī citātos, kas ir rakstīti kursīvā.

Patskaņus – *a, ā, i, ī, u, ū* – izrunā tāpat kā latviešu valodā. Patskani *ṛ* izrunā kā *ri* vārdā *krist*. Patskani *e* izrunā kā *ē* vārdā *ērglis*; *ai, au* un *o* izrunā mazliet garāk nekā latviešu valodā.

Rīkles līdzskaņus – *k, kh, g, gh* un *ṅ* – izrunā līdzīgi kā latviešu valodā. *Ḷ* izrunā kā vārdā *kaķis*, *kh* kā vārdā *rika*, mazliet piedvešot *h*, *g* izrunā kā vārdā *govs*, *gh* kā vārdā *mugura*, piedvešot *h*; *ṅ* izrunā kā vārdā *bangā*.

Palatālos līdzskaņus – *c, ch, j, jh* un *ṇ* – izrunā ar mēles vidus daļu. *C* izrunā kā vārdā *čūska*, *ch* kā vārdā *buča*, mazliet piedvešot *h*, *j* izrunā kā *dž* vārdā *Džūkste*, *jh* izrunā līdzīgi, tikai piedvešot *h*; *ṇ* izrunā kā vārdā *dūņas*

Smaganu līdzskaņus – *ṭ, ṭh, ḍ, ḍh, ṇ* – izrunā ar paceltu mēles galiņu, līdzīgi ka angļu vārdos *tub, light-heart, dove, red-hot, nut*.

Zobu līdzskaņus *t, th, d, dh* izrunā līdzīgi kā latviešu valodā. *T* izrunā kā vārdā *tīrums*, *th* kā vārdā *mati*, piedvešot *h*, *d* izrunā kā vārdā *diena*, *dh* kā vārdā *gludināt*, piedvešot *h*.

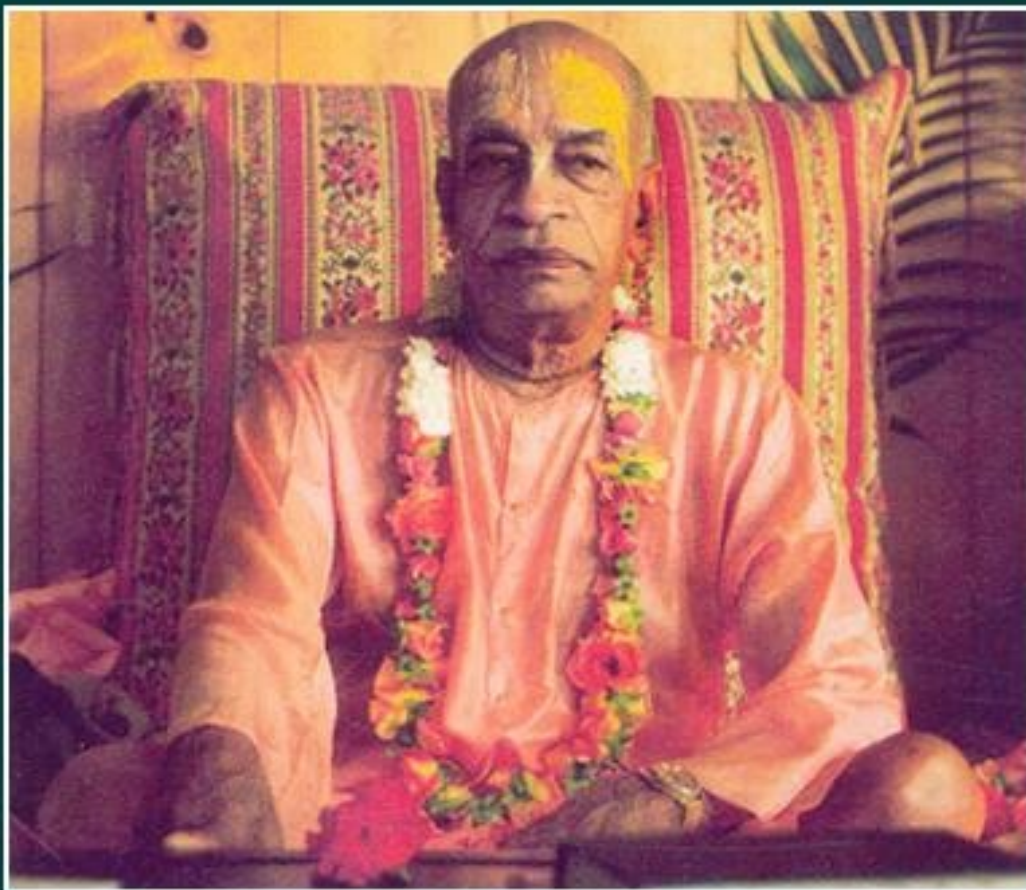
Lūpu līdzskaņus – *p, ph, b, bh* – izrunā līdzīgi kā latviešu valodā. *P* izrunā kā vārdā *priede*, *ph* kā vārdā *pupa*, piedvešot *h*, *b* kā vārdā *balodis*, *bh* kā vārdā *dabūt*, piedvešot *h*. *M* izrunā kā vārdā *māte*.

Puspatskaņus – *y, r, l* un *v* – izrunā kā vārdos *jauns, riet, laiva* un *vējš*. Šņāceņus *ṣ, ṣ* un *s* izrunā attiecīgi kā vācu vārdā *sprechen*, kā vārdā *šņākt* un *saule*. Burtu *h* izrunā viegli, kā angļu vārdā *home*.

Anusvāra *m* ir tīri nazāla skaņa, un to izrunā kā vārdā *grumba*. Visarga *ḥ* ir elpas skaņa, to izrunā ļoti viegli. Divrindes beigās *aḥ* izrunā kā *aha*, *iḥ* kā *ihi*.

Zilbes sanskritā netiek stingri uzsvērtas, nav arī pauzes starp vienas rindas vārdiem, runas plūdumā tiek ievērota tikai atšķirība starp garajām un īsajām zilbēm (garās zilbes ir divreiz garākas par īsajām). Zilbe ir gara, ja patskanis tajā ir garš (*ā, ai, au, e, ī, o, ī, ū*) vai īsajam patskanim seko vairāk nekā viens līdzskanis (to skaitā *ḥ* un *m*). Aspirētie līdzskaņi (līdzskaņi, kuriem seko *h*) šajā gadījumā tiek uzskatīti par vienu līdzskani.

Grāmatas tekstā galvenokārt lietota sanskrita fonētiskās transkripcijas sistēma, kas dod iespēju latviešu lasītājam bez īpašām priekšzināšanām sanskritā pietiekami pareizi izrunāt sanskrita valodas vārdus un terminus. Šī sistēma izmantota vārdos, kas nav rakstīti kursīvā.

*Šo grāmatu veido sarunas starp Viņa
Dievišķo Žēlastību A. Č.
Bhaktivēdāntu Svāmī Prabhupādu
un Miera korpusa dalībnieku,
amerikāni Bobu Kohenu.*